

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja.

STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA OPĆINE ŠOLTA 2018.-2024.

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Izrada strategije razvoja turizma općine Šolta 2018.-2024.

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.

Udio u sufinanciranom dijelu: 85 % EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja.

Izrada ove Strategije financirala se iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. Sadržaj strateškog dokumenta isključiva je odgovornost Općine Šolta te ni u kojem slučaju ne predstavlja stavove Europske unije.

Strategiju izradili:

Međunarodna agencija za razvoj d.o.o. / MARA d.o.o.

info@mara.hr; www.mara.hr

t: +385 42 204 226, m:+385 98 555 600

Sjedište: I.Meštovića 4, Varaždin

Ured: Trg bana Jelačića 4, Varaždin

Sadržaj

1	Uvod	5
1.1	Pravni okvir	5
1.2	Zaštita prirode.....	6
1.3	Ciljevi projekta	7
1.4	Metode izrade projekta	7
2	Analiza strateških dokumenata i potencijala razvoja turizma	10
2.1	Geografska, demografska, infrastrukturna, gospodarska i prostorna obilježja	10
2.1	Turistička ponuda i potražnja	14
2.2.1.	Turistička ponuda	14
2.2.2.	Turistička potražnja	16
2.2	Analiza postojeće strateške dokumentacije i strateških inicijativa	20
2.3	Komparativna analiza razvoja turizma s destinacijama u neposrednom okruženju	26
2.4	Komparativna analiza s inozemnim destinacijama	30
2.5	Analiza potencijala razvoja turizma na području Općine Šolta i razvojnih potreba.....	33
	Crkva sv. Marije u Borima	39
	Crkva sv. Mihovila	39
	Kula (Kaštel Slavić)	39
	Starokršćanska bazilika	39
	Dvorac Martinis-Marchi	40
	Kuća Dujma Balistrilića	40
	Ostaci crkve sv. Petra	40
	Ostaci antičkog ribnjaka	40
	Cisterne u poljima i gustirne	40
	„Gomile“ i „japjenice“	40
	„Pojske kućice“	40
	Kameni stol u Grohotama	40
	Arheološko nalazište Vela Straža -prapovijesna gradina	40
2.6	Analiza ključnih dionika	50
2.7	Analiza trendova na turističkom tržištu	50
2.8	SWOT analiza	51
2.8.1	Snage i slabosti turističkog razvoja	51
2.8.2	Mogućnosti i prijetnje.....	53
3	Strategija razvoja turizma.....	54
3.1	Vizija razvoja turizma.....	54
3.2	Prioritet i ciljevi turističkog razvoja.....	55

3.2.1	Prioritet	55
3.2.2	Ciljevi.....	55
3.3	Portfelj turističkih proizvoda	74
3.4	Katalog implementacijskih projekata u turizmu	78
3.4.1	Unaprjeđenje infrastrukture	79
3.4.2	Razvoj proizvoda	89
3.4.3	Održivo upravljanje destinacijom.....	98
3.4.4	3.4.4.Implementacijske pretpostavke	99
3.5	Praćenje provedbe	104
3.6	Terminski plan provedbe projekata	106
4.	Zaključci i preporuke	108

Popis tablica:

Tablica 1. Aktivnosti na izradi strateškog dokumenta	8
Tablica 2. Broj kreveta po naseljima (komercijalni smještaj).....	15
Tablica 3. Turistički promet Šolte u odnosu na čitavu Splitsku rivijeru (siječanj-listopad 2018. godine)	16
Tablica 4. Komparativna analiza otoka Visa i otoka Šolte	29
Tablica 5. Usporedni pregled osnovnih pokazatelja za Mykonos i Šoltu	32
Tablica 6. Prirodna atrakcijska osnova Šolte	34
Tablica 7. Stvorena atrakcijska osnova otoka Šolte.....	39
Tablica 8. Snage i slabosti Šolte kao turističke destinacije	52
Tablica 9. Mogućnosti i prijetnje za Šoltu kao turističku destinaciju	53
Tablica 10. Turistički proizvodi otoka Šolte	74
Tablica 11. Implementacijske pretpostavke i koraci u provedbi projekata u području unaprjeđenja infrastrukture.....	100
Tablica 12. Implementacijske pretpostavke i koraci u provedbi projekata u području razvoja proizvoda	101
Tablica 13. Implementacijske pretpostavke i koraci u provedbi projekata podrške održivom upravljanju destinacijom	103
Tablica 14. Terminski plan provedbe projekata iz skupine "Unaprjeđenje infrastrukture"	106
Tablica 15. Terminski plan provedbe projekata iz skupine "Razvoj proizvoda"	106
Tablica 16. Terminski plan provedbe projekata iz skupine "Održivi razvoj destinacije"	106

Popis grafikona:

Grafikon 1. Struktura smještajnih kapaciteta 2018. godine u komercijalnom smještaju (osnovni ležajevi)	14
Grafikon 2. Dolasci i noćenja na Šolti 2007.-2018. godine.....	17
Grafikon 3. Mjesečna raspodijeljenost noćenja domaćih i stranih gostiju 2018. godine	18
Grafikon 4. Turistička noćenja na Šolti 2018. godine	18
Grafikon 5. Emitivna tržišta.....	19

1 Uvod

Otok Šolta je u dosadašnjoj perspektivi razvoja turizma ostao u sjeni jakih susjednih destinacija poput Hvara i Brača, posljednjih godina i grada Splita te otoka Visa koji se na turističkom tržištu profilira sa sličnom atrakcijskom osnovom. Zaobilaženje Šolte kao turističkog „igrača“ imalo je za posljedicu stjecanje značajne komparativne prednosti na današnjem turističkom tržištu: autentičnost kao glavnu odliku atrakcijske osnove i samim time očuvan duh iskonskog Mediterana. To su ponajprije primijetili strani mediji.

Strategija daje pregled za turizam bitnih činjenica o Šolti: geografska i prostorna obilježja, podatke o stanovništvu, obilježja prometne i ostale temeljne infrastrukture te podatke o gospodarstvu. Neizostavni dio dokumenta je analiza relevantnih strateških dokumenata, usporedba s nekoliko drugih destinacija u okruženju i u inozemstvu, a potom i analiza turističke ponude i potražnje te kretanja na turističkom tržištu. Sistematizirana je turistička resursna osnova općine te je atrakcijska osnova razvrstana, opisana i valorizirana prema opće prihvaćenoj metodologiji. Na osnovu svih prikupljenih podataka definirani su vizija i ciljevi razvoja turizma na području općine Šolta. Posebno poglavlje pripada pregledu projekata koji se planiraju provesti u turizmu s navedenim kratkim opisom aktivnosti, vremenom izvršenja, ciljevima i ocjenom stupnja prioriteta.

Na suvremenom turističkom tržištu raste potražnja za autentičnim doživljajem što za Šoltu predstavlja priliku da se bolje pozicionira kao destinacija. To će uspješno moći učiniti provedbom planiranih infrastrukturnih projekata te projektima kojima se razvijaju proizvodi u turizmu i omogućava održivi razvoj same destinacije. Atrakcijska osnova na području općine postoji, no strateški pristup nužan je kako bi se riješili problemi:

- izrazita sezonalnost u turizmu,
- loša struktura smještajnih kapaciteta (uglavnom obiteljski smještaj),
- slaba iskorištenost smještajnih kapaciteta,
- masovni turizam – široka nespjecijalizirana ponuda,
- prirodna i kulturna baština nije u dovoljnoj mjeri turistificirana i dio nje propada,
- zapuštenost poljoprivrednih površina,
- neuređenost okoliša,
- kuće u zaštićenim ruralnim cjelinama propadaju,
- nedovoljna prepoznatljivost destinacije.

Namjera Strategije je stvaranje preduvjeta za sustavno rješavanje tih problema kako bi se osigurao dugoročan i održiv razvoj turizma na području Općine.

1.1 Pravni okvir

Strategija razvoja turizma Općine Šolta do 2024. godine temeljni je strateški planski dokument za razvoj turizma i turističke ponude, izrađen u skladu s načelima sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14), Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17) te ostalim podzakonskim propisima. Strategija razvoja

turizma usklađena je sa Strategijom razvoja turizma Republike Hrvatske, Županijskom razvojnom strategijom Splitsko-dalmatinske županije i ostalim strateškim dokumentima.

Slijedeći propise s područja zaštite okoliša proveden je postupak prethodne ocjene prihvatljivosti strategije za ekološku mrežu. Člankom 46. Zakona o zaštiti prirode propisano je da Prethodnu ocjenu i Glavnu ocjenu za strategije, planove i programe koji se pripremaju i/ili donose na lokalnoj razini, kao i za one koji se pripremaju i/ili donose na lokalnoj razini, a za koje je posebnim propisima kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene ili ocjene o potrebi strateške procjene provodi nadležno upravno tijelo odnosno Upravni odjel za zaštitu okoliša, komunalne poslove, infrastrukturu i investicije Splitsko-dalmatinske županije. Sukladno propisima, Općina Šolta, podnijela je dopisom, Upravnom odjelu za zaštitu okoliša, komunalne poslove, infrastrukturu i investicije, Zahtjev za provedbu postupka prethodne ocjene prihvatljivosti Strategije razvoja turizma za ekološku mrežu.

Nadležno Upravno tijelo je sukladno članku 48. zatražilo mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike, a koje se očitovalo mišljenjem (Klasa: 612-07/20-38/297, URBROJ: 517-20-2 od 22. srpnja 2020. godine). Također, sukladno čl. 48. st. 4. Zakona o zaštiti prirode, s obzirom da se u obuhvatu predmetne strategije nalaze i strogo zaštićene vrste i ugroženi i rijetki stanišni tipovi, Ministarstvo je dalo prijedloge uvjeta zaštite prirode.

Temeljem odredbi navedenog Zakona, propisano je da nositelj izrade strategije, plana i programa iz članka 26. istog Zakona, kao i nositelj izrade strategije, plana ili programa za koje nije obvezna strateška procjena utjecaja na okoliš odnosno ocjena o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš podnosi nadležnom tijelu iz članka 46. istog Zakona zahtjev za Prethodnu ocjenu prihvatljivosti.

Ukoliko nadležno Upravno tijelo isključi mogućnost značajnih negativnih utjecaja strategije, plana i programa na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže donosi rješenje da je strategija, plan i program prihvatljiv za ekološku mrežu. Temeljem navedenog, Upravno tijelo razmotrilo je predmetni zahtjev, razloge donošenja, obuhvat Strategije kao i stručno mišljenje Ministarstva te je sukladno utvrđenim činjenicama donijelo Rješenje da se za Strategiju razvoja turizma Općine Šolta 2018.-2024. može isključiti značajan negativni utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže te da je isti prihvatljiv za ekološku mrežu i nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. Navedeno Rješenje sukladno Zakonu objavljeno je na web stranicama Splitsko-dalmatinske županije.

1.2 Zaštita prirode

Upravni odjel za zaštitu okoliša, komunalne poslove, infrastrukturu i investicije Splitsko-dalmatinske županije, donijelo je rješenje (KLASA: UP/I 351-04/20-01/0025, URBROJ: 2181/1-10/06-20-0004) u upravnom postupku, dana 23. srpnja 2020. kojim je isključilo značajan negativan utjecaj Strategije razvoja turizma na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Također, istim rješenjem određeni su slijedeći uvjeti zaštite prirode:

- prilikom izvedbe planiranih sidrišta umjesto sidrenih blokova potrebno je koristiti tehničkarješenja kojima se minimalno oštećuje morsko dno i biocenoze dna (npr. čelične zavojnice) te

su prihvatljiviji za prirodu u usporedbi sa sidrenim betonskim blokovima. Također, iz razloga što klasičnim načinom priveza od sidra do bove na površini dolazi do struganja lanca po dnu i uništavanja staništa posidonije (ili drugih biocenoza) u okolici bloka, privez na sidreni blok ili svrdlo potrebno je izvesti tehničkim rješenjem kojim će se to izbjeći (tehnička rješenja uključuju u donjem dijelu korištenje elastičnog konopa umjesto lanca, s pričvršćenim uronjenim plovkom na sredini ili donjoj dužini konopa kojim se privez digne od dna i onemogućiti struganje po podlozi uslijed vjetrova i oseke). Primjeri ovih tehničkih rješenja mogu se naći u priručniku: Francour P., Magreau J. F., Mannoni P. A., Cottalorda J. M., Gratiot J. 2006. Management guide for Marine Protected Areas of the Mediterranean sea, Permanent Ecological Moorings. Universite de Nice Sophia Antipolis & Parc National de Port-Cros, Nice: 68 pp.;

- kod provedbe elemenata koji se odnose na povećanje turističkih kapaciteta potrebno je paralelno planirati i prateću infrastrukturu vezanu uz odgovarajuće pročišćavanje otpadnih voda.

Slijedom navedenog, vodit će se računa o ispunjavanju traženih uvjeta kako bi se poduzele sve potrebne mjere za ublažavanje utjecaja te će se pratiti provedbe mjera ublažavanja i sprečavanja štetnog utjecaja na ekološku mrežu.

1.3 Ciljevi projekta

Ciljevi izrade Strategije proizašli su prvenstveno iz samog projektnog zadatka koji je formulirao Naručitelj te iz podataka prikupljenih različitim metodama. Uspostava dugoročnih strateških odrednica na području turizma bio je motiv same lokalne samouprave prilikom pokretanja izrade strategije, što je rezultat opredjeljenja za turizam kao izuzetno važnu gospodarsku djelatnost u budućnosti. Razlog za takvo opredjeljenje je resursna osnova na području Općine koja je prepoznata kao potencijal. Ciljevi izrade ovog strateškog dokumenta su:

- valorizirati turističku resursnu osnovu na Šolti,
- utvrditi ukupne turističke potencijale općine s obzirom na atrakcijsku osnovu, razvojne turističke planove, okruženje i trendove,
- definirati viziju i ciljeve razvoja turizma Općine,
- definirati razvojne projekte vezane uz turističke resurse.

Strategija prezentira turističko-atrakcijsku osnovu razvoja turizma i projekte koji su ključni za razvoj postojećih i stvaranje novih turističkih proizvoda. U tom je smislu smjernica nositeljima turističkog razvoja na području općine, od same lokalne samouprave, Turističke zajednice pa do privatnih investitora koji bi u njoj trebali naći odgovore na pitanja o tome kakvi su turistička stvarnost i potencijali općine, koji su ciljevi turizma i kako ih ostvariti.

1.4 Metode izrade projekta

Za izradu Strategije razvoja turizma općine Šolta korišteni su različiti podaci iz primarnih i sekundarnih izvora. Primarni izvori su: neposredan uvid u stanje prilikom obilaska terena, intervju s predstavnicima ključnih dionika u turizmu, odgovori dobiveni metodom anketiranja dionika te radionice s

predstavnicima gospodarstva, udruga, turističke zajednice i lokalne samouprave. Sekundarni izvori uključuju: izvješća Državnog zavoda za statistiku, statističke evidencije Turističke zajednice Općine Šolta i Turističke zajednice Splitsko-dalmatinske županije, znanstvene radove, monografije, prostorne planove, stručne časopise te strateške dokumente različitih razina. Strategija je izrađena kroz suradnički proces s dionicima u lokalnoj zajednici i u skladu je s planovima i strateškim dokumentima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Tablica 1. Aktivnosti na izradi strateškog dokumenta

Izvori podataka	
Vrsta istraživanja	Opis
Anketiranje dionika u turizmu	U svrhu istraživanja je tijekom travnja i svibnja 2019. godine izvršeno online anketiranje dionika putem dviju anketa: -anketa namijenjena predstavnicima gospodarskih subjekata u turizmu -anketa namijenjena svim stanovnicima općine
Intervju s predstavnicima ključnih dionika	Tijekom izrade strategije intervjuirani su djelatnici općinske uprave i Turističke zajednice.
Obilazak terena	Obilazak terena je izvršen u mjesecu svibnju.
Analiza resursne osnove turizma	Analizirana je i valorizirana turistička atrakcijska osnova te je izvršena i analiza neizravne resursne osnove.
Radionice s ključnim dionicima	1. radionica s predstavnicima ključnih gospodarskih subjekata i Općine 2. radionica s predstavnicima građana
Analiza turističke statistike destinacije i njenog okruženja	Analiza je obuhvatila uglavnom kvantitativne turističke pokazatelje za destinaciju te usporedbu s pokazateljima na razini Županije i Splitske rivijere.
Komparativna analiza razvoja turizma u drugim destinacijama	Analiza je obuhvatila usporedbu s destinacijama u okruženju te s nekoliko inozemnih destinacija.
Analiza turističkih trendova i navika turista	Analiza je obuhvatila trendove na europskom turističkom tržištu te potražnju i navike turista na emitivnim tržištima koja su se pokazala ključnima za destinaciju.

Strategija je u skladu sa sljedećim važnijim strateškim dokumentima:

- Prostorni plan Općine Šolta
- Strategija razvoja općine Šolta do 2020.
- Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017. – 2027.) sa strateškim i operativnim planom marketinga
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine.

Na samom početku je izvršena kratka analiza geografskih i prostornih obilježja, stanovništva, prometa i gospodarstva. Detaljnije je analizirana ponuda i potražnja u turizmu, potom resursi u turizmu, trendovi na nacionalnom i globalnom turističkom tržištu te ključni dionici za razvoj turizma na području općine. SWOT analiza obuhvaća unutarnje prednosti i slabosti te vanjske prilike i prijetnje turističkom razvoju

pri čemu su obuhvaćeni sljedeći segmenti: atrakcijska osnova, ljudski potencijali, infrastruktura te upravljanje i marketing. Analiza je napravljena na temelju rezultata prethodno opisanog analitičkog postupka.

Na osnovu SWOT analize definirani su vizija i ciljevi razvoja turizma iz kojih proizlaze razvojni projekti. Svaki projekt ukratko je predstavljen kroz kratak opis aktivnosti, nositelje i partnere, ciljeve, vrijeme provedbe i stupanj prioriteta. Za utvrđivanje stupnja prioriteta pojedinog projekta, u obzir su uzeti sljedeći faktori: koliko će projekt doprinijeti razvoju turizma jednom kada bude realiziran, visina financijskih sredstava potrebnih za njegovo izvršenje, stupanj pripremljenosti samog projekta za izvedbu te izglednost realizacije ulaganja u planiranom razdoblju. Za odabrane projekte izrađeni su inicijalni poslovni slučajevi.

2 Analiza strateških dokumenata i potencijala razvoja turizma

2.1. Geografska, demografska, infrastrukturna, gospodarska i prostorna obilježja¹

Šolta je otok u srednjoj Dalmaciji, pripada drveničko-šoltanskoj otočnoj skupini, dio je Splitsko-dalmatinske županije, s površinom od 58,98 km² čini 1,31% površine Županije. Pored otoka prolaze unutarnji i međunarodni plovni putevi koji se odvijaju kroz Splitska vrata. Sa zapadne strane je otok Drvenik Veli, sa sjeverne Čiovo, s istočne Brač i na jugu Vis. Od središta županije, grada Splita, udaljen je svega devet nautičkih milja. Od otoka Brača ga dijeli 700 m (Splitska vrata). Oblik otoka je izdužen, dužine 18,2 km i širine najviše 5 km. Otok se pruža u smjeru sjeverozapad-jugoistok. Najviši vrh na otoku je Vela straža (237 m).

Ukupna duljina obale otoka je 73,1 km s time da Šolta spada u otoke s jako razvedenom obalom. Na zapadnoj strani, ispred naselja Maslinica, nalazi se 7 otočića: Rudula, Grmej, Polebrnjak, Saskinja, Balkun, Stipanska i hrid Kamičić. Otok je izgrađen od karbonatnih stijena gornje krede (Rudistni vapnenci s. lato) i paleogena (Foraminiferski vapnenci), dok se fliški lapori na površini pojavljuju sporadično. Najmlađe geološke naslage čini plodna zemlja crvenica; primjer je polje kod Grohota na Šolti, u kojem je nekoliko stalnih lokvi.

Klima na Šolti je sredozemna, prosječna godišnja temperatura je 16,9°C. Ljeta su suha i vruća, s temperaturom višom od 25°C. Zimi je prosječna temperatura 9 °C. Prosječna godišnja količina padalina iznosi 847 mm. Veća količina padalina pada u zimskom razdoblju. Otok ima više od 2.697 sunčanih sati godišnje s dnevnim prosjekom od 7,4 sata.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Šolta broji 1700 stanovnika. Tada je 31,6% (538) stanovnika bilo starije od 65 godina, dok je hrvatski prosjek 17,7%. Kontingent mlađih od 14 godina (127 osoba) bio je dvostruko manji od hrvatskog prosjeka. Od stanovnika starijih od 15 godina (1573), najviše ih je sa završenom srednjom školom (51,8%), a visokoobrazovanih je bilo 16,9%. Prati li se kretanje broja stanovnika od početka 20. stojeća (godine 1910. Šolta je imala 3516 stanovnika) primjetan je gotovo konstantni pad. Već je 70-ih godina broj stanovnika pao na nešto više od 2000. No od popisa stanovništva 2001. kada je Šolta imala 1.479 stanovnika broj je do popisa 2011. ponovno porastao.

U sastavu općine je 8 naselja: Donje Selo (159 stanovnika), Gornje Selo (238), Srednje Selo (104), Grohote (449), Maslinica (208), Nečujam (171), Rogač (126) i Stomorska (245), te dvije naseljene uvale Gornja i Donja Krušica. Glavno mjesto na otoku je Grohote u kojem se nalaze svi za život potrebni resursi: dječji vrtić, osnovna škola, ujedno i jedina škola na otoku, zdravstvena stanica, ljekarna, općinska uprava, policija, vatrogasci i trgovački centri.

Šolta je dostupna trajektom ili katamaranom koji prometuju iz trajektne luke Split. Od trajekta u Rogaču dalje se može autobusnim linijama od kojih jedan vozi na istočnu stranu otoka (Stomorska), a drugi na zapadnu (Maslinica).

U većim uvalama na sjevernoj strani otoka naselja su cestovno dobro povezana. Do uvala na južnoj strani otoka vode uglavnom makadamski putevi koji se održavaju, ali nakon obilnijih padalina postaju neprohodni za automobile.

Promet¹ www.solta.hr (9.travnja 2019.); www.dzs.hr (19.travnja 2019.); Šolta, Čiovo, Drvenik, HGI, Split 2017.

Državna cesta i ujedno glavna cesta na otoku je:

- DC111 Maslinica – Grohote – Stomorska duljine 17,8 km

Županijske ceste su:

- Rogač (trajektna luka) – D111 duljine 1,9 km
- ŽC6157 Nečujam – D111 duljine 3,5 km

U promet je puštena obilaznica od Rogača do D111 na zapadnom dijelu Grohota koja je povećala protočnost prometa tijekom sezone. Ostale ceste na otoku su lokalne. Ukupna duljina nerazvrstanih cesta (mjesne ceste, poljski putevi i dr.) je 150 km.

U tijeku je planiranje ili je započet postupak gradnje/sanacije nekoliko cesta:

- Stomorska – Gornja Krušica (potrebne izmjene i dopune PPU-a)
- Gornje Selo – uvala Livka (potrebne izmjene i dopune PPU-a)
- pristupna prometnica do ugostiteljsko turističke zone u uvali Šipkova (u tijeku je ishođenje građevinske dozvole, lokacijska dobivena i pokrenut postupak izvlaštenja i otkupa)
- Grohote – Podkamenica.

U Srednjem Selu u funkciji je interventni heliodrom.

Luke otvorene za javni promet s osnovnom funkcijom javnog pomorskog prijevoza su:

- Rogač -trajektna luka, pristaju trajekt i katamaran, linija br.960 Split-Rogač-Milna
- Stomorska -LUSDŽ trenutno izvodi projekt: izvođenje radova planira se krajem 2019. godine nakon čega će biti moguće pristajanje katamarana i po potrebi trajekta
- Nečujam
- Maslinica (luka otvorena za javni promet lokalnog značaja).

Zasad jedina marina na otoku je u Maslinici, kapaciteta 40 vezova. Privezišta na otoku Šolti nalaze se u okviru građevinskih područja naselja Donja Krušica i Gornja Krušica i u okviru izdvojenih građevinskih područja ugostiteljsko turističke namjene u uvali Šipkova i uvali Kašijun.

U Prostornom planu predviđena su i sljedeća sidrišta:

- Šešula s najviše 40 plutača
- Tatinja s najviše 25 plutača
- Jorja s najviše 5 plutača
- Livka s najviše 80 plutača
- Nečujam s najviše 60 plutača
- Gornja Krušica s najviše 16 plutača.

Šolta spada u VI. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave. Godine 2017.² na Šolti je bilo registrirano ukupno 76 tvrtki; njih 14 (18,4%) bilo je registrirano u djelatnosti pružanja smještaja te

²Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

pripreme i usluživanja hrane, jednak broj (18,4%) u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima, 10 tvrtki u građevinarstvu (13,2%), 10 u poslovanju nekretninama (13,2%), potom 7 (9,2%) u trgovini na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala, 6 (7,9%) u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima, 5 u prijevozu i skladištenju dok su 3 tvrtke u djelatnosti poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo.

Ostalih je nekoliko tvrtki registrirano u djelatnostima rudarstva, prerađivačkoj industriji, opskrbi vodom, djelatnosti informacije i komunikacije te u ostalim uslužnim djelatnostima. U odnosu na godinu 2016. broj tvrtki je porastao za 10, najviše u djelatnosti prijevoza i skladištenja. Samo je prerađivačka industrija zabilježila pad broja tvrtki. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane ostvarila je 37,9% od ukupnih prihoda tvrtki, druga po prihodima je djelatnost trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala (14,6%), sljedeća je rudarstvo i vađenje ruda s 13,8%. Ukupni prihodi tvrtki tek su neznatno porasli u odnosu na 2016. godinu, unatoč povećanju broja tvrtki (indeks 100,3). Turizam je najvažnija gospodarska grana Šolte.

Prema podacima HZMO-a tijekom godine 2018. kod poslodavaca koji su registrirani na otoku Šolti bilo je prosječno 377 zaposlenih. U razdoblju od 2014. do 2018. zaposlenost prikazana po navedenom kriteriju je rasla u prosjeku za 8% godišnje.³ Šolta u usporedbi s drugim otocima u županiji ima najveću prosječnu promjenu zaposlenosti kod poslodavaca registriranih na Šolti i mnogo višu promjenu od županijskog prosjeka koji iznosi 2,2%. Broj zaposlenih prema prebivalištu zaposlenih na otoku 2018. godine iznosio je 612, dok ih je godine 2011. bilo 405⁴. I po ovome pokazatelju Šolta ima najveće povećanje broja radnih mjesta. Međutim, iako se stopa nezaposlenosti od 2016. znatno smanjuje, još uvijek je stopa nezaposlenosti prema sjedištu poslodavaca najviša među otocima i viša od županijskog prosjeka (14,3). Gledano prema prebivalištu osiguranika, od ostalih otoka u nepovoljnijem je položaju od Šolte samo Vis. Ovi podaci govore da poduzetnička aktivnost ipak oživljava, ali je i dalje znatan prostor za njen rast, što znači i povećanje potrebe za radnom snagom.

Na prostoru čitave županije u razdoblju 2014.-2018. godine broj raspoložive radne snage za zanimanja prodavača, konobara, kuhara i vozača potrebnih u turizmu se prepolovio dok su se neke druge grupe zanimanja (npr. u građevini) značajno smanjile. Uzimajući u obzir ovaj trend te dobnu strukturu stanovnika Šolte, ljudski bi resursi mogli predstavljati problem za dalji razvoj turizma na Šolti.

U sustav ARKOD je 2018. godine bilo upisano 139 poljoprivrednih gospodarstava s ukupno 171,84 hektara zemlje⁵, s time da ih je najviše u Grohotama (36), Gornjem Selu (32) i Stomorskoj (24). Više od 90% prijavljene zemlje je pod nasadom maslina (više od 155 ha). Na ostaloj su prijavljenoj zemlji većinom vinogradi.

Otok Šolta se snabdijeva vodom iz regionalnog vodoopskrbnog sustava Omiš-Brač-Hvar-Šolta iz rijeke Cetine (kapaciteta 78 l/sek.) Vodoopskrbni sustav otoka Šolte čine podmorski cjevovod, tlačni i gravitacijski cjevovodi, vodospreme, crpne postaje i drugo. Postojeći kapacitet zadovoljava potrebe otoka, a u vrijeme nastanka ove strategije u pripremi je ishodenje lokacijske dozvole za polaganje nove cijevi Brač-Šolta.

Na otoku uglavnom nema kanalizacijskog sustava pa se otpadne vode saniraju sustavom septičkih jama koje treba redovito prazniti. Samo u Nečujmu postoji kanalizacijski sustav izveden za potrebe

³Izvešće o tržištu rada i ljudskim potencijalima u Splitsko-dalmatinskoj županiji tijekom 2018., HZZ, Regionalni ured Split

⁴Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

⁵Izvor: ARKOD baza podataka

turističkog naselja. U vrijeme nastanka ove strategije završava se 3 km glavne kanalizacijske mreže uz rivu u Stomorskoj s time da u samome mjestu kanalizacija nije izvedena. U pripremi je i izrada dokumentacije za kanalizacijski sustav u Maslinici.

Na deponiju otpada Borovik završena je 1. faza sanacije. Ovo odlagalište ostaje u funkciji do izgradnje regionalnog centra u Lećevici. Na lokalitetu Borovik završena je i prva faza uređenja reciklažnog dvorišta te su postavljeni kontejneri za odvojeno prikupljanje otpada (19 vrsta spremnika). U svakom od 8 naselja postavljeni su kontejneri za prikupljanje reciklabilnog otpada (papir, staklo, plastika). U pripremi je projekt kojim će se osigurati dodatni spremnici, čime će se olakšati odvojeno sakupljanje otpada na kućnom pragu na čitavom području otoka Šolta. Komunalnu djelatnost obavlja Basilija d.o.o., poduzeće u vlasništvu Općine Šolta.

Elektroopskrba na području otoka je optimalna, a radi se i nekoliko novih trafostanica. Telekomunikacijske usluge u nepokretnoj mreži putem komunikacijskih čvorišta i podzemnih vodova pruža Hrvatski Telekom (fiksne telefonske linije, internetske usluge, uključujući IPTV, usluge prijenosa podataka). Usluge mobilne telefonije na otoku pruža više operatera (T-mobile, VIP, Tele 2). Telekomunikacijske usluge su zadovoljavajuće, izuzev nepokrivenosti nekih manjih područja na otoku.

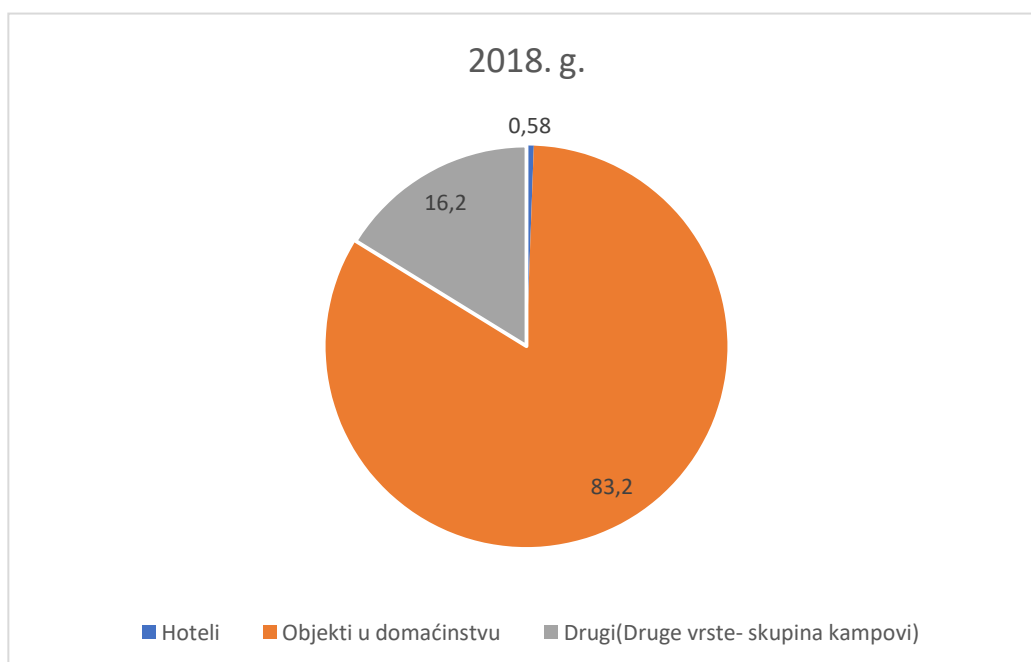
Bitna obilježja prostora:

- ukupno je 7 zaštićenih ruralno-povijesnih cjelina na relativno malom prostoru koje su sačuvale ambijentalnu vrijednost prostora i odlike tradicijske gradnje (sklopovi pučkih kuća – dvorovi – okupljeni su po rodovima, tvore nepravilnu mrežu vijugavih ulica, kamen, u pojedinim cjelinama pločasti kamen kao pokrov krovova), ali je velik broj kuća prepušten propadanju. Najteža je situacija u Grohotama i u Srednjem Selu. Tome uvelike doprinose neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nesređene zemljišne knjige. Ako se nastavi takav trend, bit će izgubljen značajan dio turističke atrakcijske osnove otoka;
- zapuštene poljoprivredne površine nastale su uslijed napuštanja poljoprivrede. I ovdje su jedan od bitnih uzroka propadanja neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nesređene zemljišne knjige te bolja zarada od iznajmljivanja smještanih kapaciteta u turizmu;
- prijetnja okolišu je deponij komunalnog otpada čija je sanacija u tijeku. Vidljiva je mjestimična devastacija prostora gradnjom kuća za odmor pri čemu su pod najvećim pritiskom Stomorska, Nečujam i Maslinica. Udio stanova za stalno stanovanje u ukupnom broju stanova je 46% (prema popisu stanovništva iz 2011. godine), a 47% stanova su navedeni kao stanovi za odmor i rekreaciju. Osim pritiska direktno na okoliš, postoji i narušavanje ambijentalne vrijednosti prostora (izgled građevina) što je za turističku destinaciju važno.

2.1 Turistička ponuda i potražnja

2.2.1. Turistička ponuda⁶

Područje Splitsko-dalmatinske županije u turističkom je smislu razvrstano na nekoliko užih područja: Dalmatinska zagora, Makarska rivijera, Brač, Hvar, Vis i Splitska rivijera. Šolta se na turističkoj karti županije svrstava u Splitsku rivijeru. Na području čitavog otoka 2018. godine u komercijalnom smještaju je bilo registrirano 438 smještajnih objekata s 884 smještajne jedinice i 2.743 kreveta te još 867 dodatnih kreveta. Na otoku je tek jedan hotel (manje od 1% smještajnih kapaciteta). Objekti u domaćinstvu s 83,2% prednjače po broju raspoloživih postelja. Među drugim vrstama smještaja registriran je tek jedan kamp.

Grafikon 1.
Struktura smještajnih kapaciteta 2018. godine u komercijalnom smještaju (osnovni ležajevi)

Smještajni kapaciteti Šolte čine nešto manje od 3% smještajnih kapaciteta Splitske rivijere, klasteru kojem Šolta pripada. Velik kapacitet ima nekomercijalni smještaj: 310 objekata, 327 smještajnih jedinica s 1.888 kreveta te 187 dodatnih ležajeva. Taj podatak jasno pokazuje dosadašnji rezidencijalni

⁶Izvor: TZ općine Šolta

karakter otoka, vjerojatno u odnosu na obližnji i lako dostupan Split. Nečujam, Stomorska i Maslinica naselja su koja prednjače po komercijalnim smještajnim kapacitetima.

Tablica 2. Broj kreveta po naseljima (komercijalni smještaj)

Broj kreveta	Donje selo	Gornje selo	Grohote	Maslinica	Nečujam	Rogač	Sred.selo	Stomor.
Hoteli	0	0	0	16	0	0	0	0
Objekti u domaćinstvu	106	123	77	502	599	220	24	632
Ostali ug. obj. za smještaj (Druge vrste -skupina kampovi)	0	0	8	16	284	58	0	78
Ukupno	106	123	85	534	883	278	24	710

Promatrano prema strukturi smještajnih kapaciteta, čitava Hrvatska ima samo 13% ležajeva u hotelima, što se smatra vrlo lošom strukturom. Splitsko-dalmatinska županija ima 17% hotelskog smještaja, dok na obiteljski smještaj otpada 76% kapaciteta. Međutim, Splitska rivijera ima daleko nepovoljniju strukturu: u obiteljskom je smještaju oko 85% kapaciteta te oko 7% u hotelima. To je tipično i za Šoltu koja pripada tome klasteru, s time da Šolta pokazuje još nepovoljniji udio hotelskog smještaja (1%).

Što se tiče kvalitete komercijalnog smještaja, na Šolti prevladavaju kreveti u objektima s 3 zvjezdice. Jedini hotel na otoku (16 kreveta) nema standardno kategorizirane krevete jer se radi o vrsti hotel baština (heritage) koji je zaštićen kao nepokretno kulturno dobro. Od kreveta koji se nalaze u objektima u domaćinstvu koji čine gotovo cijelu komercijalnu ponudu, 29 kreveta je s 1*, 52 kreveta s 2*, 1470 kreveta s 3*, 117 kreveta s 4* dok je 496 kreveta nekategorizirano. U ostalim ugostiteljskim objektima za smještaj, kreveti su uglavnom s 3* dok ih je 177 nekategorizirano. Nedostatak hotela, velika količina jedinica obiteljskog smještaja i posebno količina nekomercijalnih smještajnih kapaciteta pokazuju da postoji pritisak na infrastrukturu te na same vrijednosti prostora. Resursna osnova takvog profila upravo je suprotna ključnim strateškim ciljevima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Ugostiteljska ponuda obuhvaća ukupno 43 ugostiteljska objekta: 23 objekta su registrirana kao konoba/bistro/pizzeria odnosno zalogajnica, 2 su restorana, 15 caffe-ili beach-barova, 2 fast fooda, 1 izletišta (farma nojeva) i 1 kušaonica vina na OPG-u. Najviše ih je smješteno u Maslinici, Stomorskoj i

Nečujmu. U restoranima se uglavnom nude mediteranska jela. Prostora za poboljšanje ima u kvaliteti gastronomske ponude većine objekata, a još više u uređenju njihovih interijera i eksterijera.

U ponudi se ističu kušaonica vina *Agroturizam Kaštelanac*, izletišta (farma nojeva) *Iko's farm* i uljara *Olinthya natura* u Gornjem Selu i *Tvrđić honey* u Grohotama. U planu je izgradnja još jedne vinarije kod Maslinice.

2.2.2. Turistička potražnja⁷

Tijekom 2018. godine na području Šolte ostvareno je 19. 629 turističkih dolazaka i 177.456 noćenja. U odnosu na čitavu godinu 2017. dolazaka je 4,8% više, a noćenja 2,25% više. Taj rast je zabilježen zbog povećanja dolazaka i noćenja stranih turista. Broj dolazaka i noćenja domaćih turista se smanjio. Ovi pokazatelji rasta približni su pokazateljima čitave Splitske rivijere (podaci za usporedbu obuhvaćaju razdoblje od siječnja do listopada 2018. godine). Inače, Splitska je rivijera zabilježila 2018. godine najveću stopu rasta turističkih dolazaka te drugu po redu stopu rasta noćenja u županiji u odnosu na 2017. godinu i njen udio u turističkim dolascima čitave županije iznosi 52%, a u noćenjima 44%. Na razini cijele zemlje, Splitsko-dalmatinska županija je na drugom mjestu (iza Istarske) po dolascima i noćenjima u 2018. godini. Udio Šolte u turističkim noćenjima na prostoru cijele županije je oko 1%.

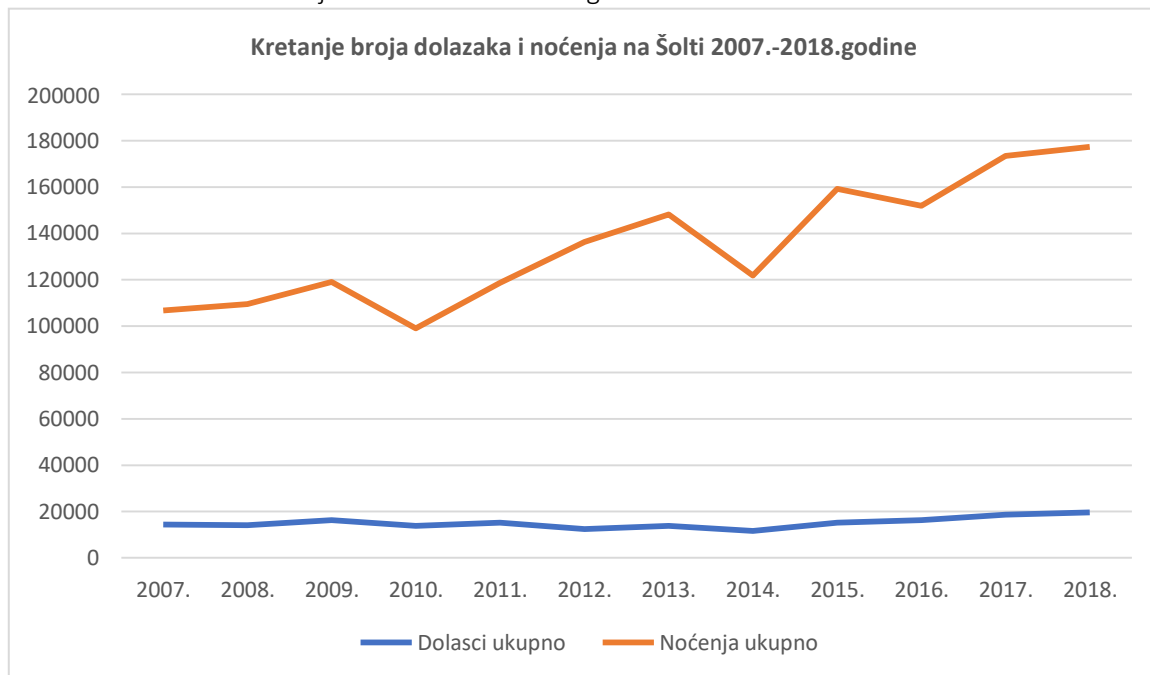
Tablica 3. Turistički promet Šolte u odnosu na čitavu Splitsku rivijeru (siječanj-listopad 2018. godine)

	Cijela Splitska rivijera	Otok Šolta
Domaći-dolasci index 2018/17	115	85
Strani-dolasci indeks 2018/17	113	109
Ukupno dolasci indeks 2018/17	113	105
Domaći-noćenja index 2018/17	116	84
Strani-noćenja indeks 2018/17	109	108
Ukupno noćenja indeks 2018/17	110	104

Promatrajući turistički promet u odnosu na 2007. godinu, godine 2018. je broj dolazaka na Šoltu porastao za približno 37%, dok je broj noćenja porastao za 66%. Pokazatelji rasta vezani su gotovo isključivo uz strane goste. U promatranom razdoblju rast nije kontinuiran već pokazuje oscilacije, vezane uz promjene u broju smještajnih kapaciteta. Većina gostiju dolazi na Šoltu u individualnom aranžmanu; samo 9,2% gostiju 2018. godine došlo je preko organiziranih aranžmana agencija.

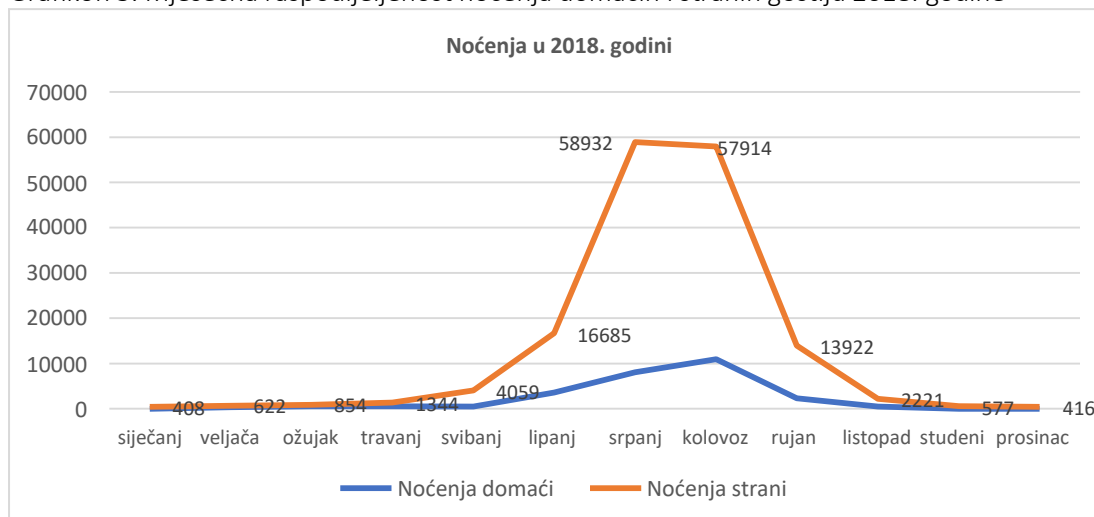
⁷Izvor: TZ Općine Šolta; www.dzs.hr; www.dalmacija.hr: Analiza turističke sezone 2018. godine i osnovne smjernice za pripremu turističke sezone 2019. godine, TZ Splitsko-dalmatinske županije, Split, prosinac 2018.

Grafikon 2. Dolasci i noćenja na Šolti 2007.-2018. godine

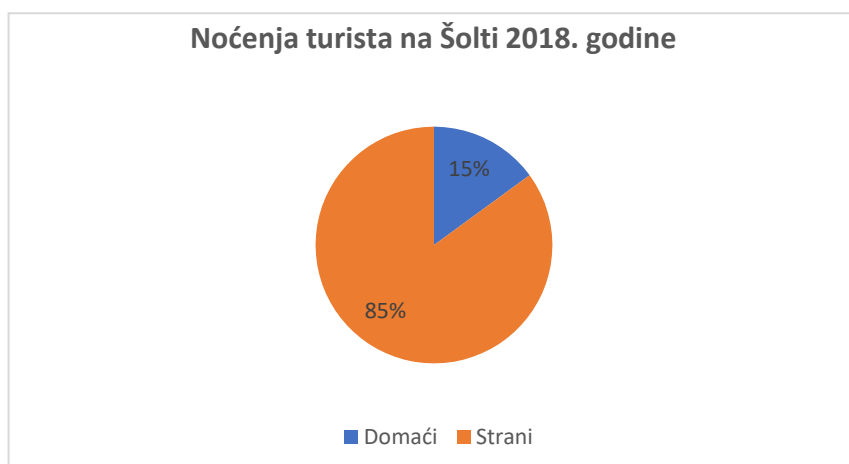
Turistička potražnja na Šolti pokazuje izrazitu sezonalnost, što je tipično za turizam uz more. Međutim, podatak da se čak 84% turističkog prometa odvija u tri ljetna mjeseca (lipanj-kolovoz) statistički korespondira s pokazateljima destinacija koje se isključivo temelje na obiteljskom smještaju. Naime, obiteljski smještaj najviše je izložen sezonalnosti, dok najnižu sezonalnost ima hotelski smještaj. Kako Šolta u hotelskom smještaju ima tek 16 postelja, ovako izražajna sezonalnost je očekivana. Više od 75% noćenja godine 2018. ostvareno je u objektima u domaćinstvu.

Grafikon 3. Mjesečna raspodijeljenost noćenja domaćih i stranih gostiju 2018. godine

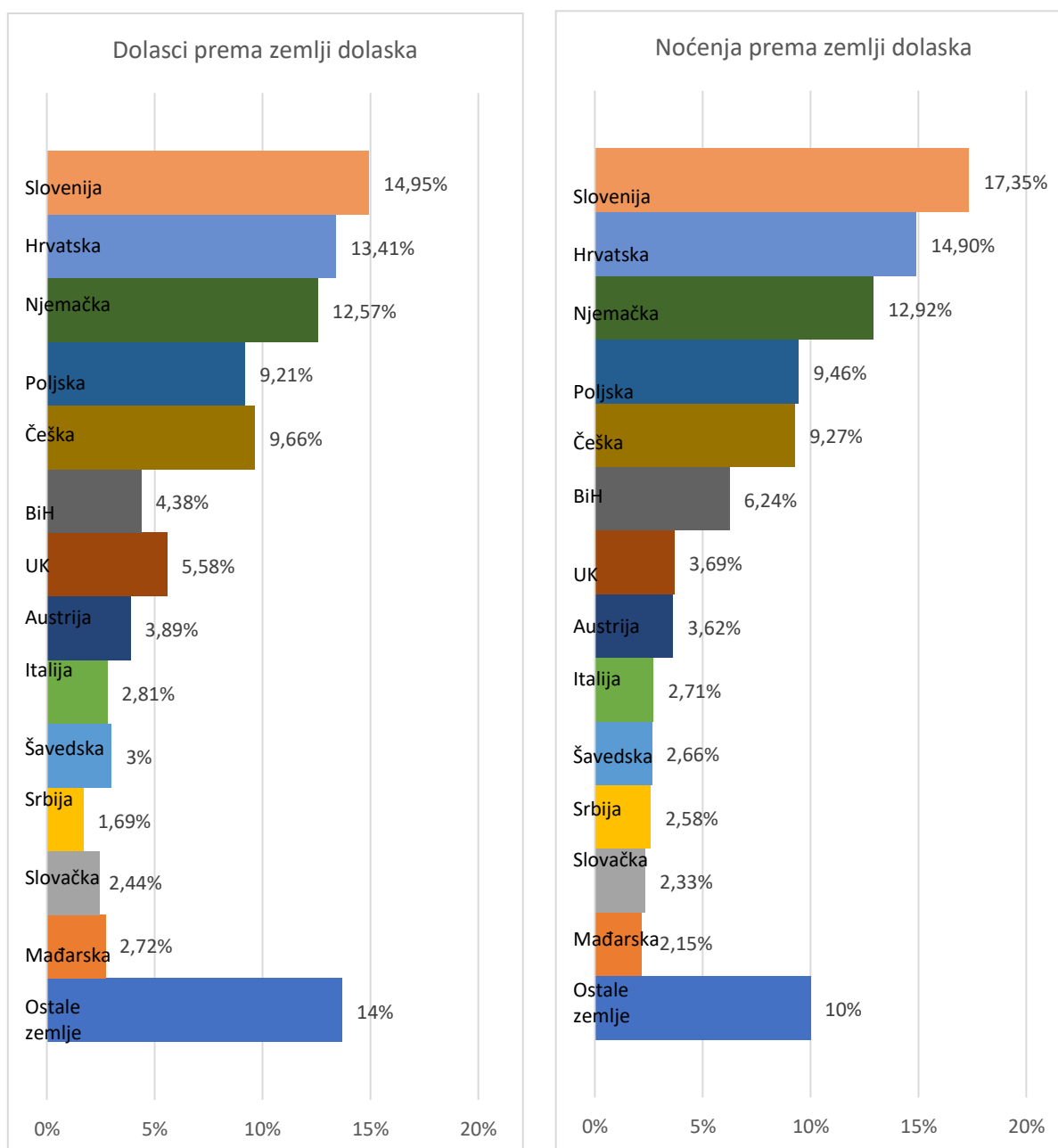

Popunjenost kapaciteta na području čitave Splitske rivijere iznosi 14,92%, dok je županijski prosjek 17,03%. Šolta u 2018. godini bilježi znatno manju popunjenost koja iznosi 10,94%. U ukupnom turističkom prometu Šolte na domaće turiste otpada 15% noćenja, dok 85% noćenja otpada na strane turiste. Na razini klastera udio domaćih turista u noćenjima je tek nešto viši od 5%.

Grafikon 4. Turistička noćenja na Šolti 2018. godine

Ukoliko bismo određivali top 10 emitivnih tržišta na području otoka Šolte, to bi bili Slovenija, Hrvatska, Njemačka, Poljska, Češka, BiH, Ujedinjeno kraljevstvo, Austrija, Italija i Švedska. Ova se „lista top10“ uglavnom poklapa sa situacijom na prostoru cijele Splitsko – dalmatinske županije, osim što su na Šolti u najvažnijih 10 emitivnih tržišta 2018. godine bili Austrija i Italija, a ne SAD i Francuska. Iako su turisti iz SAD-a i Francuske također zastupljeni u turističkim dolascima i noćenjima na Šolti, ne ulaze na „listu top10“.

Grafikon 5. Emitivna tržišta

Nautičari su na plovilima na Šolti 2018. godine ostvarili 54 500 noćenja, pri čemu se broj noćenja podudara s brojem dolazaka jer gosti noće tek jednu noć u destinaciji. Najviše je noćenja ostvareno u marini Martinis Marchi (33.000), potom u nautičkoj luci Stomorska (15. 000) i u charter bazi (13.000) dok je u nautičkoj luci Rogač ostvareno najmanje noćenja (7500).

2.2 Analiza postojeće strateške dokumentacije i strateških inicijativa

Strategija razvoja turizma na području Općine Šolta u skladu je s relevantnim strateškim dokumentima na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini; radi se uglavnom o općim i sektorskim strategijama te planovima do 2020. godine.

I. Europski strateški dokumenti⁸:

1. Strategija Europa 2020: Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast

Strategija definira tri razvojna prioriteta Europe do 2020. godine: 1.) Pametan rast: ostvarit će se razvojem ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji; 2.) Održiv rast: ostvarit će se promicanjem ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, zelenija je i konkurentnija; 3.) Uključiv rast: ostvarit će se njegovanjem ekonomije s visokom stopom zaposlenosti što donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.

2. Rezolucija Europskog parlamenta od 29. listopada 2015. o novim izazovima i konceptima za poticanje turizma u Europi

U Rezoluciji Parlament, između ostalog, potiče Komisiju da nastavi promicati Europu kao vodeću svjetsku turističku destinaciju, ako je moguće stvaranjem brenda „Destinacija Europa 2020.“ koji uključuje niz djelovanja u području marketinga, brendiranja i promidžbe. Osim brendiranja Europe kao turističke destinacije Rezolucija potiče i kvalitetu u turizmu, poziva na iskorištavanje potencijala obalnog i pomorskog turizma, poziva na ostvarenje održivog, odgovornog i socijalnog turizma, na stvaranje ekonomije dijeljenja te potiče digitalizaciju u turizmu.

II. Nacionalni strateški dokumenti:

1. Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine⁹

Strategija donosi viziju Hrvatske 2020. godine kao zemlje regija blagostanja i sretnih ljudi. Ističe sljedeće vrijednosti: kontinuirano učenje i transfer znanja, participacija u odlučivanju, otpornost i održivost, aktiviranje lokalnih razvojnih potencijala, kultura sustavnog javnog upravljanja i socijalna osjetljivost. Strateški ciljevi su: 1.) Povećanje kvalitete života poticanjem održivog teritorijalnog razvoja pri čemu je Prioritet 1.3.2. Pružanje podrške održivom otočnom razvoju, 2.) Povećanje konkurentnosti regionalnoga gospodarstva i zaposlenosti i 3.) Sustavno upravljanje regionalnim razvojem.

2. Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine¹⁰

U Strategiji se Hrvatska u 2020. godini sagledava kao „globalno prepoznatljiva turistička destinacija, konkurentna i atraktivna za investicije, koja stvara radna mjesta i na održiv način upravlja razvojem na svom cjelokupnom prostoru, njeguje kulturu kvalitete, a svojim gostima tijekom cijele godine pruža gostoljubivost, sigurnost i jedinstvenu raznovrsnost autentičnih sadržaja i doživljaja“. Kao glavni cilj razvoja hrvatskog turizma do 2020. godine navodi se povećanje atraktivnosti i konkurentnosti turizma i time ulazak u vodećih 20 turističkih destinacija u svijetu po kriteriju konkurentnosti. Kao ostali strateški

⁸www.ec.europa.eu (9.travnja 2019.)

⁹www.vlada.gov.hr Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine, (9.travnja 2019.)

¹⁰www.nimt.gov.hr, Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine (9.travnja 2019.)

ciljevi navode se: 1.) poboljšavanje strukture i kvalitete smještaja (povećati udio smještaja u hotelima i kampovima, smanjiti udio obiteljskog smještaja u kućanstvima), 2.) novo zapošljavanje (20 000 do 22 000 novih radnih mjesta), 3.) investicije (oko 7 milijardi kuna) i 4.) povećanje turističke potrošnje (14,3 milijardi eura ukupne godišnje turističke potrošnje). U Strategiji se predviđa razvoj sustava turističkih proizvoda prema turističkim regijama. Šolta pripada području Splita za koju se predviđa razvoj sljedećih primarnih proizvoda: sunce i more, nautički turizam (jahting i kruzing), kulturni turizam (gradski i turizam baštine) te pustolovni i sportski turizam (kajak-kanu). Te primarne proizvode trebalo bi upotpuniti prvenstveno sekundarnim proizvodima poput ronjenja, događanja, cikloturizma, ruralnog turizma, oblicima poslovnog turizma, adrenalinskog i omladinskog turizma i drugih.

3. Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009. -2019. ¹¹

U Strategiji se navodi ambiciozna vizija razvoja hrvatskog nautičkog turizma do 2019. godine: treba ga razvijati tako da bude prepoznat i cijenjen kao vodeći – prvi među najboljima u Sredozemlju. Istovremeno, nautički turizam treba razviti: „po mjeri čovjeka-nautičara koji poštuje prirodu i okoliš, dijeleći baštinu predaka s budućim generacijama, doprinoseći razvitku nacionalnog gospodarstva, na dobrobit građana, omogućavajući porast zaposlenosti i rast standarda, štiteći kulturnu i prirodnu baštinu i posebnosti, kvalitativno i kvantitativno povećavajući razinu usluga.“

Pri tome su ciljevi razvoja nautičkog turizma sljedeći: 1.) održivo korištenje i upravljanje resursima, 2.) revidiranje prostorno-planskih dokumenata za realizaciju scenarija umjerene izgradnje novih prihvatnih kapaciteta, 3.) povećanje prihvatnih kapaciteta sanacijom, rekonstrukcijom i revitalizacijom postojećih luka, 4.) uspostava sustava nadzora i upravljanja pomorskom plovidbom, 5.) opremanje i nadzor plovnih objekata i luka nautičkog turizma uređajima i opremom za zaštitu mora od onečišćenja, 6.) uspostava integralnog upravljanja sustavom nautičkog turizma, 7.) pojednostavljenje administrativnih procedura i usklađivanje zakonodavstva, 8.) povećanje proizvodnje plovnih objekata za nautički turizam u hrvatskim brodogradilištima – razvoj klastera nautičkog turizma, 9.) poticanje razvitka postojećih i izgradnja novih remontnih i servisnih centara, 10.) jačanje konkurentnosti svih subjekata nautičkog turizma, 11.) primjena novih tehnologija i ekoloških standarda i 12.) uspostava sustava kontinuiranog obrazovanja sudionika u nautičkom turizmu.

4. Akcijski plan razvoja nautičkog turizma¹²

Akcijski plan kao viziju jahtarenja navodi : “Hrvatska je najpoželjnija jahting destinacija na Sredozemlju, kreirana prema mjeri čovjeka koji poštuje prirodu i okoliš, dijeleći baštinu predaka s budućim generacijama“. Ciljevi su: 1.) dugoročno održiv razvoj (nosivi kapacitet prostora, zaštita i unapređenje prirodnih i resursa), 2.) podizanje razine blagostanja stanovništva (prihod i zapošljavanje) i 3.) razvoj koji ne izaziva konflikte u društvu, koji je vidljiv i potiče na uključivanje.

5. Akcijski plan razvoja zelenog turizma¹³

Vizija razvoja zelenog turizma je Hrvatska kao predvodnica europskog turizma prirodne baštine i park Europe. Ciljevi su: 1.) kontinuirano i sustavno unaprjeđivati turističko vrednovanje prirodne baštine u turizmu RH, 2.) razviti turističku ponudu unutar i u okolici NP i PP, 3.) očuvati i turistički vrednovati zaštićenu prirodnu baštinu na regionalnoj i lokalnoj razini (izvan NP i PP), 4.) na razini turističkih

¹¹www.mppi.hr, Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009.-2019. (5.travnja 2019.)

¹²www.mint.gov.hr, Akcijski plan razvoja nautičkog turizma, Institut za turizam, Zg, 2015. (5.travnja 2019.)

¹³www.mint.gov.hr, Akcijski plan razvoja zelenog turizma, Institut za turizam, Zg, 2016. (17.travanj 2019.)

destinacija (izvan NP i PP) osvijestiti važnost prirodne baštine, doprinijeti njenoj zaštiti i unapređenju te je primjereno staviti u funkciju unapređenja održivog turizma destinacija i 5.) podići konkurentnost i prepoznatljivost Hrvatske kao vrhunske destinacije za razne oblike turizma posebnih interesa s doživljajem prirodne baštine kao značajnim elementom.

6. Strateški marketinški plan hrvatskog turizma za razdoblje 2014.-2020.¹⁴

Plan naglašava potrebu jačanja snage nacionalnog turističkog brenda. Ključni marketinški ciljevi su Povećanje turističkog prometa u razdoblju pred i postsezone i Povećanje prosječne potrošnje turista. Pri tome strategija navodi pet ključnih „prodajnih prijedloga“: ljepota prirode, mora i obale, netaknutost odredišta, bogata povijest, umjetnost i kultura, opsežna i raznolika gastronomija i različitost životnih stilova.

III. Regionalni strateški dokumenti

1. Županijska razvojna strategija Splitsko-dalmatinske županije 2011.-2013.

Vizija Županijske razvojne strategije je visoko-razvijena, razvojno dinamična, pomorski orijentirana, otvorena europsko-mediteranska regija:

- konkurentnog gospodarstva, temeljenog na znanju i kvalitetnim ljudskim resursima,
- prepoznatljiva i privlačna zbog visoke kvalitete življenja, očuvanog okoliša, kulture i tradicije,
- usmjerena održivom razvoju svih svojih dijelova te prometno i razvojno integrirana sa svojim širim okruženjem,
- utemeljena na snažnom partnerstvu i komunikaciji među razvojnim dionicima.

Strateški ciljevi:

U sklopu Cilja 1) Konkurentno gospodarstvo na turizam se odnosi Prioritet 1.3. Razvoj turizma (poticanje razvoja turističke infrastrukture, novih turističkih proizvoda i selektivnih oblika turizma s ciljem podizanja kvalitete i dodane vrijednosti, a sve u svrhu produženja turističke sezone), te sljedeće mjere:

- Mjera 1.3.1. Unaprjeđenje turističkih programa i proizvoda
- Mjera 1.3.2. Pобољшanje turističke infrastrukture
- Mjera 1.3.3. Unaprjeđenje nautičkog turizma

U sklopu Cilja 5) Jačanje prepoznatljivosti županije na turizam se odnosi Prioritet 5.2. Promocija gospodarskih potencijala te Mjera 5.2.2. Promocija Dalmacije kao turističke regije.

2. Glavni plan razvoja turizma splitsko-dalmatinske županije (2017. – 2027.) sa strateškim i operativnim planom marketinga

Vizija turizma na području Županije je odgovorno i poduzetno, kroz zajedništvo i suradnju, razviti turističku ponudu u kojoj su uspješno spojeni inovativnost i profesionalnost s lokalnom kulturom, tradicijom i stilom života.

¹⁴www.htz.hr, Strateški marketinški plan hrvatskog turizma za razdoblje 2014.-20120 (9 travnja 2019.)

Strateški ciljevi turizma su :

Cilj 1) Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice,

Cilj 2) Povećanje prihoda od turizma unapređenjem i razvojem turističkih proizvoda te učinkovitim marketingom,

Cilj 3) Unapređenje uvjeta za razvoj turizma,

Cilj 4) Unapređenje upravljanja turizmom sukladno kapacitetima županije i jedinica lokalne uprave.

U sklopu operativnog strateškog plana, Strategija navodi područja za postizanje konkurentnosti:

- stvaranje socijalno poticajnog razvojnog okruženja,
- unapređenje komunalne infrastrukture,
- unapređenje smještajne i druge ponude privatnog sektora,
- unapređenje integralnog turističkog proizvoda destinacije,
- unapređenje tržišne komunikacije i promocije.

Kao primarne turističke proizvode na prostoru Županije Strategija navodi:

- sunce i more
- jahting
- turizam baštine
- gastronomski turizam
- ronjenje
- pješaćenje.

3. Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije

Vizija morskih plaža u 2020.godini: „Plaže Splitsko-dalmatinske županije predstavljaju važan prirodni, ekonomski i društveni kapital koji je u potpunosti integriran u lokalnu zajednicu. Zahvaljujući mnoštvu sadržaja, plaže nude mogućnosti za različite načine provođenja vremena čime omogućuju produljenje turističke sezone. Plaže su uređene i održavane, raznolike, karakterizirane različitim sadržajima, prepoznatljive, sigurne za korištenje i nisu onečišćene. U stanju su prilagoditi se na krizne pritiske uzrokovane iznenadnim šokovima ili dugoročnim promjenama koje utječu na njihovu prirodnu vrijednost te rekreativni potencijal.“

Strateški ciljevi navedeni u ovom dokumentu su: 1.) Jačanje konkurentnosti županijskih destinacija, 2.) Uspostava sustavnog, promišljenog i održivog pristupa uređenju i upravljanju morskim plažama, 3.) Razvoj javne turističke infrastrukture proizvoda sunca i mora, 4.) Podizanje kvalitete osnovnog turističkog proizvoda sunca i mora, 5.) Identifikacija plažnih prostora kao resursnoj osnovi i planiranju održivih modela uređenja i upravljanja morskim plažama, 6.) Tematiziranje i brendiranje morskih plaža s ciljem ostvarenja dugoročnog zadovoljstva turista i povećanja ukupne turističke potrošnje, 7.) Usklađivanje interesa javnog, privatnog i civilnog sektora u upravljanju plažama.

U sklopu tematizacije plaža za otok Šoltu, Programom se predlaže ukupno 5 eko plaža, 3 romantične plaže, 6 plaža za obitelji s djecom, 2 nudističke plaže, 1 plaža sa zabavnim sadržajima za mlade, 2 plaže sa sportskim i rekreativnim sadržajima i 1 hotelska plaža.

IV. Lokalni razvojni dokumenti:

1. Lokalna razvojna Strategija LAG-a Škoji 2014.-2020.

LAG Škoji obuhvaća cjelovito područje tri veća naseljena otoka (Hvar, Vis i Šolta) i osnovan je u svrhu ruralnog razvoja. Vizija razvoja članova LAG-a je ostvariti „gospodarski i društveno razvijeno područje zadovoljnih, obrazovanih stanovnika“ pri čemu se posebno naglašava očuvanje kulturno-povijesne baštine i očuvanja mediteranskog krajolika. Opći ciljevi LAG-a su : 1.) Promicanje identiteta, kreativnost, inovacije, poduzetništvo i partnerstvo između javnog, civilnog i privatnog sektora, 2.) Podizanje gospodarske konkurentnosti te poticanje razvoja novih proizvoda, usluga i tehnologija u ruralnim zajednicama, 3.) Kvalitetan razvoj i potpora stjecanju specijalističkih znanja i vještina za razvoj svih aktivnosti u ruralnim područjima, 4.) Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih područja/NATURA 2000 te kulturno-povijesne i tradicijske baštine i njihovo održivo korištenje u razvoju turizma, 5.) Razvoj ruralnih usluga i infrastrukture usporediv s onim u urbanim područjima.

2. Strategija razvoja općine Šolta

Kao viziju razvoja Strategija određuje „usmjeravanje svih resursa i znanja koje ima na raspolaganju u cilju njegovanja i očuvanja izvornih vrijednosti, tako da pravilno i stručno planira aktivnosti i zahvate u prostoru te tako postane jedna od vodećih jedinica lokalne samouprave po načinu upravljanja javnim dobrima i komunalnom gospodarstvu, a u isto vrijeme pružanjem cjelovitih i kvalitetnih usluga u optimalnim rokovima opravdati povjerenje stanovnika, gospodarskih i subjekata u društvenim djelatnostima, poslovnih partnera, nevladinih organizacija i turista, uz smanjenje troškova poslovanja.

Kontinuirano zapošljavanje mladog kadra kroz razvoj poljoprivrede, ribarstva, uslužnih obrta i obiteljsko – poljoprivrednih gospodarstava i turizma. Razvitak Općine Šolta u turističku destinaciju visokog društvenog standarda, u okvirima uravnoteženog održivog razvoja, koja će biti prepoznatljiva u Hrvatskoj i svijetu po očuvanoj kulturnoj i povijesnoj baštini kao i kvalitetnim smještajnim kapacitetima. Sve ovo zajedno s razvijenom komunalnom, prometnom i energetsom infrastrukturom, jednako kao i visokom razinom zdravstvene, obrazovne, kulturne te rekreativne infrastrukture učinit će Općinu Šoltu još sigurnijim i poželjnijim mjestom za život i rad.“

Strategijom se predviđaju sljedeći ciljevi relevantni za razvoj turizma:

1. CILJEVI GOSPODARSKOG RAZVOJA:

- Definirana nova razvojna strategije turizma
- Osigurano stalno obrazovanje kadrova u poljoprivredi, ugostiteljstvu i turizmu
- Ostvarena nova radnih mjesta kroz poticanje poduzetništva

2. CILJEVI DRUŠTVENOG RAZVOJA:

- Ostvareni uvjeti za povratak i naseljavanje na otok osiguranjem povećanje kvalitete života kroz jačanje javnih usluga, fizičke infrastrukture i bolje prometne povezanosti

3. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA:

- Usklađen katastar i zemljišne knjige, te riješeni imovinsko-pravni odnosi za sve vrste nekretnina u vlasništvu JLS
- Učinkovito upravljanja obalnim resursima, uređenja i upravljanja pomorskim dobrom

- Sanacija i očuvanje prostora devastiranog neplanskom izgradnjom, kroz kreiranje mjera za njegovu sanaciju, te jaču zaštitu kulturne i prirodne baštine

4. CILJEVI INSTITUCIONALNOG RAZVOJA:

- Poboljšana efikasnost lokalne administracije
- Ojačani institucionalni i izvaninstitucionalni kapaciteti za razvoj

3. Prostorni plan općine Šolta

Prostornim planom predviđene su građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene kojima bi se povećao smještajni kapacitet za ukupno 3400 kreveta:

- 1.) Maslinica, uvala Šipkova -površina 4,9 ha (T1 -hoteli), kapacitet 350 kreveta
- 2.) Maslinica, uvala Šešula -površina 7,43 ha (T2 -turističko naselje), kapacitet 400 kreveta
- 3.) Nečujam, uvala Rakotina -površina 8,2 ha (T2 -turističko naselje), kapacitet 450 kreveta
- 4.) Gornje Selo, uvala Livka -površina 38,3 ha, kapacitet 1850 kreveta (T1-hotel i T2-turističko naselje)
- 5.) Rogač, uvala Kašijun – površina 6,3 ha (T1 -hoteli), kapacitet 350 kreveta

Izgrađene i djelomično izgrađene zone isključive ugostiteljsko turističke namjene su:-turistička zona „Dvorac Martinis Marchi“ Maslinica (obuhvata 0,74 ha) i turistička zona (T1,T2) „Nečujam Centar“ (obuhvata 7,2 ha).

Planom su predviđene i zone sportsko-rekreacijske namjene:

- 1.) športsko rekreacijska zona Mariniča rat (R2) koja je djelomično uređena
- 2.) športsko rekreacijska zona Prisade 0,84 (R2), Srednje Selo
- 3.) športsko zabavna zona Šipkova 2,50 (R3), Maslinica

Prostornim planom određena je zona športa unutar građevinskog područja naselja:

- športska zona Maslinica
- športska zona Nečujam

U športskoj zoni Maslinica i Nečujam planira se izgradnja otvorenih igrališta, bočališta, zatvorene športske dvorane i pratećih sadržaja (spremišta, garderobe, sanitarni čvor, ugostiteljski sadržaji i sl.) u skladu s posebnim propisima. Predviđeno je daljnje uređenje rekreacijskih zona:

- Rekreacijska zona (R2.2) „Livka“ površine 74,0: planirane su trim staze i biciklističke staze širine, platoi, vidikovci, klupe i odmorišta
- Rekreacijska zona (R2.2) „Podpečine“ površine 0,1 ha: postojeća zona streličarskog kluba na kojoj je izvedena drvena ograda (streličarski tabor) a opremom za streličarstvo, te ostalom opremom streličarskog tabora.

Uz morsku obalu u građevinskim područjima naselja, turističkim zonama i zaštitnim zelenim i pejzažnim površinama u naselju, obvezna je izgradnja šetnica „lungo mare“, minimalne širine 1,5 m a maksimalne 5 m, namijenjena biciklistima i pješacima. Prostornim planom su predviđene pozicije vidikovaca na istaknutim reljefnim pozicijama s atraktivnim pogledom. Vidikovci se mogu opremiti kao uređena odmorišta bilo da se do njih pristupa kolnim ili uređenim pješačkim putem.

Za razvoj nautičkog turizma je predviđena izgradnja sljedećih objekata:

- Marina Šešula: kapaciteta 80 vezova; u tijeku je natječaj za dobivanje koncesije
- proširenje luke za nautički turizam u Nečujmu; u fazi je idejnog projekta
- Marina Rakotina: kapaciteta 120 vezova
- Marina Livka: kapaciteta 160 vezova

Planom su, među poslovnim zonama, za nautički turizam relevantni namjena uvale Banje za radionicu za gradnju i servis brodova (u okviru zone omogućava se postavljanje opreme za istezanje brodova te uređenje obale-privez), te zona Maslinica (K1) gdje se planira u okviru luke otvorene za javni promet za potrebe nautičkog dijela luke (oko 350 m²) gradnja pratećih sadržaja za potrebe nautičkih vezova: recepcija, praonice, sanitarni čvorovi, ugostiteljski i drugi prateći sadržaji koji su funkcionalnoj vezani s nautičkim dijelom luke za nautičke vezove.

Predviđena je i gradnja cestovne infrastrukture:

- a) Zaobilaznica Stomorska –Veli dolac
- b) Zaobilaznica Stomorska – Pelegrin
- c) Zaobilaznica Gornje Selo
- d) Zaobilaznica Gornja Krušica
- e) Zaobilaznica Grohote istok
- f) Donja Krušica

Za turističku resursnu osnovu posebno su važni i ostali zanatski sadržaji, servisi i usluge, trgovine, tržnica, ugostiteljsko turistički i komunalni sadržaji i garaže te drugi sadržaji kojima su namijenjene ostale poslovne zone: Grohote -„Uljar“ -K1 (cca. 0,61 ha); Grohote -„Centar“-K1, K2 (cca. 2,4 ha); Gornje Selo -„Gorsel“ -K1, K2 (cca. 0,16 ha); Podkamenica – K1, K2 (cca. 1,46 ha) i „Oblik“ Grohote (K1, K2) cca. 0,47 ha.

2.3 Komparativna analiza razvoja turizma s destinacijama u neposrednom okruženju¹⁵ Šoltu uvelike definira blizina grada Splita koji doživljava turističku ekspanziju, što Šolta može izvrsno kapitalizirati. Rast Splita kao destinacije je prilika koja se može iskoristiti nametanjem vlastitih atributa po kojima će se razlikovati od konkurentskih otoka u blizini. Šolta je u okruženju turistički razvijenijih i većih otoka Brača i Hvara koji imaju bogatu i sadržajnu ponudu, ali i nešto manjeg Visa koji se pozicionira sa sličnom atrakcijskom osnovom kao Šolta. Stoga je dobro usporediti se i s mnogo uspješnijim inozemnim otočnim destinacijama i s njihovim elementima tržišnog pozicioniranja kojima su se uspješno nametnuli snažnoj konkurenciji.

¹⁵www.dzs.hr; www.dalmatia.hr; www.visitbrac.com; www.bracinfo.com; www.tz-vis.hr; www.aspiring.geopark-vis.com; www.hvarinfo.com; Analiza turističke sezone 2018. godine na području Splitsko-dalmatinske županije i osnovne smjernice za pripremu turističke sezone 2019., TZ Splitsko-dalmatinske županije, prosinac 2018. godine; Izvori: TZ SDŽ, TZ grda Visa, TZ grada Komiže

- Otok Brač

Brač je površine 395,4 km², treći je po veličini hrvatski otok te je najveći iz skupine srednjodalmatinskih otoka. Od kopna je udaljen 13 km (Split). Broji 13. 956 stanovnika. Vidova gora s 778 m nadmorske visine najviši je vrh sviju jadranskih otoka. Priobalni pojas otoka pripada sredozemnoj klimi sa suhim i vrućim ljetima te kratkim i blagim zimama. Srednja godišnja temperatura zraka priobalnog pojasa je viša od 16°C dok je u unutrašnjosti srednja godišnja temperatura zraka za više od dva stupnja niža, zimi se spušta ispod nule. Otok je dostupan trajektom i hidrogliserom te avionom (zračna luka Brač).

Brač ima brojne atrakcije: različite vrste plaža, plaža Zlatni rat, špilje, pustinju Blaca, klesarstvo u Pučišću, antički kamenolom, brački kamen, domaća jela, vino *brački plavac*. U vegetaciji dominira hrast česmina te borovi. Na otoku se može naći više od 130 vrsta ptica. Gotovo zaštitni znak Brača je puh.

Ponuda otoka obuhvaća 21.111 ležaja, od čega je 19,2% (4057) ležajeva u hotelima. Udio ležajeva u domaćinstvu i OPG-ima je 59%, u kampovima 4,8% , a ostatak su ostali ugostiteljski objekti za smještaj. Udio kreveta s 5* (185) i s 4*(5. 096) zajedno je 25%. Najviše je kreveta (13. 680) s 3* što je udio od 64%. Na otoku se nude kayaking, biciklističke rute, kušaonice vina, pješačke staze, ribolov, izleti van Brača, kiteboarding, quad safari, različiti sportovi na vodi, sportsko penjanje, gastro-i edukacijske ture, različite vrste plaža, muzeji, manifestacije, radionice tradicijskih vještina, ronjenje. Uvode se novi proizvodi u području kreativnog turizma (npr. ljetne umjetničke radionice). Na otoku su dvije marine te infrastruktura za domaći i međunarodni kruzing. Primarni turistički proizvodi Brača su sunce i more, jahting, aktivni odmor i gastronomski turizam.

U 2018. godini zabilježeno je 1.746.374 noćenja, podjednako kao i godinu prije. U objektima u domaćinstvu se ostvari 45% noćenja, u hotelima 36%, u ostalim ugostiteljskim objektima, skupina kampovi 16,6% .U turističkim noćenjima Splitsko-dalmatinske županije otok Brač je 2018. godine imao udio od 10%. Brač se pozicionira kao jedinstveni otok nedirnute prirode, prebogatog povijesnog i kulturnog nasljeđa.

- Hvar

Otok ima površinu 297,4km², klima je mediteranska, godišnja temperatura je iznad 16°C i ima 2. 718 sunčanih sati godišnje. Najbliže kopno je udaljeno 5 km (Drvenik na Makarskoj rivijeri). Na otoku živi 11. 500 stanovnika. Dostupan je trajektom i katamaranom. Postoje i sezonske internacionalne linije iz Italije; Ancona-Hvar i Pescara-Hvar, kao i duž obalna linija od Rijeke do Dubrovnika koja staje u Hvaru.

Atrakcije su: prostrana polja lavande, drevna stabla maslina i vinogradi, šljunčane plaže ispod borovih šuma, plaže na sjeveru otoka, nedirnutu prirodu, spomenici u gradu Hvaru (hvarska katedrala, kazalište, Arsenal, gradska Lođa, tvrđava), UNESCOV spomenik Starogradsko polje, botanički vrt u Palmižani, Paklinski otoci, manifestacije (procesija Za Križen-zaštita UNESCO-a), trgovi u Starom gradu i Jelsi, Ribarski muzej.

Ponuda otoka obuhvaća 24. 558 ležajeva, od čega je 4. 892 (20 %) ležajeva u hotelima. Udio ležajeva u domaćinstvu i OPG-ima je 60,5% dok ostalo čine kampovi i ostali ugostiteljski objekti za smještaj. Udio kreveta s 5* (30) i s 4*(2. 657) zajedno je 11%. Najviše je kreveta (13. 653) s 3*, što je udio od 56 %.

Hvar nudi bogatu gastronomiju i enologiju (Palmižanska kuhinja proglašena najboljom na Mediteranu), bicikljanje, ronjenje, pješačenje i različite druge sportske aktivnosti. Na otoku su tri marine, postoji infrastruktura za međunarodni i domaći krizing, Primarni turistički proizvodi Hvara su sunce i more, jahting, turizam baštine i aktivni odmor.

U 2018. godini zabilježeno je 1.628.851 noćenje, podjednako kao i godinu prije. U objektima u domaćinstvu i OPG-ima se ostvari 50% noćenja, u hotelima 35%, u kampovima 9,5%, a ostalo u ostalim ugostiteljskim objektima, skupina kampovi. U turističkim noćenjima Splitsko-dalmatinske županije otok je 2018. godine imao udio od 9%. Hvar se prema konkurenciji pozicionira kao jedan od 10 najljepših otoka na svijetu.

- Otok Vis

Sam otok Vis ima površinu 90,30km², a u njegovoj otočnoj skupini nalaze se otoci Biševo (5,8km²) i Sveti Andrija (4,3km²) te niz okolnih otočića. Ljeta su na otoku vruća i suha, zime su blage i vlažne. Srednja godišnja temperatura je iznad 16°C. Otok ima 2.650 do 2.700 sunčanih sati godišnje (prosječno više od 7 sati sunca/dan). Na otoku živi 3.460 stanovnika. Dostupan je brdskim i trajektnim linijama: trajektom ili katamaranom iz Splita te direktno iz Italije (Ancona). Prostornim planom grada Visa planirani su heliodrom i aerodrom. Otok ima dostatne izvore pitke vode.

Atrakcije u arhipelagu su brojne, postoji niz geomorfoloških spomenika prirode i dva značajna krajobraza: podvodne špilje (Modra špilja i Medvidina špilja na Biševu, Zelena špilja na otoku Ravniku), uvala Stiniva te otočići Jabuka, Brusnik i Ravnik. Otočne kopnene špilje su Kraljičina špilja i Titova špilja. Među bogatom florom Viškog arhipelaga ubraja se 30 ciljanih *Natura 2000* vrsta. Otok Vis poznat je po Vugavi, autohtonoj bijeloj sorti vina te autohtonoj sorti rogača (Komiški rogač). Viški arhipelag je maritimni prostor s najvećim biodiverzitetom na Mediteranu. Otoci, otočići i hridi Viškog arhipelaga stanište su dobrog dupina, povremeno se pojavljuje sredozemna medvjedica i bijela psina, ukupno ima 126 vrsta ptica od kojih su 11 ciljanih ptičjih vrsta ekološke mreže *Natura 2000*. Na otoku nema zmija otrovnica. Bogata je kulturno-povijesna baština: sakralne građevine, povijesna jezgra Visa, vojni kompleksi iz bivše države, ostaci rimskih termi i teatra, 20-ak potopljenih brodova (od 2. st. pr. Kr.-2. svj. rata), više hidroarheoloških nalazišta, tradicijski brod falkuša, suhozidi i niz pojedinačnih objekata.

Ponuda otoka obuhvaća 5. 597 ležajeva, od čega je 574 (10,3%) ležajeva u hotelima. Udio ležajeva u domaćinstvu je 63% dok ostalo čine kampovi i ostali ugostiteljski objekti za smještaj te nekategorizirani objekti. Nema kreveta s 5*, udio kreveta s 4*(268) je 4,8%. Najviše je kreveta (3.380) s 3*, što je udio od 60%. Otok nudi privezišta brodova, brojne pješčane i šljunčane plaže, impozantnu mrežu staza za pješačenje (planinarska kuća na 267 mn.v.) i biciklizam, geo park *Viški arhipelag* te aktivnost ronjenja. Razvija se i turizam događanja (Viška regata, Dani Ranka Marinkovića) te kreativni turizam (program opuštanja i rekuperacije-yoga, gastro, vinske i foto ture). Turizam vina se također dobro razvija-na otoku djeluje pet vinarija. Primarni turistički proizvodi Visa su sunce i more, jahting, ronjenje i pješačenje.

Potražnja u 2018. godini obuhvatila je 290. 387 noćenja, što je u usporedbi s 2017. podjednak broj noćenja. U objektima u domaćinstvu se ostvari 70% noćenja, u hotelima 10,5%, a ostalo u svim objektima. U turističkim noćenjima Splitsko-dalmatinske županije otok Vis je 2018. godine imao udio

od 2%. Vis se pozicionira prema konkurenciji kao otok koji pruža jednostavnost življenja, ima posebnu autentičnu atmosferu zbog neiskvarene prirode i ljudi što je rezultat njegove dugogodišnje izolacije.

Vis se na osnovu analiziranih podataka, atrakcijske osnove te ciljanih tržišta može smatrati izravnim konkurentom otoka Šolte.

Tablica 4.
Komparativ
na analiza
otoka Visa i
otoka Šolte

	Otok Vis	Otok Šolta
Veličina otoka	90,30km ²	58,98 km ²
Broj stanovnika	3.460	1.700
Broj postelja	5.597	2.743
Udio kreveta u hotelima	10,3%	3%
Kreveti s 5*	0	0
Kreveta s 4*	4,8%	4,3%
Broj noćenja 2018.	287. 284	177.456
Broj dolazaka 2018.	50.372	19. 629
Temeljni proizvodi	sunce i more, jahting, ronjenje i pješačenje	sunce i more, jahting, aktivni odmor

2.4 Komparativna analiza s inozemnim destinacijama¹⁶

Prema istraživanju Trivaga, najvećeg web pretraživača hotela, objavljenom 2018. godine, među 10 najtraženijih grčkih odredišta čak pet ih se nalazi na Santoriniju. Najtraženije lokacije na otoku bile su Fira, Oia i Imerovigli. Drugi po redu je grčki otok Mykonos, a uvijek popularna destinacija je Kapri u Italiji. Sva tri otoka veličinom su usporediva sa Šoltom, s time da je Kapri uvjerljivo najmanji. Obiluju kulturno-povijesnom baštinom i imaju sačuvan prostorni ambijent.

Otok Santorini (teritorijalno-upravna jedinica Thira)¹⁷

Santorini je otok u Egejskom moru u Grčkoj, pripada otočnoj skupini Ciklada, udaljen je 200 km od kopna. Površina samog otoka Santorinija je nešto veća od površine otoka Šolte i iznosi 76 km². Na otoku je 2011. godine živjelo 11.400 stanovnika. Specifičnost otoka je pustinska klima. Kao upravna jedinica koja se statistički obrađuje kao cjelina, Thira podrazumijeva sam otok Santorini te otoke Anafi (40,3 km²), Folegadros (32 km²), Ios (109 km², ima oko 2000 stanovnika), Sikinos (42,5 km²) te par otočića. Santorini i Anafi zajedno ostvaruju oko 86% turističkog prometa (mjereno noćenjima) čitave skupine Thira.

Atrakcijsku osnovu otoka Santorinija čini prvenstveno selo Oia koje se propagira kao najljepše turističko selo na svijetu tipično po plavo-bijelo obojenim pročeljima i panoramskim pogledom te kao otok s izvrsnim vinima. Inače, na otoku ima 19 sela. Uz vino, karakteristični proizvod otoka su rajčice. Uz otok se veže povijesni događaj-jedna od najvećih erupcija vulkana u povijesti (oko 1600. pr. Kr.) te je današnji izgled uvelike posljedica te erupcije. Lokalitet se povezuje i s legendom o nestaloj civilizaciji-Atlantidi. Na otoku je Arheološki muzej u kojem se čuvaju primjerci minojske kulture, Muzej folklor, Muzej glazbala, više od 600 crkava i kapelica, arheološko nalazište iz brončanog doba Akrotiri (srednjovjekovna utvrda, svjetionik).

Muzej prapovijesti There u Firi jedan je od najvažnijih muzeja u Grčkoj. Na otoku se organiziraju tradicionalna vjenčanja s glazbom na lokalnim instrumentima. Otok nudi lokalne proizvode i obilazak starih vinarija. Plaže su crne zbog vulkanskog porijekla i duge su ukupno 69 km. Otok nudi 75 km pješačkih staza (5 glavnih ruta). Postoji ponuda za različite dobne skupine (npr. vodeni park za djecu). Nudi se i ronjenje na više točaka, razgledavanje potonulog broda, sportovi na plažama, uređene i divlje plaže, kajak ture po moru. Otok ima aerodrom, taxi službu i autobusnu službu. Temeljni turistički proizvodi su sunce i more, kulturni turizam i aktivni odmor.

Podaci o ponudi statistički se analiziraju za Santorini zajedno sa skupinom otoka koji čine jednu teritorijalno upravnu jedinicu Thiru, u sklopu Južnog Egeja te se svi podaci navedeni u daljnjem tekstu odnose na cijelu Thiru, s time da Santorini i Anafi ostvaruju većinu turističkog prometa.

Thira ima ukupno 43. 719 kreveta, od čega 60% u hotelima. Hotelski smještaj obuhvaća ukupno 364 hotela s ukupno 8.762 sobe odnosno 17.275 kreveta. Pet zvjezdica ima 10% hotela, isto toliko je hotela s jednom zvjezdicom, dok podjednak broj hotela ima 2, 3 ili 4 zvjezdice. Ukupno 16,6% hotelskih ležajeva je u hotelima s 5*. Ostalih objekata za smještaj je 1.445, u njima je ukupno 26. 444 ležajeva.

¹⁶<http://www.insete.gr/en-gb/SETE-Intelligence/Statistics/Statistical-Data>, south Aegean region <http://www.visitgreece.gr/>, www.greece-is.com/santorini-in-numbers/

¹⁷www.santorini.gr (13.4.2019.)

Što se tiče turističke potražnje, na prostoru Thira je godine 2017. ostvareno 722. 889 noćenja. Popunjenost je prosječno iznosila 39,2% (u samom Santoriniju i do blizu 50%). Promatrajući zajedno samo Santorini i Anafi, oni su ostvarili 622.726 noćenja ili 86% noćenja u cijeloj skupini Thira.

Glavna emitivna tržišta (poredana prema broju turista) za čitavo područje Južnog Egeja su: Njemačka, Velika Britanija, Francuska, Italija, SAD, Nizozemska, Poljska, Rusija, ostali. Santorini ima jasne i atraktivne atribute diferencijacije: otok zaljubljenih, mjesto romantičnog i luksuznog odmora, otok za medeni mjesec i vjenčanja (Santa Irina je poznata kao zaštitnica parova koji obećaju jedno drugome vječnu ljubav upravo na ovom otoku). Problem postaje previše turista te žele smanjiti njihov broj.

Mykonos¹⁸

Mykonos je jedan od najmanjih otoka u skupini Ciklada. Otok je površine jedva 90 km², udaljen od luke Pirej 90 nautičkih milja. Na otoku je danas oko 11.000 stanovnika (među kojima je 4000 stranaca). Ima tipičnu mediteransku klimu. Otok je povezan trajektima s lukama Pirej i Rafina kod Atene, kao i s ostalim poznatijim otocima Grčke. Na otoku je i aerodrom, ljeti je na dnevnoj bazi zračnom linijom povezan s Atenom i Tesalonikijem te direktnim linijama s brojnim europskim gradovima.

Atrakcije su Arheološki muzej na obližnjem Delosu, Arheološki muzej Mykonos i Maritimni muzej Egeja, živopisna arhitektura glavnog grada, crkva Panagia Paraportiani te prirodne ljepote: stijene i pješčane plaže, pejzaži s ruralnom arhitekturom, vjetrenjače za pokretanje mlinova (16).

Među dvadesetak pješčanih plaža je niz tematskih (nudističke, obiteljske i sl.), niz je ugostiteljskih objekata koji nude buran noćni život, nude se sportovi na vodi, ronjenje. Temeljni turistički proizvodi su sunce i more, kulturni turizam i aktivni odmor koji uključuje mnogo zabave.

Što se tiče ponude, na otoku je ukupno 22. 209 ležajeva, od čega u hotelima 42%. Hotelski smještaj obuhvaća 185 hotela s ukupno 6. 339 soba, odnosno s 12. 786 hotelskih kreveta. Među navedenim hotelima 22,7% ih je s 5* i u njima se nalazi 36% od ukupnih hotelskih kreveta. Promatramo li zajedno hotelske kapacitete s 4* i 5*, u njima je zajedno 67% hotelskih kreveta. Što se tiče potražnje, godine 2017. u Mykonosu je ostvareno 1.254 054 noćenja.

Atributi diferencijacije Mykonosa također su jasno definirani: prijateljska i tolerantna atmosfera prema različitim životnim stilovima i orijentacijama te pogotovo prema burnom noćnom životu, kozmopolitska atmosfera, destinacija za bogate i poznate.

Capri¹⁹

Područje Caprija u Tirenskom moru zauzima tek 10,5km² no unatoč tome u dva grada (Capri i Anacapri) živi 15.000 stanovnika. Klima na otoku je mediteranska, a na otok se može doći morskim putem trajektom ili hidrogliserom te zračnim putem-helikopterom (heliodrom u Anacapriju).

Atrakcije otočića su arhitektura (gradić Anacapri, Augustov vrt, ostaci rimske arhitekture, Krupova pješačka staza, Filozofski park, kompleks San Giacomo, svjetionik, vila San Michele, uličice prepune

¹⁸www.mykonosgreece.com

¹⁹www.hvs.com/article/8217-in-focus-capri-island-italy; <http://www.capritourism.com/en/statistical-data>

cvijeća) i prirodne ljepote (plaže, Plava i Crvena spilja, spilja Matromania, prirodne kamene formacije: stijene I Faraglioni, kameni lukovi), panoramski pogled s Monte Solara.

Ponuda otoka obuhvaća odsjedanje u vilama i hotelima, plaže, pješačenje i šoping u brojnim trgovinama koje prodaju dizajnerske brendove i suvenire (via Camerelle). Temeljni turistički proizvodi su sunce i more, kulturni turizam, gastronomija.

Hoteli s 4 ili 5 zvjezdica čine 75% hotelskih kapaciteta na otoku: 983 kreveta su u hotelima s 5*, 1.606 u hotelima s 4*, 489 s 3* i 362 kreveta u ostalima. Otok godišnje posjeti više od 2 milijuna turista. Velik broj (oko 80%) posjetilaca otoka su dnevni gosti koji na otoku borave tek nekoliko sati. Godine 2016. samo u hotelima na otoku je zabilježeno 193 000 turističkih dolazaka s 494 000 noćenja (32% domaćih, 68% stranih). Najvažnija emitivna tržišta su SAD, Njemačka i Velika Britanija. Otok pokazuje tipičnu turističku sezonalnost.

Capri je otok ljubavi, „slatkog života“ dolce vita, otok sunca i limuna.

Tablica 5. Usporedni pregled osnovnih pokazatelja za Mykonos i Šoltu

	Mykonos	Šolta
Veličina otoka	90 km ²	58,98 km ²
Broj stanovnika	11.000	1.700
Broj postelja	22. 209	2.743
Udio kreveta u hotelima	57,5%	3%
Kreveta u hotelima s 5* i 4* u sklopu hotelskog smještaja	67%	0%
Broj noćenja 2017.	1. 254 054	149.178
Broj dolazaka 2017.	387.310	17.523
Temeljni proizvodi	sunce i more, aktivni odmor	sunce i more, jahting, aktivni odmor

2.5 Analiza potencijala razvoja turizma na području Općine Šolta i razvojnih potreba

Turistička resursna osnova u najširem smislu obuhvaća atrakcijsku resursnu osnovu te izravne i neizravne turističke resurse.²⁰ Za turističku destinaciju, pri čemu se prvenstveno misli na planiranje njenog razvoja, od ključne je važnosti prepoznati njenu atrakcijsku osnovu bez koje nema ni cjelovite destinacije. Trendovi na turističkom tržištu se mijenjaju, mijenjaju se preferencije i profil turista, pa se i vrednovanje atrakcijske osnove mora prilagoditi takvim promjenama. Stoga je važno prepoznati i one atrakcije koje svoj nastali potencijal zahvaljuju upravo aktualnim trendovima. U ovome poglavlju prikupljeni su podaci o atrakcijama na otoku Šolti bez obzira na njihovu trenutačnu uključenost u turističku ponudu i potencijalnu ulogu u stvaranju turističkog proizvoda. Stoga su neke od navedenih atrakcija ključne za stvaranje turističkih proizvoda, dok veći dio njih može dati manji doprinos stvaranju cjelovite destinacijske ponude. Svaka od atrakcija je vrednovana s obzirom na značenje (stvarno ili potencijalno) kao međunarodna atrakcija (M), atrakcija nacionalnog značenja (N), regionalnog (R) ili lokalnog (L) značenja; može se stoga reći da je navedenim oznakama vrednovan potencijal svake od atrakcija.

Spremnost za turističko tržište ocijenjena je skalom od tri moguća stupnja spremnosti:

- spremno: atrakcije koje su u potpunosti pripremljene (npr. obnovljene, sadržajno osmišljene), stavljene na turističko tržište i uključene u promidžbu,
- srednje spremno: atrakcije kojima nedostaje 1-2 komponente spremnosti,
- nije spremno: atrakcije koje nemaju potpunu nijednu komponentu spremnosti.

²⁰Kušen E., Turistička atrakcijska osnova, Institut za turizam, Zg 2002.

Tablica 6. Prirodna atrakcijska osnova Šolte

Prirodna atrakcijska osnova				
Vrsta	Naziv	Opis	Značaj/ spremnost	Pojašnjenje
Geološke značajke prostora, klima i voda ²¹				
Geološke značajke	Otočni reljef	-južna obala Šolte je strma s brojnim uvalama, a otok posjeduje vlastiti mali arhipelag sa 6 otočića i jednom hridi	R/ srednje	-sve geološke značajke moguće je više koristiti u promociji -nisu iskorištene mogućnosti za turistifikaciju geoloških značajki, postoji potencijal za geopark
	Uvale	-uvale na južnoj strani otoka: Šešula, Paganica, Zaglav, Tatinja, Jorja, Senjska, Stračinjska, Livka, na sjevernoj strani Gornja i Donja Krušica	L/ srednje	
	Špilje i prirodni zidovi u podmorju	-rt uvale Livka: Galerija s okomitim zidom i špiljom (na 35 m), na dnu špilje leži antičko sidro -Jorija: zid sa špiljom (na 15 m) -„piramide“ u uvali Travna: 6 podvodnih vrhova u obliku piramide (na 25 m i 35 m) -Vela Ploča: zid koji počinje na 6 metara dubine i završava na 45 m, s gorgonijama i jastozima -Sipuja u uvali Stracinska: podvodni zid koji počinje na 25 m dubine, pun rupa, procjepa, kanjona i gorgonija -Marie Grota: na dubini od 6 m, ulaz u špilju koja se spušta do dubine od 25 m	R/ srednje	
	Vidikovac	-s najvišeg vrha otoka-Vele straže(237 m) pruža se pogled na Split s grebenom Kozjaka, Mosora te na Omiške Dinare, istočno su Biokovo, Brač i Hvar, na jugu su Pakleni otoci, Vis i Svetac, a prema zapadu je pogled duž Šolte -pristup je iz Gornjeg Sela -vrh je označen velikim kamenim križem na zidanom postolju	L/ spremno	
	Pločasti kamen i fosili	-nalazišta pločastog kamena vapnenca (Rogač) koji se koristio za pokrivanje krovova u tradicionalnoj gradnji -tipični nalazi školjkaša /rudista u stijenama	L/ nije spremno	
Klima	Mediteranska klima	-visoka insolacija od 2697 sunčanih sati godišnje i dnevnim prosjekom od 7,39 sati, suha i vruća ljeta, vlažne i blage zime	R/ srednje	-klimatski parametri mogu se više koristiti u marketinške svrhe ili za stvaranje dodatnih interpretacijskih
	Vjetrovito	-329 vjetrovitih dana od čega 249 dana sa slabim, 60 sa umjerenim i 20 s jakim		

²¹www.solta.hr:Prostorni plan otoka Šolte (travanj 2019.); www.visitsolta.com; Osnovna geološka karta RH-Šolta, Čiovo, Drvenik, HGI, Split 2017.; www.eko-adria-solta.com

	područje	vjetrovima -bura: suh i hladan vjetar, puše zimi i u rano proljeće, najzastupljeniji vjetar na otoku - jugo: vlažan, topao vjetar, donosi oborine -levanat puše zimi, maestral ljeti, tramuntana u svako doba godine te lebić -olujni vjetar	R/ nije spremno	sadržaja turističkim proizvodima kako bi se izgradio specifična slika destinacije
Voda	More i podmorje	-more je čisto i bogato florom i faunom	N/ srednje	-nema planova korištenja ljekovitog blata u turističke svrhe te
	Prirodna sidrišta	-uvala na južnoj strani otoka pogodna su za nautičare kao prirodna sidrišta	L/ spremno	povezivanja s proizvodima od ljekovitog i drugog bilja
	Ljekovito blato	-u uvali Piškera u Nečujmu nalazište je ljekovitog blata koje je nastalo zbog proizvodnje soli započete još u 14. stolj.	L/nije spremno	-bogatstvo mora moguće je više koristiti u marketinške svrhe
Biljni i životinjski svijet ²²				
Biljni svijet	Kopnena i morska flora	-više od 700 vrsta i podvrsta papratnjača i sjemenjača, 22 endemične biljke i isto toliko vrsta koje pripadaju nekoj od kategorija ugroženosti, česta vrsta je planika, nalazišta vrlo rijetke vilinske planike -na Šolti je pronađeno pet rodova orhideja -na području Općine utvrđena su ugrožena i rijetka staništa s vrstama alepski bor i ružmarin (Stenomediterranske čiste i vazdazelene šume i makija crnike, bušici ružmarina, kamenjarski pašnjaci te suhi travnjaci stenomediterrana)	R/ nije spremno	-nema procesa turistifikacije kopnene samonikle flore (osim izrade domaćih likera), posebno ljekovitog i začinskog bilja; nedostaju proizvodi i korištenje odlika resursa u izgradnji brenda destinacije
	Šume	Šume rekreacijske namjene su: -šuma alepskog bora šuma rt. Sv. Nikole u Maslinici, na otocima Polebrnjak i Saskinja, Donja Krušica, „Venini bori“, Bočac – Kašijun, Vela Straža kod Gornjeg Sela i Gornja Krušica -šumski predjel Vela Straža Grohote i rt Bad – Livka -šume makije i garige za lov i stočarstvo	L/ spremno	-proces turistifikacije vinograda je u tijeku -turisti mogu sudjelovati u berbi maslina tek na jednom gospodarstvu
	Ljekovito i začinsko bilje	-samoniklo raste ružmarin, mažuran, gospina trava, islandski lišaj, trava iva i drugo -dalmatinski buhač (Tanacetum cinerariifolium /Trevir./ Sch. Bip.) je autohtona vrsta	L/ srednje	

²²www.solta.hr:Prostorni plan otoka Šolte; www.visitsolta.com (travanj 2019.);Mužinić, J., Purger, J.J. (2012.), Ptičji svijet otoka Šolte; Mužinić, J., Purger, J.J., Sule D., Lukač G., Nove vrste u ornitofauni otoka Šolte; Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13; www.min-kulture.hr: Prilog 1.2, Područja ekološke mreže, DZZP i Prilog III. Dio 2. -Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS); Rubić,I. Obala Šolte; www.agroportal.hr (travanj 2019.);

		istočnog jadranskog priobalja, sadrži spoj piretrin koji je trenutno ekonomski najvažniji insekticid biljnog podrijetla; nekada se proizvodio na Šolti, biljka je lijepog izgleda (podsjeća na ivančicu)		
	Vinogradi	-većina vinograda je zasađeno autohtonom sortom Dobričić, smješteni su na Gornjem i Donjem polju te na terasastim padinama okolnih brežuljaka -krajem 19. stoljeća vinogradi su zauzimali i 400 hektara -dobričić se konzumirao na Bečkom dvoru i Francuskoj, a izuzetno su ga zbog njegove tamno crvene boje s ljubičastim preljevima cijevali i češki uvoznici, sami Šoltani su ga u to vrijeme osim pićem, zbog njegove gustoće smatrali hranom, pa čak i lijekom; sorta se revitalizira -križanjem zinfandela i dobričića nastala je sorta plavac mali crni	R/ srednje	-voćne vrste se mogu bolje i intenzivnije turistički valorizirati: od smokve (ujedno značenje najstarijeg naziva za Šoltu) izrađuje se smokvenjak, dok od rogača (ujedno toponim, bez obzira na drugačije etimološko porijeklo), koji se također uzgaja na otoku, nema adekvatnih proizvoda
	Maslinici	-95 % čine sorte Levantinka (Šoltanka) i Oblica -broj stabala je oko 500 000	R/ srednje	
	Voćnjaci	-Šolta je poznata po rogaču, postoji i istoimeno mjesto -tradicionalna biljka je smokva čiji plodovi su se sušili, najstariji naziv otoka označava nezrelu smokvu	L/ nije spremno	
Životinje	Kopnena i morska fauna	-lovne vrste: zečevi, fazani, divlje svinje, jarebica -na otoku stalno ili povremeno borave 139 vrsta ptica, od čega su 43 vrste gnjezdarice; među pticama su sivi čuk, šumska sova, sova ušara, škanjac, kobac, eja strnjarica, veliki djetlić, morski vranac i druge -prema zaštitarskom statusu u Hrvatskoj kritično ugrožene gnjezdarice su mali vranac, škanjac, vlaselica, šljuka kokošica i zlatovrana; ugrožene gnjezdarice su eja močvarica, eja livadarka, mala čigra i velika ševa; ranijih su godina zabilježena opažanja ugrožene bjelonokte vjetruše i surog orla (vjerojatno izumrli) -vrsta čuka (čuvita) zaštitni je znak otoka -podmorje obiluje tipičnim životinjskim vrstama za ovaj dio Jadrana, između ostalog gorgonijama i koraljima	R/ nije spremno	-nije osmišljena turistička ponuda, jedino je moguće posjetiti farmu nojeva -„čuvita“ se koristi u marketinške svrhe
	Domaće životinje	-na Šolti se nalazi mala farma s par nojeva	L/ srednje	
Kraj obr	Kulturni krajobraz	-predviđen je Prostornim planom za područje Donjeg i Gornje Polja te izdvojena oaza obradivog tla s gospodarskim komunikacijama, lokvama i suhozidima		

		-suhozidom omeđene terase na obroncima brda, suhozidima označena parcelizacija polja i maslinika s krčevinskim gomilama, bunjama i cisternama s naplavima -pojedini stari maslinici (primjerice u selu Maslinica, po kojima ista i nosi ime), štite se mjerama Prostornog plana kao posebno vrijedan primjer kulturnog krajobraza s pripadajućim ogradnim suhozidnim ogradama i cisternama te bunjama.	L/ srednje	-nije u dovoljnoj mjeri turistički valorizirano
Prirodni krajobraz		-Prostornim planom predviđen osobito vrijedan predjel, prirodni krajobraz obuhvaća južnu stranu otoka Šolte od uvale Šešula do rta Kosmat, područje otočića Stipanska, Balkun, Polebrnjak, Rudula, Grmelj, Saskinja i hrid Kamičić s pripadajućim akvatorijem	L/ srednje	
Značajni krajobraz		-Prostornim planom Županije za zaštitu su evidentirana 2 lokaliteta: otoci kod Maslinice i Južna obala Šolte/ kopneni i morski prostor	R/ srednje	
Nacionalna ekološka mreža		-srednjodalmatinski otoci i Pelješac dio su Nacionalne ekološke mreže i to međunarodno važno područje za ptice HR 1000036 -ispred naselja Maslinica, nalazi se 7 otočića: Kamičić, Radula, Grmej, Polebrnjak, Saskinja, Balkun i Stipanska koji zajedno s cijelom južnom obalom Šolte spadaju u područje nacionalne ekološke mreže, odnosno u područje koje se smatra važnim za očuvanje biljnih i životinjskih vrsta-uglavnom morske špilje, naselja posidonije, grebeni, pješčano dno, karbonatne stijene s vegetacijom: HR 3000458 od uvale Šipkova do Grčkog rata; HR 3000093 JZ Strana Šolte I; HR 3000094 JZ strana Šolte II i HR 4000024 Južna obala Šolte	N/ srednje	

Prirodna atrakcijska osnova Šolte zanimljiva je već zbog same činjenice da se radi o otoku, što turisti uvijek doživljavaju kao posebnost. More ima nacionalni značaj jer je ono ujedno i tipični resurs cijelog hrvatskog turizma te je uz podmorje te prirodne uvale najvažniji prirodni resursi otoka Šolte iz čega proizlazi temeljni turistički proizvod „sunce i more“, karakterističan za čitavu županiju. Podmorje Šolte pogodno za ronjenje prepoznato je kao strateški važan resurs za čitav klaster (Splitska rivijera). Iako nijedna atrakcija nema potencijalno međunarodno značenje, već uglavnom regionalno ili lokalno, neke od njih zanimljive su zbog interakcije s kulturom rada i življenja na otoku te postoje kao gotove „priče“ spremne za cjelovitu turistifikaciju.

Ta je okolnost, za otok koji ima tipičnu mediteransku prirodnu atrakcijsku osnovu bez izrazitih posebnosti, značajna za zaokruživanje turističkog proizvoda. Riječ je o biljci buhač (samoniklost i nekadašnja proizvodnja), o nalazištu pločastog kamena (nalazišta i upotreba u tradicionalnoj arhitekturi), ljekovitom blatu (nekadašnje solane, trend prirodnih kozmetičkih tretmana), maslinama i vinogradima (nasadi regionalnih i lokalnih sorti te postojanje suvremene proizvodnje i prerade).

Odlike reljefa dobra su osnova za razvoj cikloturizma i trekking staza, podmorske su formacije odlične za ponudu ronjenja i ribolova kao aktivnosti u turističkoj ponudi. Prirodna sidrišta nautičari su odavno otkrili, no nekontrolirano sidrenje van urbaniziranih luka nosi sa sobom veliku opasnost po okoliš. Može se izvesti zaključak da je tek manji dio prirodnih potencijala potpuno spreman za turističko tržište, dok je većina potencijala neiskorištena ili su u dugotrajnom postupku turistifikacije. Znatno dio prirodnih resursa je potencijalno atraktivan upravo zbog postojećih trendova.

Tablica 7. Stvorena atrakcijska osnova otoka Šolte

Stvorena atrakcijska osnova ²³				
Vrsta	Naziv	Opis	Značaj/ spremnost	Pojašnjenje spremnosti
Kulturno-povijesna baština				
Zaštićena pojedinačna nepokretna dobra	Crkva sv. Jelene	-izgrađena polovicom 18.st. na temeljima starokršćanske građevine iz 6. st. -južno od naselja Donje Selo, uz glavnu otočku cestu -jednobrodna građevina, starokršćanski ulomci uzidani u zidove apside, kamena krstionica s natpisom na hrv. iz 1746.g., (domaći majstori Jakovi Grković)	L/ srednje	-turistička valorizacija nije dovoljna; turistificiran je dvorac te Balistrilićeva kuća; u Kuli je smještena lokalna samouprava, dok se prostor na prostoru ispred Kule održavaju pojedine manifestacije
	Crkva sv. Marije u Borima	-na lokalitetu Gornje Polje, podignuta 1776. (Gospa u Borima) u jednostavnom kasnobaroknom slogu i zacijelo je djelo domaćeg majstora -sagrađena na mjestu benediktinskog samostana s crkvom Sv. Marije (samostan se u dokumentima spominje od 1260. do 1452. g.) -sačuvana romanička apsida, svetište u gotičkom slogu, crkvena lađa sagrađena u baroknom stilu, današnji izgled crkva je dobila krajem 18. stoljeća. -na oltaru se nalazi Gospina slika s djetetom, tempera na drvu, rad domaćeg majstora iz 15.-16. st.	L/ srednje	
	Crkva sv. Mihovila	-nalazi se u šoltanskom polju, najstarija je sačuvana crkva na Šolti -sagrađena u romaničko-gotičkom slogu, uokolo crkve je groblje ograđeno kamenim zidom -građena od nepravilno klesanog kamena, pokrov krova je od kamenih ploča -u unutrašnjosti su sačuvane srednjovjekovne freske u gotičkom stilu, lokalnog i pučkog karaktera	L/ srednje	
	Kula (Kaštel Slavić)	-kula u Grohotama, sagrađena u 17. st. i sastoji se od dvije spojene kule -u 18. st. koristi se za stanovanje, danas su u njoj prostorije općine Šolta	L/ srednje	
	Starokršćanska bazilika	-Grohote, 1.-6. stoljeće, neposredno uz sjeverni zid današnje župne crkve -sačuvana samo u temeljima, popločana mozaikom (koji je nakon iskopavanja ponovno pokriven)	L/ srednje	

²³Izvor: www.min.kulture.hr (travanj 2019.); Otok Šolta, monografija, Grohote 2012.; Turistička monografija, Belamarić J.; Vapnarstvo (japjeničarstvo) na otoku Šolti, Blagaić N.; Baščina, općina Šolta, Split, br. 15,16; Projekt prezentacije antičkih sidara pronađenih ispred uvale Maslinica na Šolti, KIC, Grohote, 2014.; www.uprava.gov.hr, Registar udruga RH (30.travanj 2019.); www.visitsolta.com (travanj 2019.); Šoltansko maslinovo ulje-oznaka izvornosti-specifikacija proizvoda, Srednje selo, otok Šolta, srpanj 2018.; Glasilo biljne zaštite 4/2012, Split; Izvor: TZ općine Šolta

		-uz baziliku je seosko groblje s dva starokršćanska sarkofaga		
	Dvorac Martinis-Marchi	-u Maslinici , građen 1708.g. -poput vojne utvrde s unutrašnjim dvorištem i kulom s otvorima za topove, puškarnice -koncem 19. st. rasprodan je bogati inventar, knjižnica i zbirka oružja obitelji -adaptiran, danas je luksuzni ugostiteljski objekt	L/ spremno	
	Kuća Dujma Balistrilića	-Nečujam, jednostavna kamena kuća koja je nekada pripadala Dujmu Balistriliću, prijatelju pjesnika Marka Marulića koji je u njoj boravio	L/ spremno	
	Ostaci crkve sv. Petra	-Nečujam, crkava je vjerojatno iz 15. stoljeća, vidljiva je samo apsida	L/ srednje	
	Ostaci antičkog ribnjaka	-uvala Piškera kod Nečujma, pretpostavlja se da je tu bilo odmorište cara Dioklecijana	L/ srednje	
Ostalo	Cisterne u poljima i gustirne	-starije kuće imaju cisterne/gustirne za vodu (npr. samo u Grohotama su 162)	L/snije spremno	-nije uopće turistificirano -suhozidi zarastaju u makiju i mnogi propadaju
	„Gomile“ i „japjenice“	-oko 600 ostataka nekadašnjih vapnenica -japjenica, kod Gornjeg sela postoji jedna nezapaljena -Šolta ima niz suhozida, npr. u uvali Piškera (u šoltanskom govoru „gomile“); ugrađeni kameni križevi u suhozidima obilježavaju mjesta nesretnih pogibija; pojedini suhozidi imaju naplove od kamenih ploča koji vode u cisterne za skupljanje kišnice	L/nije spremno	
	„Pojske kućice“	-tipične za Sredozemlje, nastambe za teške napravljene od kamena bez veziva	L/nije spremno	
	Kameni stol u Grohotama	-uz stol se veže legenda o biranju šoltanskog kneza/kralja, sa stola je novi knez držao govor	L/nije spremno	
Zaštićena arheološka nalazišta	Hidroarheološko nalazište	-Donje selo, na pličini Mlin u zapadnom dijelu Splitskog kanala koji je tijekom antike bio vrlo važan i frekventan plovidbeni put -otkriveni ostaci antičkog brodoloma s teretom amfora tipa Dressel 2-4 iz 2. st. poslije Kr.; možda je nalazište više brodoloma zbog grebena na koji oznaka i danas upozorava pomorce -na 30-tak m dubine nalaze se krhotine amfora, nalazište je devastirano i nezaštićeno	R/nije spremno	-uglavnom nije turistički valorizirano; pojedini lokaliteti nisu ni dovoljno istraženi
	Arheološko nalazište Vela	-Gornje selo, plato s obrambenim zidovima, građeni tehnikom suhozida -promjer gradine s obrambenim zidovima je oko 100 m	R/ nije spremno	

	Straža - prapovijesna gradina	-važan geostrateški položaj za nadzor morskog prolaza Splitska Vrata -gradinu su naseljavali Iliri, u funkciji je od brončanog do kasnog željeznog doba -arheološki neistražena		
	Arheološko nalazište Banje	-Rogač, ostaci kasnoantičke vile	R/ nije spremno	
Ostali lokaliteti	Nalazišta oko Grohota	-nalazišta iz prapovijesti, neistražena su (Zadoci, Doci, Brda) -Ilirska nalazišta, neistražena (Mala straža i Laze)	R/ nije spremno	-lokaliteti potopljenih brodova uključeni su u ponudu ronjenja
	Potopljeni brodovi	-olupina ribarskog broda <i>Ribolovac</i> 400 m južno od luke Stomorska na 20 m -u blizini <i>otočića Mrduje</i> , na dubini od 20 m, su potopljena jedrilica te na dubini od 40 m olupina broda „Meje“, nekada patrolnog broda jugoslavenske mornarice	L/ spremno	
Zaštićene spomeničke cjeline	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Donje Selo	-u unutrašnjosti otoka Šolte na blagom obronku sjevernoga ruba Donjega polja -nalazi iz rimskog i starokršćanskog razdoblja, te naselja iz ranog srednjeg vijeka -sklopovi pučkih kuća – dvorovi – okupljeni su po rodovima, tvore nepravilnu mrežu vijugavih ulica koja prati konfiguraciju terena -mali trg u središtu, župna crkva sv. Martina (18. st., s ostacima elemenata romanike i gotike) -dvorove tvore zidom ograđena unutrašnja dvorišta s bunarom oko kojih su izgrađene gospodarske kuće – prizemnice – te kuća za stanovanje sa štalom u prizemlju, stambenim dijelom na katu u koji se pristupa vanjskim stubištem (balaturom) i potkrovljem -kuće iz priklesanoga kamena u vapnenome mortu, pokrivene drvenom krovnom konstrukcijom s kamenim pokrovom -najvredniji pučki kompleksi: dvori Blagajića, Begovića, Lisičića i Kalebić-Vidoševa	R/ srednje	-neke od najstarijih kuća su u ruševnom stanju, posebno u Srednjem selu je potrebna revitalizacija zapuštenih kuća -nije adekvatno turistificirano
	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Gornje Selo	-unutrašnjosti otoka Šolte na južnom rubu Gornjeg polja -selo se počelo formirati u srednjem vijeku južno od kasnoantičkog naselja -glavnu okosnicu naselja tvori ulica koja se s juga penje na sjever, uz nju su dvorovi, župna crkva sv. Ivana Krstitelja na samom sjevernom rubu sela (pol. 19. stoljeća) -najvredniji pučki sklopovi su Gabrinovi, Jakovčevića i Škrabanića dvori	R/srednje	
	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Grohote	-u unutrašnjosti otoka na sjeveroistočnom rubu Srednjeg polja, povezano je s lukom Rogač -izraziti i dobro sačuvani dvorovi kao spomenici pučkog graditeljstva -nalazi arhitekture iz različitih povijesnih perioda	R/ srednje	

	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Maslinica	-jedino naselje na zapadnoj obali otoka, u dnu dobro zaštićene prirodne luke -prirodne vrijednosti krajolika: slikovita uvala, borova šuma, uvala Šešula i arhipelag od sedam otočića -naselje se javlja početkom 18. stoljeća, u 19. stoljeću sagrađena je luka -zgrada Kapetanije sagrađena je za vrijeme austrijske uprave 1854.g.	R/ srednje	
	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Rogač	-nastalo kao luka centralnom mjestu na otoku, Grohotama -glavna i jedina luka na otoku	R/ srednje	
	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Srednje Selo	-mjesto poljoprivrednika, maslinara i vinograda; gusto raspoređene kamene kuće, nepravilno raspoređene kamene ulice; sklopovi Purtića i Lukin dvor imaju znatnu ambijentalnu vrijednost.	R/ srednje	
	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Stomorska	-Stomorska je prvo šoltansko naselje na samoj obali, ima tradiciju pomorstva, danas posjeduju jedrenjake za turistička krstarenja	R/ srednje	
Predmeti	Etnografski predmeti	-zbirka etnografskih predmeta je u privatnoj kući u Rogaču	L/ srednje	-antička sidra će biti izložena na otvorenom u Rogaču i Maslinici, postupak je u tijeku -nema zavičajnog muzeja iako postoje zbirke
	Inventar crkve sv. Jelene	-patena (kraj 18. st.) ,Kalež, oltarno raspelo i kipovi Djevice Marije i sv. Frane -donacije šoltanskih iseljenika crkvi	L/srednje	
	Antička sidra	-ispred Maslinice su u moru pronađene prečke triju antičkih sidara;	R/ srednje spremno	
Manifestacije				
Kulturne	Susret klapa	-u Donjem Selu okupljaju u autentičnom ambijentu Trga Gornji u prvoj polovici kolovoza, 8 do 10 klapa iz svih dijelova Dalmacije, zabava za sudionike i posjetitelje	R/ spremno	-manifestacije su većinom lokalnog značenja
	Opera u ljetnoj noći	-početkom kolovoza u sklopu prostora bratske kuće, solo pjevanje uz klavir i gudačke instrumente	L/ spremno	
	Večer evergreena	-izvedba domaćih i stranih evergreen klasika na različitim lokacijama	L/spremno	

	Koncerti, likovne i scenske priredbe	-u programu kulturnog ljeta tijekom turističke sezone odvijaju se: koncerti ŠGZ Olinta, nastupi KUD-a Šoltan, koncert klape Čuvite, nastupi i komedije AK Sulet, Večer lipih riči i „Ajmo se smijati“ u Grohotama, Likovna kolonija <i>Eugen Buktenica te 10</i> likovnih izložbi u galeriji E. Buktenica	L/ spremno	
Sportske	Akvatlon utrka	-plivanje i trčanje, razne kategorije za početnike, održava se u Maslinici	L/spremno	
	Šahovski turnir	- <i>Šolta open</i> okuplja šahiste iz Hrvatske i cijelog svijeta: oko 120 šahista i 200 članova njihovih obitelji iz čak 30 zemalja	M/ spremno	
Ostale	Proslave	-u sklopu kulturnog ljeta odvijaju se: proslava Užežin blagdana Sv. Ivana Krstitelja u Gornjem Selu uz nastup KUD Šolta, ŠGZ Olinta; Šoltanski šušur, Proslava Dana općine i Dana Domovinske zahvalnosti, Rock/jazz/blues večeri na Vrklini, Dječji karneval u Stomorskoj, Zabavna večer u Rogaču uz nastup benda, Ribarska noć u Nečujmu uz nastup benda te radionice za djecu u Grohotama i Maslinici	L/ spremno	
	Potezanje Mrduje	-u Stomorskoj i u Milni na Braču i akvatoriju Mrduje, proizašla iz rivalstva Brača i Šolte oko vlasništva nad otočićem Mrdujom	L/ spremno	
Ustanove				
Područje kulture	Bratska kuća u Grohotama	-uređena galerija sa stalnim izložbama šoltanskih umjetnika (za posjetitelje otvoreno samo ljeti); u kući će biti smještena i spomen soba Vesne Parun	L/ srednje	
	Galerija Buktenica& Buktenica	-u središtu Grohota reprezentativni je umjetnički prostor sa stalnim postavom djela dvojice najpoznatijih šoltanskih slikara naive: Eugena Buktenice Đenka (1914-1997) i njegova nasljednika Vicka Buktenice koji je ovdje, po Eugenovoj oporuci, uredio Spomen dom i Galeriju, osnovao Likovnu udrugu te nastavio slikarsku tradiciju	N/ spremno	
	Kulturno informativni centar	-ustanova u kulturi, organizira niz kulturnih događaja	L/ spremno	
Znameniti ljudi i događaji				
Znameniti ljudi	Gaius Aurelius Valerius Diocletianus	-car Rimskog carstva 284.-305. -upotrebljavao je najmanju uvalu u Nečujmu kao ribnjak čiji su ostaci na dnu mora te kao terme gdje je dolazio na kupanje	M/ nije spremno	-u pripremi je spomen soba Vesne Parun -Dioklecijan nije na Šolti
	Marko Marulić	-boravio na Šolti u kući Dujma Balistrilića u čijoj kući je memorijalna zbirka posvećena Marku Maruliću; u kući je boravio i poljski pjesnik Krzysztof Kamil Baczyński	N/srednje spremno	-turistički valoriziran

	Petar Hektorović	-pred kućom Dujma Balistrilića je njemu u čast podignut spomen-stup	N/spremno	
	Vesna Parun	-najistaknutija hrvatska pjesnikinja 20. stoljeća, po majci Šoltanka, grob pjesnikinje je u Grohotama	N/ srednje spremno	
	Eugen Buktenica	-jedan od najznačajnijih slikara hrvatske naivne umjetnosti, rodna kuća u Grohotama	N/ spremno	
	Cata Dujšin Ribar	-hrvatska slikarica i pjesnikinja, u Stomorskoj imala kuću i provodila dio godine	N/ nije spremno	
Događaji	Iseljavanje početkom 20. stoljeća	-obje Amerike, Auastralija i Novi Zeland, iseljavanje zbog rata, peronospore i filoksere	R/nije spremno	-nijedan povijesni događaj nije turistički valorizirani
	Iseljavanje tijekom 2. svj. rata	-u 2. svj. ratu stanovništvo je privremeno prisilno ili dobrovoljno iseljeno, dio u El Shatt	R/nije spremno	
	Gusarski napadi	-1240. napad omiških gusara (knez Osor Kačić) i pljačka -1696. gusari odvođe u ropstvo muškarce iz Donjeg Sela	L/nije spremno	
Kultura života i rada				
Folklor	Narodna nošnja	-KUD Šolta narodnu nošnju obnovio je prema fotografijama, jer nema sačuvanih cjelovitih primjeraka	L/spremno	-pojedini sadržaji koji interpretiraju i čuvaju baštinu pogodni su za turističku ponudu izvan glavne turističke sezone
	Tradicionalni plesovi	-tradicionalni plesovi su se prije izvodili uz pratnju lire, a kasnije i danas uz pratnju mandolina, harmonika, gitara i manjih glazbenih sastava; njeguje ih i izvodi KUD Šolta, izvodi 4 stara plesa od kojih se ples pržunera plesao samo na Šolti	R/ spremno	
	Nesuglasice s Bračanima	-s Bračanima je postojao sukob oko toga čiji je otočić Mrduja u Splitskim vratima; danas se izvodi happening „potezanje“ Mrduje konopcem	R/ spremno	
	Proslava blagdana Sv. Nikole	-Stomorska, veliko crkveno i pučko slavlje	R/spremno	
	Paljenje badnjaka	-dan po Božiću, cijeli dan gore „badnjaci“ (npr. u blizini crkve u Grohotama), sudjeluju mještani koji donose drva	L/spremno	

	Paljenje uskršnjeg ognja	-pali se u noći Velike subote (npr. u blizini crkve u Grohotama)	R/spremno	
	Štovanje sv. Martina	-u Donjem Selu postavljen simbolični reljef Stope sv. Martina na Bratsku kuću -postoji pjesma posvećena svecu stara više stoljeća	R/spremno	
	Legenda o Teuti	-Ilirska kraljica Teuta sagradila je svoje dvore u uvali Senjska na južnoj strani otoka, a ribari su bacali ribe od ulova na sve četiri strane svijeta tražeći kraljičinu naklonost	R/nije spremno	
	Etimologija naziva otoka	-olyntia-grčki naziv pod kojim se prvi puta spominje otok, vjerojatno znači „ otok smokava“ -kasnije se upotrebljava Insula Solentii, Solenta (latinski) „otok sunca“	L/srednje spremno	
Vještine	Izrada sapuna	-vještina kuhanja sapuna od maslinovog ulja	L/srednje spremno	-nije turistificirano, djelomično se održala tek izrada sapuna kojeg turisti mogu kupiti
	Sušenje smokava	-tradicionalna vještina u Dalmaciji, postoje i dijelovi suhozida na kojima su nekada sušene smokve	L/nije spremno	
	Japjeničarstvo-vapnarstvo	-otok je nekada bio poznat po vapnarstvu	L/nije spremno	
Udruge (39)	Udruge u području kulture	<ul style="list-style-type: none"> • KUD „Šolta“ • Šoltanski glazbeni zbor "Olinta" – Grohote • Šolta art udruga za promicanje kreativnog izražavanja, izrada rukotvorina, suvenira, slikarstva i dizajn • Amatersko kazalište "Sulet" • Likovna udruga "Eugen Buktenica-Đenko" 	L/srednje	-dio udruga uključen je u turističku ponudu, no turistifikacijom nisu obuhvaćene brojne djelatnosti kojima se udruge bave
	DVD	<ul style="list-style-type: none"> • Dobrovoljno vatrogasno društvo "šolta" 	L/srednje	
	Bratovštine	<ul style="list-style-type: none"> • Bratovština sv. Nikole -Maslinica – Šolta • Bratovština svetog Ivana Krstitelja -Gornje Selo • Bratovština svetog Nikole Stomorska • Bratovština blažene djevice Marije od očišćenja 1760 -Srednje Selo • Bratovština sv. Martina -Donje Selo Šolta 	L/srednje	
	Ekologija i održivi razvoj	<ul style="list-style-type: none"> • ekološko turistička udruga Šolta • udruga male čuvitice • "Šoltanski trudi", udruga za održivi razvoj stanovnika otoka Šolte 	L/srednje	

	Sportske udruge	<ul style="list-style-type: none"> • judo klub "Pivac" Šolta • malonogometni klub "Šolta" • boćarska udruga "Ravanac" • malonogometni klub "Maslinica" • streličarski klub "Oliveto" • boćarski klub "Šolta" • pomorsko športsko ribolovno društvo "Nečujam" • lovačka udruga "Šolta" • pomorsko športsko ribolovno društvo "Pelegrin" • pomorsko športsko ribolovni klub "Iglun" • pomorsko športsko ribolovno društvo "Maslinica" – Maslinica • športsko ribolovno društvo "Koralj" – Rogač • udruga lovaca teških panula -Maslinica 2007 	L/ Srednje	
	Ostale udruge	<ul style="list-style-type: none"> • "Agora" -udruga za lokalnu demokraciju i javne politike • Udruga ugostitelja otoka Šolte • Udruga maslinara otoka Šolte "Zlatna šoltanka" • Udruga dragovoljaca hrvatske ratne mornarice iz domovinskog rata – Šolta • Udruga Mačići • Pokret otoka • Rusmarin 	L/ srednje	
Gastronomija i enologija	Šoltansko maslinovo ulje	-godine 2016. upisano u registar zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla na razini EU, proizvodi se od sorata levantinka i oblica	R/ spremno	-ulje se može kušati ulje na nekoliko gospodarstava, običi proizvodnja i kupiti proizvodi -premale količine vina za potrebe ugostiteljskih objekata -paprenjaci su suvenir -moguće su edukacija i radionica i prodaja na gospodarstvu koje proizvodi med
	Vino od sorte Dobričić	-proizvodnja je za potrebe stanovnika te za prodaju u suvenirnicama i na sajamskim danima, na OPG-ima i u većini otočkih restorana	L/ nije spremno	
	Gastronomija	-tipična dalmatinska -specifični su šoltanski kulin-vrsta kobasice, pršurate-ušticipci sa suhim grožđem pečeni na svježem maslinovu ulju te paprenjaci napravljeni uz dodatak šafrana, cimeta, rogača, meda i prošeka	R/ spremno	
	Med	-med-olinto-već u antici na glasu kao najbolji, nagrađivan u Europi u 19. stoljeću (u 19. st.	L/	

		600 pčelara na otoku) -Šolta je nekada imala epitet „medena,“ poznati su med od ružmarina i kadulje	spremno	-restorani trebaju znatno podići kvalitetu
Sportsko-rekreacijski sadržaji				
Plaže	Plaže izvan naselja	-Šolta ima niz prirodnih šljunčanih plaža, uglavnom na južnoj strani otoka – Šešula, Poganica, Zaglav, Tatinja, Jorja, Senjska, Stračinska, Livka te na sjevernoj Gornja i Donja Krušica -plaže su i u naseljima Stomorska, Rogač, Nečujam i Maslinica	R/ spremno	-ne provodi se Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području SDŽ
	Plaže u naseljima	-uređene plaže u Stomorskoj, Nečujmu i Maslinici (wc, ugostiteljska ponuda).	R/ srednje	
Tereni, staze i putevi	Pješačke staze	-putokazima su označene staze koje vode do uvala Livka, Stračinska, Sajtija, Senjska, Gornja Krušica, Mala Maslinica, Piškera, Tatinja, Jorja, Brnistrova, Zaglav, Šupjivina, Potkamenice, Donja Krušica, Šešula i Šipova; staze su ucrtane na turistički zemjovid	L/ spremno	-ponuda sportskih terena je skromna, a pješačke i biciklističke staze nisu do kraja označene -u planu je izgradnja više šetnica
	Šetnice	-šetnica Stomorska dužine 650 m	L/spremno	
	Biciklističke staze	-označene su 4 od ukupno 7 planiranih staza (projekt je u tijeku)	L/srednje	
	Teniski tereni	-moguć je najam terena u Stomorskoj	L/ spremno	
	Streljački tereni	-utvrda streljačkog kluba Oliveto je na ulazu u Maslinicu, Klub u ponudi ima i radionice za djecu te ručno rađene teleskope	L/ srednje	
	Penjalište „Križice“	-Penjalište "Križice" na južnoj strani otoka u predjelu Križice, stijena se pruža iznad mora s pogledom na pučinu te otoke Brač, Hvar i Vis; južno je orijentirana, 20 m visine, blago prevjesna do okomita, širine 40-tak metara , od vapnenca, raznolikih hvatišta -na stijeni je 9 smjerova težine 4 do 7a	L/ spremno	
Rekreacija na moru	Ronjenje	-ronilački centri nude uslugu licenciranih voditelja	L/ spremno	-ponuda aktivnosti na moru nije dovoljno raznolika
	Nautika	-Marina Martinis Marchi u Maslinici: 50 vezova, jahte do 30 m, s pratećim uslugama -Nautička luka Rogač: 20 vezova, sanitarni čvor, tuševi, struja, voda -Nautička luka Stomorska: 30 vezova, sanitarni čvor, tuševi, struja, voda	R/ spremno	
Lov i ribolov	Lov	-Lovište obuhvaća otok Šoltu s pripadajućim arhipelagom otočića zapadno od otoka; glavne lovne životinje su: zec obični, divlja svinja, prepelica, fazan, divlji golub, kamenjarka; lovište je primorsko-kraškog tipa	L/ srednje	-nije turistificirano

	Ribolov	-priobalna područja otoka	L/ nije spremno	
--	---------	---------------------------	--------------------	--

Zaštićene ruralne kulturno-povijesne cjeline su atrakcije koje se po brojnosti na malom prostoru izdvajaju kao osobito zanimljive i posebnost su otoka Šolte. Osim kulturno-povijesne vrijednosti cjeline su važne i kao karakteristike otočnog ambijenta. Većina je atrakcija lokalnog karaktera ali imaju velik potencijal za turistifikaciju čime bi se znatno obogatila ponuda. Problem je razina spremnosti velikog broja atrakcija. Međunarodnog je karaktera jedna povijesna osoba-rimski car Dioklecijan te šahovski turnir koji okuplja natjecatelje iz više zemalja. Sam Dioklecijan koji se veže uz arheološki nalaz ribnjaka nije uopće turistificiran na Šolti.

Galerija Buktenica i nekoliko osoba od nacionalnog su značenja; pri tome je samo Galerija turistički spremna, dok se ponuda vezana uz značajne osobe tek razvija. Iako otok ima zaštićene baštinske vrijednosti, one nemaju značaj dovoljan za okosnicu turističkog razvoja, već za dopunu temeljnim sadržajima. Suprastruktura vezana uz aktivni turizam (putevi i staze, nautika), pojedine manifestacije, plaže, gastronomija i enologija osnova su koje imaju potencijala da budu temelj za daljnji razvoj turizma. Marina Mrtinis Marchi prepoznata je kao strateški važan resurs čitavog klastera (Splitska rivijera) za razvoj nautičkog turizma. Pri tome izuzetnu ulogu treba dati gastronomiji i enologiji koje već imaju važne „adute“ za turističko tržište.

2.6 Analiza ključnih dionika

Ključni dionici u razvoju turizma Šolte su Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, gospodarski subjekti u turizmu te udruge.

Općina Šolta je jedinica lokalne samouprave u kojoj je predstavničko tijelo Općinsko vijeće od 11 članova, dok izvršnu funkciju obnašaju Načelnik te jedinstveni upravni odjel. Općina u samoupravnom djelokrugu između ostalog obavlja poslove koji se odnose na stanovanje i uređenje naselja, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, odgoj i osnovno obrazovanje, promet te unaprjeđenje gospodarstva.

Turistička zajednica općine Šolta ključna je za informiranje o destinaciji. Turisti se informiraju putem Internet stranice, društvenih mreža (FB, IG i pinterest, XT kanal; objave na Facebook stranici su napisane na engleskom jeziku) i tiskanih materijala (image brošura na pet jezika, dvojezični vodič, mapa otoka te kalendar događaja i turistička monografija n pet jezika)), u sklopu aktivnosti TZSDŽ te kroz četiri turistička informativna centra: Maslinica, Rogač, Nečujam i Stomorska. Tijela Turističke zajednice su skupština, turističko vijeće, predsjednik turističke zajednice te direktor. Skupština osniva ured turističke zajednice kojem je na čelu direktor. Turistička zajednica općine Šolta razvija se u smjeru destinacijske menadžment organizacije koja okuplja dionike javnog, privatnog i civilnog sektora radi strateškog i operativnog upravljanja destinacijom i ostvarivanja zajedničke vizije. Turistička zajednica radi na razvoju proizvoda, informiranju i istraživanju te na poslovima distribucije.

Gospodarski subjekti u području turizma su brojni vlasnici privatnog smještaja, četiri turističke agencije, restoran i nekoliko konoba, nekoliko OPG-a te Hotel s restoranom i marinom Martinis Marchi.

Na Šolti je registrirano 39 udruga od kojih su brojne uključene u turističku ponudu kroz pružanje kulturnih ili sportskih sadržaja. Značajna je udruga Zlatna šoltanka koja je zaslužna za unapređenje kvalitete maslinovog ulja.

2.7 Analiza trendova na turističkom tržištu²⁴

Turističke destinacije diljem svijeta bilježe ukupno 1,4 milijarde međunarodnih turističkih dolazaka 2018. godine, što je 74 milijuna više nego 2017. godine. Porast bilježe sve regije, najviše Bliski istok (+10%) i Afrika (+7%). Europa je i dalje najveća receptivna regija. Internacionalni dolasci u europske zemlje nastavili su rasti za 6%, dok se u 2019. se predviđa rast od 3-4%. Južni i mediteranski dio u Europi predvodi taj rast sa 7%. Pri tome Turska nastavlja snažan oporavak i bilježi porast prihoda za 14%, prvenstveno stoga što je slabljenje turske valute destinaciju učinilo cjenovno konkurentnijom. Portugal npr. bilježi mnogo veći rast prihoda (11%) nego rast mjeren turističkim dolascima.

Grčka je profitirala od poboljšanja zračne povezanosti izvan glavne sezone te je povećala broj dolazaka iz Kine te s arapskog i američkog tržišta. Sve zemlje Zapadnog Balkana bilježe dvoznamenkasti rast turističkih dolazaka. Do 2030. godine predviđa se daljnji rast svjetskog turizma, ali mnogo umjereniji (3,3% godišnje) nego do sada. Ipak, internacionalni turistički dolasci do tada će narasti na 1,8 milijardi, a udio Europe u broju turističkih dolazaka trebao bi pasti na 41% iako će Europa i dalje biti, po tom

²⁴World tourism brometer, UNWTO, siječanj, 2019.; Tourism towards 2030., UNWTO, 2011.; Ljeto 2017, Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj, Tomas, Institut za turizam, Zagreb;Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine, Zagreb, 2013.

pokazatelju, vodeća svjetska regija. Međutim, internacionalna putovanja u Europu rast će 2,2% godišnje što znači manje od svjetskog prosjeka. Za Hrvatsku se do 2025. predviđa stopa rasta od 3,7% godišnje. Svrha putovanja neće se bitnije promijeniti; motiv putovanja će i dalje prvenstveno biti dokolica, rekreacija i odmor. Po važnosti će slijediti posjeta prijateljima i rodbini, zdravlje, religija i sl. a najmanje posao i profesija. Više od 70% dolazaka bit će s europskih emitivnih tržišta. Udio prijevoza zrakoplovima i dalje će se povećavati, ali polako. Osim suzdržanijeg rasta, ključni trendovi u turizmu bit će održivost i inkluzivnost. I dalje se očekuje ubrzani rast cikloturizma, pustolovno-sportskog turizma pri čemu će biti bitna gastronomija, kulturna ili neka društveno korisna aktivnost u sklopu 'putovanja sa značenjem'.

U Splitsko-dalmatinskoj županiji najbrojniji su gosti u dobi između 30 i 49 godina (56%) s visokim ili višim obrazovanjem (73%). Nešto više od polovice gostiju čine obiteljski gosti, oko 26 % gostiju dolazi smo s partnerom, 16% dolazi s prijateljem i njihov udio raste. Znatnije se povećao udio gostiju više platežne moći (40% turista koji su 2017. posjetili primorske županije ima prihod kućanstva viši od 3000 eura). Primarni motiv dolaska turista svih dobnih skupina je odmor na moru, potom zabava, gastronomija, nova iskustva i doživljaji, priroda. Glavni izvor informiranja je Internet, pri čemu društveni mediji postaju najvažniji izvor na internetu. Raste udio novih gostiju dok pada udio onih koji su već bili u Hrvatskoj. Zbog blizine Hrvatske europskim emitivnim tržištima, i dalje je dominantan dolazak automobilom, iako raste broj dolazaka zrakoplovom, dok se broj dolazaka autobusom smanjuje. Gosti sve češće unaprijed rezerviraju smještaj, pri čemu sve više koriste usluge putničkih agencija.

Posljednjih se godina povećao udio gostiju kojima smeta gužva, buka i problemi s otpadom. Potrošnja turista je porasla za 19% u odnosu na 2014. godinu. Istraživanje *Stavovi i potrošnja nautičara u Hrvatskoj*²⁵ pokazalo je da je najviše nautičara u dobi od 30 do 49 godina (55%), starijih od 50 godina je 30%, a nautičara u dobi do 29 godina je 15%. Svaki drugi nautičar (51%) ima fakultetsko ili više obrazovanje, 56% nautičara dolazi iz kućanstva s mjesečnim primanjima većima od 3.500 eura. Izrazito je povećan udio inozemnih nautičara u prvom posjetu Hrvatskoj (s 11% u 2012. godini na 32% u 2017. godini). Internet je glavni izvor informacija nautičarima (38%), a potom prethodno iskustvo (31%) te preporuke rodbine i prijatelja (24%). Nautičari najčešće dolaze vlastitim automobilom (58%), zatim zrakoplovom (24%) te plovilom na kojem i borave (13%). U hrvatskom čarteru bilo je 60% nautičara, 26% nautičara plovilo je na plovilima u osobnom vlasništvu/suvlasništvu, 9% na plovilima u vlasništvu prijatelja/rođaka, a oko 5% nautičara bilo je na plovilima u inozemnom čarteru.

2.8 SWOT analiza

2.8.1 Snage i slabosti turističkog razvoja

Snage turističkog razvoja općine Šolta predstavljaju prednost u odnosu na konkurenciju, ono po čemu će se Šolta isticati na turističkom tržištu i zbog čega će biti odabrana od strane potencijalnih turista. U snagama postoje i jedinstveni sadržaji koje konkurencija neće moći ponuditi. S druge strane, nedostaci su upravo ono što konkurencija radi bolje i zbog čega se turisti odlučuju za neku drugu destinaciju. Nedostaci se, kada ih destinacija postane svjesna, mogu pretvoriti u projekte kojima će se takve slabosti ukloniti.

²⁵TOMAS NAUTIKA Jahting2017, Institut za turizam, Zagreb 2018., <http://www.itzg.hr/hr/institut/tomas-nautika/>

Glavna snaga Šolte je očuvana priroda i zdrav okoliš, pri čemu se misli na sam otok te na okolno more i podmorje. Iz takvog je resursa moguće razviti zanimljive sadržaje. Pored toga, atrakcijsku osnovu predstavlja i kulturno povijesna baština među kojom se ističu brojne očuvane ruralne cjeline i poznate osobe. Tržištu zanimljive sadržaje moguće je vezati uz proizvode lokalnih OPG-a, poput maslinovog ulja i autohtone sorte vinove loze. Sama gastronomija koja je regionalno prisutna ima obilježja koja su poželjna zahvaljujući suvremenim trendovima. Što se tiče ljudskih potencijala, gostoljubivost stanovništva važna je karika u turističkoj ponudi, a postojanje suradnje među dionicima u turizmu (npr. povezanost lokalnih iznajmljivača i lokalnih OPG-ova) posebna je vrijednost koja nije uvijek prisutna u turističkim destinacijama i češće predstavlja problem nego snagu. Premreženost otoka putevima različite kategorije dobar je temelj za razvoj cikloturizma. Javni sektor daje podršku turističkim planovima i projektima što je velik doprinos snazi, prvenstveno u rješavanju infrastrukturnih problema.

Suprotno nesumnjivim potencijalima, trenutačno stanje turizma pokazuje brojne slabosti. Valorizacija kulturno-povijesne baštine na otoku je započela i na dobrome je putu, ali riječ je o procesu koji će dugo trajati. Također i poljoprivreda ima veće potencijale od sadašnje iskorištenosti. Problem su zapuštene poljoprivredne površine. Iz baštine i poljoprivrede mogli bi se razviti atraktivni sadržaji koji upotpunjavaju ponudu destinacije. Pri tome će biti važna i edukacija dionika, što u budućnosti zahtijeva veći angažman same Turističke zajednice koja će poput ostalih zajednica u Hrvatskoj, morati profunkcionirati kao nosilac destinacijskog menadžmenta. Turistička infrastruktura je područje na kojem se intenzivno radi i koje još uvijek pokazuje brojne nedostatke poput osnovnih popratnih sadržaja plaža, uređenja prometnica i posebno uređenja okoliša (na javnim i na privatnim površinama). Na otoku je prisutna neprimjerena gradnja što može izuzetno naštetiti turizmu. Šolta nije iznimka na području Splitske rivijere kada je u pitanju kvaliteta smještajnih kapaciteta; radi se uglavnom o obiteljskom smještaju i nedostatku kapaciteta visoke kategorije što je i uzrok sezonalnosti i niske stope iskorištenosti.

Tablica 8. Snage i slabosti Šolte kao turističke destinacije

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - raznolika resursna osnova: <ul style="list-style-type: none"> • mediteranska klima • očuvana priroda • zdrav okoliš • bogata kulturno-povijesna baština - kvalitetni prehrambeni proizvodi lokalnih OPG-a - regionalna gastronomija - autohtona sorta loze Dobričić - šoltansko maslinovo ulje - gostoljubivo stanovništvo koje vlada stranim jezicima - suradnja među turističkim dionicima - putevi iskoristivi za biciklističke staze - javni sektor podržava razvoj turizma (JLS, TZ) 	<ul style="list-style-type: none"> - prirodna i kulturna baština nije u dovoljnoj mjeri turistificirana i dio nje propada - zapuštenost poljoprivrednih površina - nerazvijenost ekološke poljoprivrede - nedostaje ljudskih resursa - nemotiviranost dionika u turizmu za edukaciju - nemotiviranost iznajmljivača za uvođenje noviteta - nedostatak javnih wc-a, tuševa i parkirališta - nedostatna uređenost puteva - neuređenost okoliša - loša struktura smještajnih kapaciteta (uglavnom obiteljski smještaj) - slaba iskorištenost smještajnih kapaciteta - masovni turizam – široka nespecijalizirana

	<p>ponuda</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuće u zaštićenim ruralnim cjelinama propadaju - devastacija javnog prostora neprimjerenom gradnjom - nesređene zemljišne knjige - izrazita sezonalnost u turizmu - nedovoljna prepoznatljivost (nepostojanje brenda)
--	---

2.8.2 Mogućnosti i prijetnje

Vanjsko okruženje može utjecati na destinaciju kroz različite vrste čimbenika, od društvenih, ekonomskih i političkih do tehnoloških i ekoloških te drugih. Utjecaji mogu djelovati kao mogućnosti koje, ako se iskoriste, pozitivno utječu na razvoj turizma. Mogu djelovati i kao prijetnje koje se na turizam mogu negativno odraziti.

Najvažnije mogućnosti za razvoj turizma su trendovi na turističkom tržištu koji, na sreću, odlično korespondiraju s potencijalima Šolte. Šolta bi se mogla, uz provedbu više vrsta projekata, adekvatno odazvati mogućnostima koje joj se pružaju. Turizam će i dalje globalno rasti, turisti će biti sve aktivniji i tražit će upravo zdrav način provođenja slobodnog vremena i zdravu prehranu. Šolta pri tome ima odličnu perspektivu ukoliko uspije angažirati svoje resurse: aktivirati zapuštene poljoprivredne površine, povećati ponudu rekreacijskih aktivnosti, ulagati u lokalne proizvode, podići kvalitetu smještajnih kapaciteta i ugostiteljstva te zadržati autentičnost. Brendiranje je pri tome važan proces koji mora obuhvatiti destinaciju kao cjelinu sa svim njenim dionicima. Tek tada će se doista moći iskoristiti sve prednosti marketinga putem interneta. Mogućnost povlačenje sredstava iz EU fondova u narednoj financijskoj perspektivi daje još razloga za optimizam.

Prijetnje turističkom razvoju destinacije su čimbenici koji muče i cijelu Županiju. Problemi u upravljanju i planiranju, visoka birokratiziranost i zagađenje okoliša mogu onemogućiti željeni tempo razvoja. Dodatni problem sigurno se može pojaviti i zbog kretanja u čitavoj jugoistočnoj Europi na koje se teško može lokalno utjecati.

Tablica 9. Mogućnosti i prijetnje za Šoltu kao turističku destinaciju

MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - raste potražnja turista za sve većim brojem aktivnosti u destinaciji (cikloturizam, pustolovno-sportski turizam) - turistima je bitna gastronomija - raste potražnja za segmentiranim turističkim tržištima, autentičnim iskustvima i društveno korisnim aktivnostima - trend rasta broja turističkih putovanja - rast turizma u gradu Splitu i nautičkog turizma - trend zdravog života i prehrane - porast Internet marketinga 	<ul style="list-style-type: none"> - iseljavanje stanovništva - zagađenje okoliša - stroga i spora birokracija - loše upravljanje nautičkim turizmom - nepoštivanje zakona - buđenje konkurencije na globalnom i regionalnom tržištu - mogućnost pojave terorizma - izbjegličke migracije

<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav i aktivnost udruga u području turizma - EU fondovi kao izvor financiranja projekata u turizmu 	
---	--

3 Strategija razvoja turizma

3.1 Vizija razvoja turizma

Vizija razvoja turizma je projekcija Šolte u budućnosti, slika kojoj će težiti svi dionici turističkog razvoja. Ona se može ostvariti samo zajedničkim djelovanjem svih koji će tu budućnost jednog dana živjeti. Kakva će Šolta biti u budućnosti ovisi o ideji koja se ostvaruje kroz niz pojedinačnih projekata različitih dionika. Vizija se temelji na postojećim snagama, na svijesti o njihovoj kvaliteti i potencijalu. Odluka dionika da se potencijali iskoriste na dobrobit zajednice i vjerovanje da je to moguće, siguran su put k ostvarenju željene budućnosti.

Vizija proizlazi iz kvalitete turističke resursne osnove, kako prirodne tako i stvorene, a posebno iz činjenice relativno dobro očuvane kulture života i rada koja otoku daje šarm autentičnosti, iskonskog mediteranskog duha. Stoga je održivost imperativ koji mora postati jedna od ključnih varijabli u donošenju bilo koje odluke na području turističkog razvoja. Kriterij održivosti mora biti jednakovrijedan kriteriju podizanja standarda lokalnih stanovnika. Također, svaki dobar turistički razvoj mora pratiti i globalne turističke trendove.

Vizija razvoja turizma općine Šolta uvažava viziju turističkog razvoja Splitsko-dalmatinske županije navedenu u dokumentu *Glavni plan razvoja turizma SDŽ (2017-2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga* gdje je definirana na sljedeći način:

„Kroz zajedništvo i suradnju, odgovorno i poduzetno, razvijamo turističku ponudu u kojoj uspješno spajamo inovativnost i profesionalnost s lokalnom kulturom, tradicijom i stilom života.“

U istom su dokumentu navedeni i ciljevi turističkog razvoja Splitsko-dalmatinske županije:

1. Održiv turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice
2. Povećanje prihoda od turizma unapređenjem i razvojem turističkih proizvoda te učinkovitim marketingom
3. Unapređenje uvjeta za razvoj turizma
4. Unapređenje upravljanja turizmom sukladno kapacitetima županije i jedinica lokalne samouprave

Vizija turističkog razvoja Šolte definirana je kroz postupak analize turističke resursne osnove i analize globalnih trendova na turističkom tržištu, uvažavanjem principa održivosti turističkog razvoja, uzimanjem u obzir zapažanja dionika turističkog razvoja te vizije razvoja turizma SDŽ. Svi navedeni inputi rezultirali su definiranjem sljedećih temeljnih postavki vizije turizma općine Šolta:

- destinacija koja svoju primarnu ponudu temelji na očuvanoj i čistoj prirodi, prvenstveno na moru i suncu,
- destinacija vrhunske gastronomske ponude utemeljene na lokalnim proizvodima,
- destinacija privlačna i izvan glavne turističke sezone,
- destinacija vrhunske jahting usluge,

- destinacija autentičnog mediteranskog ambijenta (prirodnog i urbanističkog),
- destinacija sadržajnog izleta za turiste iz obližnjih destinacija,
- destinacija koja osnovne turističke proizvode upotpunjava sportsko-rekreacijskim (biciklističke i poučne staze, ronjenje) i zabavnim sadržajima (manifestacije),
- destinacija uglavnom obiteljskog smještaja visoke kvalitete,
- destinacija u kojoj turizam znatno doprinosi životnom standardu stanovnika.

Temeljne postavke razvoja turizma općine Šolta sažeto su iskazane kroz jedinstvenu viziju koja glasi:

„Šolta je 2024. godine otok iskonskog mediteranskog ambijenta, prirodnog i urbanog, gdje turisti sudjeluju u autentičnoj tradiciji zajednice, otok vrhunske gastronomske i jahting ponude, mirno i privlačno izletničko područje s rekreacijskim i kulturnim sadržajima za sve uzraste, mjesto za stvaranje nezaboravnih uspomena.“

3.2 Prioritet i ciljevi turističkog razvoja

3.2.1 Prioritet

Prioritet javne politike u području turizma u razdoblju koje obuhvaća ovaj strateški dokument je poboljšati kvalitetu turističke ponude bez dodatnog rasta broja posjetitelja kako bi se povećali prihodi od turizma stanovništvu i lokalnoj samoupravi.

Broj turističkih dolazaka na Šolti je zadovoljavajući s obzirom na veličinu otoka i prema očekivanjima lokalnog stanovništva. Također, zbog dominacije obiteljskog smještaja već sada se pojavljuje pritisak na prostorne resurse koje treba pratiti i adekvatna komunalna opremljenost. Kako su prirodne karakteristike Šolte i ambijentalna vrijednost urbaniziranog prostora najvažniji resursi otočkog turizma, razumljivo je opredjeljenje za ovakav prioritet za čije ostvarenje postoje resursi i adekvatni projekti.

3.2.2 Ciljevi

Na temelju vizije, definirani su ciljevi za koje je od ključne važnosti stalna evaluacija njihovog ostvarenja. Stoga su postavljeni ciljevi mjerljivi u kvantitativnom i kvalitativnom smislu te su ostvarivi realizacijom konkretnih mjera i projekata, a proizašli su iz problema artikuliranih kroz prethodnu analizu.

Glavni ciljevi turističkog razvoja Šolte su:

Cilj 1. Razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću uz poboljšanje životnog standarda lokalnog stanovništva

Mjere:

- 1.1. Poticanje poduzetništva u turizmu
- 1.2. Razvoj novih lokalnih proizvoda i usluga
- 1.3. Unaprjeđenje postojećih proizvoda i usluga.

Cilj 2. Održivo upravljanje prostornim resursima

Mjere:

- 2.1. Unaprjeđenje i održavanje kvalitete plaža
- 2.2. Unaprjeđenje urbanog okoliša u funkciji turizma
- 2.3. Poboljšanje infrastrukture nautičkog turizma
- 2.4. Edukacija stanovnika o održivom upravljanju prostorom.

Cilj 3. Produljenje turističke sezone

Mjere:

- 3.1. Povećanje broja hotela
- 3.2. Poboljšanje kvalitete obiteljskog smještaja
- 3.3. Turistifikacija materijalne i nematerijalne kulturne baštine
- 3.4. Turistifikacija prirodnih atrakcija
- 3.5. Edukacija i savjetovanje poduzetnika u turizmu.

Cilj 1. Razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću uz poboljšanje životnog standarda lokalnog stanovništva

Ako Šolta želi povećati prihode od turizma bez podizanja broja turističkih dolazaka u glavnoj sezoni, nužno je podizanje kvalitete čitavog lanca turističkih vrijednosti u destinaciji te kreiranje sadržaja temeljenih na atrakcijama koje sada nisu turistificirane ili su u nedovoljnoj mjeri dostupne turistima.

S obzirom na osnovne turističke proizvode, bez unaprjeđenja kvalitete na ovim područjima, neće se postići rast prihoda od turizma uz istovremeno poštovanje imperativa održivosti. Bitno je daljnje oživljavanje proizvodnje lokalnih poljoprivrednih i drugih proizvoda „s pričom“, vidljivost takve proizvodnje i pružanje mogućnosti turistima kroz takve sadržaje aktivno sudjeluju u životu zajednice.

Šolta je na tom području na dobrome putu, ali je potrebno ojačati ovaj segment ponude novim poduzetničkim aktivnostima. Također, komunikacijske aktivnosti u destinaciji moraju biti neprekidno prisutne u poboljšanju turističkih sadržaja. Razvoj poduzetništva vezanog uz turizam važno je za podizanje kvalitete čitave destinacije, ali i za poboljšanje životnog standarda domaćeg stanovništva. Kako je kvalitetna destinacija rezultat poboljšanja čitavog lanca vrijednosti, domaće stanovništvo i njihov stav prema turizmu uvelike doprinosi atmosferi u kojoj će se turisti kretati. S druge strane, turizam utječe i na život lokalnih stanovnika. Zato je neprekidna komunikacija između svih dionika u razvoju turizma preduvjet za uspješnost destinacije. Bilo da se radi o dvosmjernoj razmjeni informacija između turističkog menadžmenta i stanovnika ili aktivnostima edukacije, aktivna uloga lokalnog stanovništva u turističkom sektoru preduvjet je ostvarenja zacrtane vizije. S druge strane, lokalno stanovništvo treba za svoje poduzetničke pothvate podršku od strane kreatora lokalnih politika u turizmu i relevantne informacije.

Ostvarenje ovoga cilja doprinosi sljedećim ciljevima *Glavnog plana razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017. – 2027.) sa strateškim i operativnim planom marketinga*: Strateški cilj 1: Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice, Strateški cilj 2: Povećanje prihoda od turizma unaprjeđenjem i razvojem turističkih proizvoda te učinkovitim marketingom i Strateški cilj 4: Unaprjeđenje upravljanja turizmom sukladno kapacitetima županije i jedinica lokalne uprave.

Također, ostvarenje cilja doprinosi ostvarenju Mjere A. Gospodarski razvoj, A2. Ostvarena nova radna mjesta kroz poticanje poduzetništva te A.2a.2 Projekt promicanja horizontalnih i vertikalnih proizvodnih lanaca na Šolti *Strategije razvoja općine Šolta*.

Mjera je usklađena s *Lokalnom razvojnom strategijom LAG-a Škoji 2014.-2020*, Prioritetnim tipom operacije 1.1.3 Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima.

Što se tiče ostvarenja cilja, prvenstveno treba provesti sljedeće mjere:

- 1.1. Poticanje poduzetništva u turizmu
- 1.2. Razvoj novih lokalnih proizvoda i usluga
- 1.3. Unaprjeđenje postojećih proizvoda i usluga

CILJ 1.	Razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću uz poboljšanje životnog standarda lokalnog stanovništva
Mjera 1.1.	Poticanje poduzetništva u turizmu
Povezanost sa strateškim ciljem	Mjera 1.1. odnosi se na niz različitih metoda, aktivnosti i politika kojima se stanovništvo potiče na poduzetničke projekte u turizmu koji će im omogućiti ostanak na otoku, zapošljavanje i siguran prihod, što ovu mjeru izravno povezuje s Ciljem 1. Razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću uz poboljšanje životnog standarda lokalnog stanovništva
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i> u kojem je definiran Cilj 1 Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice pri čemu se naglašava Stimuliranje lokalnog poduzetništva u cilju pružanja usluga u turizmu. Mjera je usklađena sa <i>Strategijom razvoja općine Šolta</i> , Mjerom A. Gospodarski razvoj, A2. Ostvarena nova radna mjesta kroz poticanje poduzetništva.
Cilj mjere	Cilj mjere je potaknuti razvoj poduzetništva u turizmu, što će utjecati na turistički prihod te istovremeno poboljšati standard stanovništva.
Opis mjere	Na Šolti postoji poduzetnička inicijativa u području turizma koju treba ohrabriti te pomoći budućim poduzetnicima u pokretanju poduzetničkih pothvata. Mjera će uključiti aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - edukacije o selektivnim oblicima turizma - edukacije o mogućnostima financiranja poduzetništva u turizmu iz sredstava EU i domaćih fondova - razvoj i izvođenje programa tematske edukacije o poduzetništvu prema potrebama poduzetnika - savjetodavne usluge poduzetnicima u osmišljavanju poslovnih planova
Rezultat provedbe mjere	Ovom mjerom povećat će se broj poduzetnika u turizmu.
Nositelji mjere	Općina Šolta je nositelj mjere uz partnerstvo s Ministarstvom turizma i Splitsko-dalmatinskom županijom.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici Mjere 1.1. su: lokalno stanovništvo, lokalna samouprava, konzultanti i udruge civilnog društva.
Načini provedbe	Mjera će se provoditi kroz provedbu pojedinačnih projekata.

Pokazatelji provedbe mjere	Pokazatelji provedbe su: -broj provedenih edukacija -broj polaznika edukacija -broj i vrsta pruženih savjetodavnih usluga -broj novootvorenih tvrtki u turističkom i s njime povezanom sektoru. Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta.
----------------------------	--

CILJ 1.	Razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću uz poboljšanje životnog standarda lokalnog stanovništva
Mjera 1.2.	Razvoj novih lokalnih proizvoda i usluga
Povezanost sa strateškim ciljem	Mjera 1.2. sastoji se od niza različitih metoda, aktivnosti i politika namijenjenih stvaranju, proizvodnji i plasmanu autohtonih lokalnih proizvoda te novih usluga vezanih uz turističke aktivnosti na Šolti čime se utječe i na standard stanovništva, što ovu mjeru izravno povezuje s Ciljem 1. Razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću uz poboljšanje životnog standarda lokalnog stanovništva.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i> u kojem je definiran Strateški cilj 1: Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice pri čemu posebnu pažnju treba posvetiti povećanju udjela lokalnih proizvoda i usluga u turizmu i Strateški Cilj 2: Povećanje prihoda od turizma unapređenjem i razvojem turističkih proizvoda te učinkovitim marketingom pri čemu posebnu pažnju treba posvetiti: - proširivanju palete turističkih proizvoda i njihove prostorne distribucije, s naglaskom na proizvode više dodane vrijednosti - uspostavi sustava kreiranja novih i unapređenja postojećih proizvoda - unaprjeđenju promocije s naglaskom na marketing proizvoda i učinkovitiju primjenu ICT-a. Mjera je usklađena s <i>Lokalnom razvojnom strategijom LAG-a Škoji 2014.-2020</i> , Prioritetnim tipom operacije 1.1.3 Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima. Mjera je usklađena sa <i>Strategijom razvoja općine Šolta</i> , Mjerom A. Gospodarski razvoj, A2. Ostvarena nova radna mjesta kroz poticanje poduzetništva, A.2a.2 Projekt promicanja horizontalnih i vertikalnih proizvodnih lanaca na Šolti.
Cilj mjere	Cilj mjere je razviti nove lokalne proizvode „s pričom“ s naglašeno ekološkom komponentom održivosti.
Opis mjere	Lokalni proizvodi su dio svih turističkih proizvoda (sunce i more, nautički turizam, aktivni turizam i dr.) koje nudi Šolta, oni upotpunjuju atmosferu destinacije, daju joj identitet i poseban šarm. Otok ima velik potencijal za razvijanje niza proizvoda „s pričom“ te za pružanje novih usluga vezanih prvenstveno uz prirodne, ali i uz resurse stvorene baštine koji će ispuniti naprijed navedene zadatke. Mjera će uključiti aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - kampanje za poticanje stvaranja lokalnih proizvoda, prvenstveno povezanih s poljoprivredom, ali i s baštinom te za stvaranje novih usluga - pružanje savjetodavne, financijske i marketinške potpore pri stvaranju novih proizvoda i usluga - povezivanje dionika u procesu stvaranja novih proizvoda i usluga - stvaranje i plasman novih lokalnih proizvoda i usluga.
Rezultat provedbe mjere	Ovom mjerom poboljšat će se broj kvalitetnih, autohtonih proizvoda na Šolti koji odražavaju tradiciju života i rada na otoku i ekološki su održivi. Time će se doprinijeti razvoju turističke ponude uz istovremeno očuvanje okoliša.
Nositelji mjere	Općina Šolta i poduzetnici su nositelji mjere uz partnerstvo s Ministarstvom turizma, Ministarstvom gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstvom kulture i Turističkom zajednicom.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici Mjere 1.2. su: turisti, gospodarski subjekti, udruge građana, Općina Šolta i Turistička zajednica.
Načini provedbe	Mjera će se provoditi kroz aktivnosti lokalne samouprave i Turističke zajednice te kroz provedbu pojedinačnih projekata poduzetnika.

Pokazatelji provedbe mjere	Pokazatelji provedbe su: -broj aktivnosti razvoja novih proizvoda i usluga -broj kampanja poticanja razvoja novih proizvoda i usluga -broj savjetodavnih i marketinških potpora stvaranju novih proizvoda i usluga -broj i iznos dodijeljenih finansijskih potpora za stvaranje novih proizvoda i usluga -broj novih proizvoda i usluga povezanih s turističkim aktivnostima Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta i Turističke zajednice.
----------------------------	---

CILJ 1.	Razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću uz poboljšanje životnog standarda lokalnog stanovništva
Mjera 1.3.	Unaprjeđenje postojećih proizvoda i usluga
Povezanost sa strateškim ciljem	Mjera 1.3. sastoji se od aktivnosti namijenjenih poboljšanju u kvantitativnom i kvalitativnom smislu postojećih proizvoda i usluga na Šolti čime se utječe i na standard stanovništva, što ovu mjeru izravno povezuje s Ciljem 1. Razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću uz poboljšanje životnog standarda lokalnog stanovništva.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i> u kojem je definiran Strateški cilj 1: Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice pri čemu posebnu pažnju treba posvetiti povećanju udjela lokalnih proizvoda i usluga u turizmu, Strateški Cilj 2: Povećanje prihoda od turizma unapređenjem i razvojem turističkih proizvoda te učinkovitim marketingom pri čemu posebnu pažnju treba posvetiti: - proširivanju palete turističkih proizvoda i njihove prostorne distribucije, s naglaskom na proizvode više dodane vrijednosti - uspostavi sustava kreiranja novih i unapređenja postojećih proizvoda - unaprjeđivanju kvalitete gastronomske ponude s naglaskom na raznolikost i lokalnu gastronomsku tradiciju te Strateški cilj 4: Unapređenje upravljanja turizmom sukladno kapacitetima županije i jedinica lokalne uprave pri čemu posebnu pažnju treba posvetiti povezivanju turizma s ostalim ekonomskim aktivnostima kroz inovaciju i zajedničke inicijative/partnerstva te prepoznavanju i uključivanju lokalnih poduzetnika i organizacija u korištenje i promociju lokalnih proizvoda. Mjera je usklađena s <i>Lokalnom razvojnom strategijom LAG-a Škoji 2014.-2020</i> , Prioritetnim tipom operacije 1.1.3 Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima. Mjera je usklađena sa <i>Strategijom razvoja općine Šolta</i> , Mjerom A. Gospodarski razvoj, A2. Ostvarena nova radna mjesta kroz poticanje poduzetništva, A.2a.2 Projekt promicanja horizontalnih i vertikalnih proizvodnih lanaca na Šolti.
Cilj mjere	Cilj mjere je unaprijediti postojeće lokalne proizvode i usluge „s pričom“ i ekološkom komponentom održivosti.
Opis mjere	Lokalni proizvodi i usluge koji su postali dio turističkih proizvoda Šolte su prvenstveno vezani uz poljoprivredu (maslinovo ulje, vino, med, ostale namirnice). Na taj način se na otoku razvija eno-i gastronomski turizam. Aktivnosti će obuhvatiti: <ul style="list-style-type: none"> - povećanje broja kušaonica postojećih lokalnih proizvoda - proširenje usluga vezanih uz postojeće proizvode - unaprjeđenje ponude vezane uz gastronomiju - edukacija i informiranje poduzetnika na temu marketinga i poboljšanja postojećih proizvoda i usluga - povezivanje proizvođača i ugostitelja - razvoj sustava poticaja prvenstveno kroz eno-gastronomske događaje.
Rezultat provedbe mjere	Ovom mjerom poboljšat će se postojeći proizvodi i usluge na Šolti vezani uz turizam.
Nositelji mjere	Općina Šolta i poduzetnici su nositelji mjere uz partnerstvo s Ministarstvom turizma, Ministarstvom gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstvom kulture i Turističkom zajednicom.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici su: gospodarski subjekti i udruge građana, Općina Šolta i Turistička zajednica, turisti.

Načini provedbe	Mjera će se provoditi kroz aktivnosti lokalne samouprave i Turističke zajednice te kroz provedbu pojedinačnih projekata poduzetnika.
Pokazatelji provedbe mjere	<p>Pokazatelji provedbe su:</p> <ul style="list-style-type: none"> -broj novih kušaonica -broj i vrsta aktivnosti poboljšanja ostalih proizvoda i usluga -broj edukacija i informativnih kampanja za poboljšanje proizvoda i usluga -realizirana platforma za povezivanje ugostitelja i proizvođača -broj eno-gastronomskih događaja <p>Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta i Turističke zajednice.</p>

Cilj 2. Održivo upravljanje prostornim resursima

Globalna kretanja na turističkom tržištu pokazuju sve veću ekološku osviještenost turista i njihovu informiranost. Šolta je svjesna svog najvećeg problema na tom području -odlagališta otpada-te ga uspješno otklanja. Međutim, pojavljuje se niz drugih problema koje općina ne može riješiti samo svojim resursima. Kompleksi zaštićenih tradicionalnih jezgri naselja u privatnom vlasništvu koji propadaju, devastacija obale, pritisak vikend naselja na infrastrukturu i sam prostorni ambijent problemi su koji zahtijevaju dugoročna rješenja.

Poznato je da nautičari troše znatno više od prosječnog turista te je stoga nautika dobar pokazatelj kvalitete lanca vrijednosti u turističkoj destinaciji, a nautičari su poželjni turisti. Jahting, za kojeg se Šolta strateški opredjeljuje, sa sobom donosi i potrebu pažljivog planiranja ovog turističkog proizvoda s obzirom na prostorne resurse i ekološka pitanja. UNWTO održivi turizam definira kao turizam koji zadovoljava potrebe turista i receptivnih regija u sadašnjosti uz očuvanje i unaprjeđenje mogućnosti za budućnost te navodi tri glavna načela održivog razvoja: društvenu, ekološku i ekonomsku održivost.

Sukladno tome i održivi turizam podrazumijeva istovremeno i uravnoteženo poštovanje sva tri načela, razumijevanje potreba i načina života lokalne zajednice, očuvanje prirodne i kulturne osnove te razuman povrat uložениh sredstava. Turistima je važan dojam koji će ostaviti svaki dio destinacije-problem neadekvatnog uređenja okoliša i unutrašnjosti prvenstveno ugostiteljskih objekata također je izražen. Održivost treba prožeti sve razine turističkog planiranja i djelovanja, no ova se Strategija najviše pokušava fokusirati na sociokulturnu i ekološku održivost. To je izravno povezano s konceptom autentičnosti na kojem Šolta uvelike temelji svoj identitet.

Stoga je nužno educirati lokalno stanovništvo o vrijednostima i načinima održavanja tradicijske arhitekture, hortikulture i njihovom doprinosu razvoju turizma te intervenirati u javni prostor poštujući njegovu ambijentalnu vrijednost i namjenu. Ostvarenje ovoga cilja doprinosi sljedećim ciljevima *Glavnog plana razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga*: Cilj 1) Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice te Cilj 3) Unaprjeđenje uvjeta za razvoj turizma.

Također, ovaj cilj doprinosi sljedećim ciljevima *Regionalnog programa uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije* u kojem su definirani sljedeći ciljevi: Cilj 2) Uspostava sustavnog, promišljenog i održivog pristupa uređenju i upravljanju morskim plažama, Cilj3) Razvoj javne turističke infrastrukture proizvoda sunca i mora, Cilj 4) Podizanje kvalitete osnovnog

turističkog proizvoda sunca i mora, Cilj 5) Identifikacija plažnih prostora kao resursne osnove i planiranje održivih modela uređenja i upravljanja morskim plažama.

Cilj 2. Održivo upravljanje prostornim resursima doprinosi sljedećem cilju *Strategije razvoja nautičkog turizma RH za razdoblje 2009.-2019. godine*: Cilj 1) Održivo korištenje i upravljanje resursima (prostor i okoliš, nautička infrastruktura); Mjera 2: Planiranje izgradnje novih luka nautičkog turizma; Mjera 3: Okolišu prikladna gradnja. Također, cilj doprinosi realizaciji *Akcijskog plana razvoja nautičkog turizma* u kojem je naveden opći Cilj 1. jahtarenja) Dugoročno održiv razvoj (nosivi kapacitet prostora, zaštita i unapređenje prirodnih i resursa), dok se kao jedan od posebnih ciljeva jahtarenja ističe Povećati kapacitete (broj vezova).

Ovaj cilj doprinosi i realizaciji *Strategija razvoja općine Šolta* koja među ciljevima prostornog razvoja navodi Učinkovito upravljanje obalnim resursima, uređenja i upravljanja pomorskim dobrom te Sanacija i očuvanje prostora devastiranog neplanskom izgradnjom, kroz osmišljavanje mjera za njegovu sanaciju te jača zaštita kulturne i prirodne baštine.

Cilj će se ostvariti kroz sljedeće mjere:

- 2.1. unaprjeđenje i održavanje kvalitete plaža
- 2.2. unaprjeđenje urbanog okoliša u funkciji turizma
- 2.3. poboljšanje infrastrukture nautičkog turizma
- 2.4. edukacija i informiranje stanovnika o održivom upravljanju prostorom.

CILJ 2.	Održivo upravljanje prostornim resursima
Mjera 2.1.	Unaprjeđenje i održavanje kvalitete plaža
Povezanost sa strateškim ciljem	Mjera 2.1. odnosi se na resurs koji je dio ključnog turističkog proizvoda Šolte (sunce i more). Pažljivo planiranje i izvođenje zahvata koji će omogućiti dugoročno korištenje ovog prostora u turističke svrhe uz istovremeno očuvanje njegovih prirodnih karakteristika ovu mjeru izravno povezuje s Ciljem 2. Održivo upravljanje prostornim resursima.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i> u kojem je definiran Cilj 1) Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice te Cilj 3) Unapređenje uvjeta za razvoj turizma kojim je obuhvaćeno i Unapređenje kvalitete (opremljenosti) i upravljanja plažama.. Također, mjera je usklađena s <i>Regionalnim programom uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije</i> u kojem su definirani sljedeći ciljevi: Cilj 2) Uspostava sustavnog, promišljenog i održivog pristupa uređenju i upravljanju morskim plažama, Cilj3) Razvoj javne turističke infrastrukture proizvoda sunca i mora, Cilj 4) Podizanje kvalitete osnovnog turističkog proizvoda sunca i mora, Cilj 5) Identifikacija plažnih prostora kao resursne osnove i planiranje održivih modela uređenja i upravljanja morskim plažama. <i>Strategija razvoja općine Šolta</i> među ciljevima prostornog razvoja navodi Učinkovito upravljanje obalnim resursima, uređenja i upravljanja pomorskim dobrom. Mjera je u skladu s <i>Prostornim planom Općine Šolta</i> .
Cilj mjere	Cilj mjere je održavati i urediti plaže, što će utjecati na turistički prihod te istovremeno dobrim upravljanjem očuvati vrijednost prostora. Ova mjera naglašeno tangira ekološku komponentu održivosti.
Opis mjere	Na Šolti postoji niz plaža koje se mogu podijeliti na one u uvalama i plaže u naseljima. Ova podjela ujedno uvjetuje i način na koji će se pristupati održavanju plaža. Šarm plaža u uvalama je njihova prirodnost te će se aktivnosti povezane s njima uglavnom odnositi na održavanje pristupnih staza i puteva, održavanje čistoće okoliša i adekvatno prostorno planiranje. Kako bi se unaprijedila turistička atraktivnost plaža, poglavito u naseljima, uz istovremeno održavanje vrijednosti okoliša, mjera će uključiti aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - nadohrana plaža kamenim materijalom - postavljanje kabina za presvlačenje - postavljanje zaštitnih plažnih ograda - izgradnja i uređenje javnih WC-a - postavljanje piktograma - izvedba platoa za sunčanje.
Rezultat provedbe mjere	Ovom mjerom poboljšat će se izgled, sanitarni uvjeti i dostupnost plaža, unaprijedit će se turistički sadržaji na plažama. Time će se doprinijeti razvoju turističke ponude uz istovremeno očuvanje okoliša.
Nositelji mjere	Općina Šolta je nositelj mjere uz partnerstvo s Ministarstvom turizma i Splitsko-dalmatinskom županijom.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici Mjere 2.1. su turisti, lokalno stanovništvo, Turistička zajednica, lokalna samouprava i gospodarski subjekti u turizmu.
Načini provedbe	Mjera će se provoditi kroz redovne aktivnosti lokalne samouprave te kroz provedbu pojedinačnih projekata. Financijska sredstva za provedbu Mjere osigurat će Općina Šolta, Ministarstvo turizma i SDŽ.
Pokazatelji	Pokazatelji provedbe su:

provedbe mjere	-broj aktivnosti redovnog održavanja plaža -broj provedenih projekata uređenja plaža -broj uređenih/izgrađenih pratećih plažnih objekata Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta i Turističke zajednice.
----------------	--

CILJ 2.	Održivo upravljanje prostornim resursima
Mjera 2.2.	Unaprjeđenje urbanog okoliša u funkciji turizma
Povezanost sa strateškim ciljem	Mjera 2.2. utječe na kvalitetu svih turističkih proizvoda koje nudi Šolta. Uređenje mjesta i ujedno očuvanje autentične mediteranske atmosfere urbanog prostora doprinijet će zadovoljstvu turista ali i stanovništva što ovu mjeru izravno povezuje s Ciljem 2. Održivo upravljanje prostornim resursima.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Mjera 2.2. je usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i> u kojem je definiran Cilj 1) Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice. Mjera je u skladu s <i>Prostornim planom Općine Šolta</i> .
Cilj mjere	Cilj mjere je unaprijediti i održavati javni prostor te mu istovremeno dobrim upravljanjem očuvati ambijentalnu vrijednost.
Opis mjere	Na Šolti je izražen problem točkaste devastacije prostora zbog gradnje obiteljskih smještajnih kapaciteta, ali i problem propadanja objekata u urbanim cjelinama koje su zaštićene kao kulturna dobra. Svaki novi zahvat treba voditi računa o vrijednosti prostora i očuvanju te vrijednosti uz istovremeno omogućavanje turističke svrhe. Stanovništvo i turisti imaju određene zahtjeve i za funkcionalnošću i za estetikom. Aktivnosti koje će se provoditi su sljedeće: -uređenje šetnica -uređenje javnih površina u skladu s konzervatorskim smjernicama i s potrebama stanovnika i turista -korištenje tradicionalnih materijala u uređenju -korištenje primjerenog hortikulturnog materijala u uređenju.
Rezultat provedbe mjere	Ovom mjerom omogućit će se razvoj turističke ponude uz istovremeno očuvanje zaštićenog okoliša.
Nositelji mjere	Općina Šolta i ostali vlasnici prostora su nositelji mjere uz partnerstvo s Ministarstvom turizma i Splitsko-dalmatinskom županijom.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici Mjere 2.2. su turisti, lokalno stanovništvo, Turistička zajednica, lokalna samouprava i ostali vlasnici prostornih resursa.
Načini provedbe	Mjera će se provoditi kroz redovne aktivnosti lokalne samouprave te kroz provedbu pojedinačnih projekata. Financijska sredstva za provedbu Mjere osigurat će se Općina Šolta, ostali vlasnici prostornih resursa, Ministarstvo turizma i SDŽ.
Pokazatelji provedbe mjere	Pokazatelji provedbe ove mjere su: -broj i vrsta uređenih javnih površina -broj uređenih šetnica Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta i Turističke zajednice.

CILJ 2.	Održivo upravljanje prostornim resursima
Mjera 2.3.	Unaprjeđenje infrastrukture nautičkog turizma
Povezanost sa strateškim ciljem	Mjerom 2.3. omogućava se razvoj nautičkog turizma koji je jedan od turističkih proizvoda za koji se opredijelila Šolta. Sam odabir marina, privezišta i sidrišta te prateća infrastruktura neposredno utječu na okoliš. Stoga planiranje položaja, izgleda i kapaciteta navedene infrastrukture ovu mjeru izravno povezuje s Ciljem 2. Održivo upravljanje prostornim resursima.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 2027.) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i> u kojem je definiran Strateški cilj 3) Unaprjeđenje uvjeta za razvoj turizma. Tim ciljem je obuhvaćeno i Unaprjeđenju infrastrukture za nautički turizam. Također, mjera je usklađena sa <i>Strategijom razvoja nautičkog turizma RH za razdoblje 2009.-2019. godine</i> u kojoj su definirani sljedeći ciljevi: Cilj 1) Održivo korištenje i upravljanje resursima (prostor i okoliš, nautička infrastruktura); Mjera 2: Planiranje izgradnje novih luka nautičkog turizma; Mjera 3: Okolišu prikladna gradnja. Mjera 2.3. ove strategije je usklađena s <i>Akcijskim planom razvoja nautičkog turizma</i> u kojem je naveden opći Cilj1 jahtarenja) Dugoročno održiv razvoj (nosivi kapacitet prostora, zaštita i unaprjeđenje prirodnih i resursa), dok se kao jedan od posebnih ciljeva jahtarenja ističe Povećati kapacitete (broj vezova). <i>Strategija razvoja općine Šolta</i> među ciljevima prostornog razvoja navodi Učinkovito upravljanje obalnim resursima, uređenja i upravljanja pomorskim dobrom. Mjera je u skladu s <i>Prostornim planom Općine Šolta</i> .
Cilj mjere	Cilj mjere je poboljšati kvalitetu i povećati kapacitete nautičke infrastrukture na Šolti uz očuvanje prirodne vrijednost prostora i uvažavajući ekološku komponentu održivosti.
Opis mjere	Na Šolti se zasad nalazi jedna marina (u Maslinici) te dva vezišta. Nautičari su prepoznali Šoltu kao atraktivnu destinaciju zbog njenih prirodnih karakteristika. Mjera će se provesti kroz sljedeće glavne aktivnosti. <ul style="list-style-type: none"> - izdavanje koncesija - provođenje investicijskih projekata gradnje sidrišta, nautičke luke te suhe marine.
Rezultat provedbe mjere	Ovom mjerom povećat će se broj sidrišta i nautičkih luka uključujući i suhe, čime će se doprinijeti razvoju nautičkog turizma uz istovremeno očuvanje okoliša.
Nositelji mjere	Privatni investitori su nositelji mjere uz partnerstvo s lokalnom samoupravom.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici Mjere 2.3. su turisti, lokalno stanovništvo, Turistička zajednica, lokalna samouprava i gospodarski subjekti u turizmu.
Načini provedbe	Mjera će se provoditi kroz provedbu pojedinačnih projekata. Financijska sredstva za provedbu Mjere osigurat će se putem privatnih investicija, dok se javna infrastruktura financira iz sredstava lokalne samouprave i SDŽ.
Pokazatelji provedbe mjere	Pokazatelji provedbe ove mjere su: <ul style="list-style-type: none"> -broj sidrišta -broj marina -broj suhih marina -ukupan broj privezišta. Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta i Turističke zajednice.

CILJ 2.	Održivo upravljanje prostornim resursima
Mjera 2.4.	Edukacija i informiranje stanovnika o održivom upravljanju prostorom
Povezanost sa strateškim ciljem	Mjerom 2.4. omogućava se informiranje i edukacija dionika u turizmu o potrebi i načinima očuvanja resursa koji zasad dodaje znatnu vrijednost turizmu Šolte, a to je autentičnost. Podizanje svijesti prvenstveno stanovništva izravno je povezano s Ciljem 2. Održivo upravljanje prostornim resursima.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i> u kojem je definiran Strateški cilj 1: Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice. Tim ciljem je obuhvaćeno i Promoviranje praksi koje smanjuju potrošnju energije i proizvodnju otpada. <i>Strategija razvoja općine Šolta</i> među ciljevima prostornog razvoja navodi Učinkovito upravljanje obalnim resursima, uređenja i upravljanja pomorskim dobrom te Sanacija i očuvanje prostora devastiranog neplanskom izgradnjom, kroz osmišljavanje mjera za njegovu sanaciju, te jača zaštita kulturne i prirodne baštine.
Cilj mjere	Cilj mjere je educirati stanovništvo o održivom upravljanju prostorom.
Opis mjere	Mjerom će se provesti educiranje ciljnih skupina na teme očuvanja prirodnog okoliša i očuvanja ambijentalne vrijednosti prostora. Unutar tih širih tema moguć je niz užih edukacijskih tema te različiti modaliteti njihove provedbe. S obzirom na provedenu analizu u ovome dokumentu, prioritetna su sljedeća područja: <ul style="list-style-type: none"> - održivi razvoj u turizmu - očuvanje i obnova kulturne baštine - gospodarenje otpadom - potrošnja energije i obnovljivi izvori energije - zaštita prirodne baštine. Modaliteti provedbe edukacije su sljedeći: <ul style="list-style-type: none"> - objava tiskanih brošura - provedba predavanja - provedba radionica - edukacijska putovanja - informiranje putem izdvojene internetske stranice i Facebook stranice TZ Šolta, web stranice udruga te web stranice komunalnog poduzeća.
Rezultat provedbe mjere	Ovom mjerom povećat će se kvaliteta i učestalost edukacije stanovnika o potrebi i načinima očuvanja prirodnog okoliša te očuvanja ambijentalne vrijednosti prostora.
Nositelji mjere	Turistička zajednica, Općina Šolta, udruge civilnog društva
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici Mjere 2.4. su lokalno stanovništvo, poduzetnici i civilne udruge, zaposlenici lokalne samouprave i javnog poduzeća, Turistička zajednica, lokalna samouprava, Komunalno poduzeće Basilija d.o.o. i organizacije civilnog društva.
Načini provedbe	Mjera će se provoditi kontinuirano te kroz provedbu različitih projekata. Financijska sredstva za provedbu Mjere osigurat će iz sredstava lokalne samouprave te z sredstava različitih fondova.
Pokazatelji provedbe mjere	Pokazatelji provedbe ove mjere su: <ul style="list-style-type: none"> -broj provedenih edukacija -broj provedenih kampanja osvješćivanja -broj objavljenih edukacijskih materijala -broj polaznika radionica i predavanja.

Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta, Turističke zajednice i udruga.
--

Cilj 3. Produljenje turističke sezone

Pred i posezona na Šolti za sada pokazuje tipična kretanja karakteristična za cijelu Dalmaciju-turistički se promet ostvaruje uglavnom kroz tri sezonska mjeseca. Jedan od proizvoda kojeg Šolta razvija, jahting, iznimno je bitan za produljenje sezone. Također, neizostavni su pri tome podizanje kvalitete gastronomije i enološke ponude te stvaranje palete ponude koja nije kalendarski vezana uz tri glavna mjeseca turističke sezone. Struktura smještajnih kapaciteta na Šolti je nepovoljna i stoga je jedan od glavnih uzročnika izrazite sezonalnosti. Pored planova izgradnje hotela, obiteljski će smještaj vjerojatno i dalje biti najvažniji u ponudi. Stoga bi intenzivno trebalo poraditi na njegovoj kvaliteti uz kontinuirano educiranje privatnih iznajmljivača. Podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta moguće je pratiti kroz kretanje broja kapaciteta s više zvjezdica. Zapuštene poljoprivredne površine, propadanje tradicijskih građevina poput suhozida, japjenica i poljskih kućica, problemi su koje treba urgentno rješavati i pretvoriti ih u turistificirane sadržaje dostupne i izvan glavne sezone. Jednako tako bi trebalo čitav niz prirodnih atrakcija intenzivnije pretvarati u turističke sadržaje aktivnog odmora dostupnog u predsezoni i posezoni.

Cilj Produljenje turističke sezone na Šolti u skladu je s *Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga* te doprinosu sljedećim ciljevima iz dokumenta: Strateški cilj 1: Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice i Strateški cilj 2: Povećanje prihoda od turizma unapređenjem i razvojem turističkih proizvoda te učinkovitim marketingom.

Cilj doprinosi realizaciji *Akcijskog plana razvoja zelenog turizma*, Cilja 4) Na razini turističkih destinacija (izvan NO i PP) osvijestiti važnost prirodne baštine, doprinijeti njenoj zaštiti i unapređenju te je primjereno staviti u funkciju unapređenja održivog turizma destinacije. Cilj doprinosi realizaciji *Lokalnom razvojnom strategijom LAG-a Škoji 2014.-2020*, Prioritetnim tipom operacije 2.1.2 Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture. Ciljem se ostvaruje *Strategija razvoja općine Šolta* gdje se među mjerama navodi Mjera A3 Jačanje ljudskih kapaciteta kroz formalno i neformalno obrazovanje.

Mjere:

- 3.1. povećanje broja hotela visoke kategorije/ resorta
- 3.2. poboljšanje kvalitete obiteljskog smještaja
- 3.3. turistifikacija materijalne i nematerijalne kulturne baštine
- 3.4. turistifikacija prirodnih atrakcija kroz turizam aktivnosti
- 3.5. edukacija i savjetovanje poduzetnika u turizmu.

CILJ 3.	Produljenje turističke sezone
Mjera 3.1.	Povećanje broja hotela visoke kategorije/ resorta
Povezanost sa strateškim ciljem	Povećanje udjela hotelskoj smještaja, pogotovo visoke kategorije, povoljno utječe na smanjenje sezonalnosti u turizmu. Stoga će provedba ove mjere izravno utjecati na produljenje turističke sezone na Šolti.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i> u kojem je definiran Cilj 2: Povećanje prihoda od turizma unapređenjem i razvojem turističkih proizvoda te učinkovitim marketingom. Glavni plan upućuje da ovaj cilj treba ostvariti, između ostalog, kroz povećanje kvalitete, a time i cijene hotelskog i obiteljskog smještaja. Mjera je u skladu s <i>Prostornim planom Općine Šolta</i> .
Cilj mjere	Realizacijom mjere povećat će se kvaliteta smještajnih kapaciteta Šolte; hotelski smještaj i vezani hotelski sadržaji omogućit će produljenje turističke sezone.
Opis mjere	Prethodna analiza pokazala je da Šolta ima nepovoljnu strukturu smještajnih kapaciteta u usporedbi s pokazateljima za Splitsku rivijeru koja i sama pokazuje takve karakteristike uspoređi li je se s čitavom županijom. Posebno je važno se gradnja novih kapaciteta orijentira na više kategorije hotelskog smještaja. Šolti nije u interesu povećavati broj turističkih dolazaka, već produljiti boravak turista u destinaciji i utjecati na njihovu potrošnju. Mjera će se provesti gradnjom hotela visoke kategorije, uglavnom kroz formu luksuznih rezidencijalnih resorta (Šipkova, Livka).
Rezultat provedbe mjere	Provedba mjere će rezultirati povećanjem broja kreveta u hotelima, prvenstveno onima visoke kategorije. Hoteli visoke kategorije povoljno utječu i na ostalu turističku ponudu jer nude dodatne sadržaje. Također, utječu i na povećanje radnih mjesta u turizmu te na prihode čitave zajednice.
Nositelji mjere	Nositelji mjere su privatni investitori u partnerstvu s Općinom Šolta.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine /korisnici Mjere 3.1. su turisti, Turistička zajednica i gospodarski subjekti u turizmu.
Načini provedbe	Mjera će se provoditi realizacijom poduzetničkih projekata.
Pokazatelji provedbe mjere	Pokazatelji provedbe Mjere 3.2. su: -broj izgrađenih resorta -broj hotela visoke kategorije -broj soba i kreveta u hotelima visoke kategorije -broj i vrsta pratećih sadržaja u hotelima Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta i Turističke zajednice.

CILJ 3.	Produljenje turističke sezone
Mjera 3.2.	Poboljšanje kvalitete obiteljskog smještaja
Povezanost sa strateškim ciljem	Povećanje kvalitete obiteljskog smještaja povoljno utječe na smanjenje sezonalnosti u turizmu, a očekuje se da će obiteljski smještaj i u budućnosti prevladavati u ponudi. Stoga će provedba ove mjere izravno utjecati na produljenje turističke sezone na Šolti i od ključne je važnosti za postavljeni cilj.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i> u kojem je definiran Cilj 2: Povećanje prihoda od turizma unapređenjem i razvojem turističkih proizvoda te učinkovitim marketingom. Glavni plan upućuje da ovaj cilj treba ostvariti, između ostalog, kroz povećanje kvalitete, a time i cijene hotelskog i obiteljskog smještaja.
Cilj mjere	Realizacijom mjere povećat će se kvaliteta obiteljskog smještaja na Šolti čime će se doprinijeti produljenju turističke sezone.
Opis mjere	Nepovoljna struktura smještajnih kapaciteta na Šolti, odnosno velik udio obiteljskih smještajnih kapaciteta, većinom kategoriziranog s 3* i niže jedan je od uzroka visoke sezonalnosti. Mjera će se provesti sljedećim aktivnostima: izrada sustava poticaja za iznajmljivače, ulaganje u smještajne jedinice obiteljskog smještaja te otvaranje malih kampova visoke kategorije.
Rezultat provedbe mjere	Provedba mjere će rezultirati povećanjem broja kreveta visoke kategorije u obiteljskom smještaju. Posebno se očekuje i povećanje broja smještajnih kapaciteta malih kampova visoke kategorije. Istovremeno se očekuje i povećanje prihoda stanovnika, jer će cijena obiteljskog smještaja porasti uslijed povećanja kvalitete.
Nositelji mjere	Nositelji mjere su privatni investitori u partnerstvu s Općinom Šolta.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici Mjere 3.2. su turisti, Turistička zajednica i ostali dionici u turizmu te gospodarski subjekti u turizmu.
Načini provedbe	Mjera će se provoditi realizacijom poduzetničkih projekata.
Pokazatelji provedbe mjere	Pokazatelji provedbe Mjere 3.2. su: -broj obiteljskih smještajnih jedinica visoke kategorije -broj kreveta u obiteljskom smještaju visoke kategorije -broj malih kampova visoke kategorije -broj smještajnih jedinica u malim kampovima visoke kategorije Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta i Turističke zajednice.

CILJ 3.	Produljenje turističke sezone
Mjera 3.3.	Turistifikacija materijalne i nematerijalne kulturne baštine
Povezanost sa strateškim ciljem	Mjerom 3.3. doprinosi se razvoju kulturnog turizma na Šolti, turističkog proizvoda koji nije ovisan o sezonalnosti te stoga doprinosi ostvarenju Cilja 2. Produljenje turističke sezone.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga i sljedećim ciljem</i> : Cilj 1 Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice u kojem se navodi da osobitu pažnju treba posvetiti povećanju turističke aktivnosti izvan glavne ljetne sezone. Operativnim planom u istom se dokumentu navodi Program 4. Akcijski plan razvoja turizma događanja kojem je cilj Povećavanje međunarodne konkurentnosti integralnog destinacijskog proizvoda SDŽ u pred i posezoni.
Cilj mjere	Cilj mjere je interpretirati kulturnu baštinu, materijalnu i nematerijalnu, u obliku turističkih sadržaja koji će pridonijeti stvaranju turističkog proizvoda-kulturnog turizma na Šolti i omogućiti sadržaje u predsezoni i posezoni.
Opis mjere	Mjera je ekonomski učinkovit način produljenje sezone jer priliku za sudjelovanje dobivaju lokalni dionici, ulaganja su mala i relativno se brzo provode. Atraktivna događanja osobito su bitna za boravak turista u razdoblju pred i posezone. Mjera će se provesti sljedećim aktivnostima: -izvedba interpretacijsko-kulturnog centra Marko Marulić -kulturne izvedbe u obnovljenom kulturnom centru Gornje Selo, obnova kulturnog centra -uređenje spomen sobe Vesne Parun -izlaganje zavičajne zbirke -interpretacija japjeničarstva -unapređenje atraktivnih događanja -unaprjeđenje i bolje promoviranje događanja izvan sezone vezanih uz kulturu života i rada zajednice (npr. „badnjaci“, uskršnji oganj, štovanje sv. Martina) -uključivanje pojedinih programa u šire projekte Splitske rivijere i /ili njenih pojedinih destinacija -osmišljavanje programa vezanih uz ostale segmente atrakcijske osnove, prvenstveno u obliku događanja (npr. Dioklecijan, atraktivni povijesni događaji i priče-Teuta, gusarski napad i sl.) i povezivanje sa sličnim programima ostalih destinacija na Splitskoj rivijeri
Rezultat provedbe mjere	Provedba mjere će rezultirati povećanjem broja sadržaja kojima se interpretira kulturna baština i koji nisu uvjetovani glavnom turističkom sezonom. Očekuje se veći turistički promet u predsezoni i posezoni čime će se povećati i prihodi od turizma.
Nositelji mjere	Nositelji mjere su Turistička zajednica, KIC, Općina Šolta i udruge u kulturi u partnerstvu s Ministarstvom kulture.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici Mjere 3.3. su turisti, Turistička zajednica i ostali dionici u turizmu te gospodarski subjekti.
Načini provedbe	Mjera će se provesti realizacijom pojedinačnih projekata interpretacije baštine.
Pokazatelji provedbe mjere	Pokazatelji provedbe Mjere 3.3. su: -broj stalnih izložbi na temu baštine

	-broj događanja na temu baštine -broj informativnih kampanja na temu baštine Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta i Turistička zajednice.
--	---

CILJ 3.	Produljenje turističke sezone
Mjera 3.4.	Turistifikacija prirodnih atrakcija kroz turizam aktivnosti
Povezanost sa strateškim ciljem	Mjerom 3.4. potiče se turizam aktivnosti na Šolti, pogodan za glavnu sezonu, pred i posezonu, te se stoga doprinosi ostvarenju Cilja 2. Produljenje turističke sezone.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	<p>Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i>, Ciljem 1 Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice u kojem se navodi da osobitu pažnju treba posvetiti povećanju turističke aktivnosti izvan glavne ljetne sezone. Operativnim planom u istom se dokumentu navodi Projekt 9 Razvoj turizma aktivnosti, Cilj: Osiguravanje sadržajnog i poticajnog boravka/odmora.</p> <p>Mjera je usklađena s <i>Akcijskim planom razvoja zelenog turizma</i>, Ciljem 4) Na razini turističkih destinacija (izvan NO i PP) osvijestiti važnost prirodne baštine, doprinijeti njenoj zaštiti i unapređenju te je primjereno staviti u funkciju unapređenja održivog turizma destinacije.</p> <p>Mjera je usklađena s <i>Lokalnom razvojnom strategijom LAG-a Škoji 2014.-2020</i>, Prioritetnim tipom operacije 2.1.2 Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture.</p> <p>Mjera je u skladu s <i>Prostornim planom Općine Šolta</i>.</p>
Cilj mjere	Cilj mjere je prirodne atrakcije interpretirati kao turističke sadržaje, uvrstiti ih u turističku ponudu te učiniti dostupnima i u pred i posezoni.
Opis mjere	<p>Mjera je relativno jeftin način da se boravak turista u destinaciji učini sadržajnijim te da se ponude sadržaji koji se mogu realizirati u svim dijelovima sezone. Mjera će se provesti sljedećim aktivnostima:</p> <ul style="list-style-type: none"> -organizacija ronjenja i ribolova -obilježavanje tematskih poučnih staza (npr. geološka) i općenito pješačkih ruta -obilježavanje biciklističkih staza -uređenje vidikovaca -uključivanje pojedinih programa u šire projekte Splitske rivijere i /ili njenih pojedinih destinacija -osmišljavanje programa vezanih uz ostale segmente atrakcijske osnove (npr. klimatske karakteristike Šolte-vjetrovitost, visok broj sunčanih sati, ljekovito blato i sl.) i povezivanje sa sličnim programima ostalih destinacija na Splitskoj rivijeri.
Rezultat provedbe mjere	Rezultat mjere je povećanje broja sadržaja kojima se interpretira prirodna baština i stvorene atrakcije i koji nisu uvjetovani glavnom turističkom sezonom. Očekuje se veći turistički promet u predsezoni i posezoni čime će se povećati i prihodi od turizma.
Nositelji mjere	Nositelji mjere su Turistička zajednica, Općina Šolta, udruge i gospodarski subjekti.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici Mjere 3.4. su turisti, Turistička zajednica i ostali dionici u turizmu te gospodarski subjekti.
Načini provedbe	Mjera će se provesti realizacijom pojedinačnih projekata interpretacije prirodne

	baštine.
Pokazatelji provedbe mjere	<p>Pokazatelji provedbe Mjere 3.4. su:</p> <ul style="list-style-type: none"> -broj provedenih projekata vezanih uz prirodnu baštinu -broj informativnih kampanja na temu prirodne baštine -broj novih biciklističkih staza -broj tematskih poučnih staza -broj uređenih vidikovaca. <p>Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta i Turističke zajednice.</p>

CILJ 3.	Produljenje turističke sezone
Mjera 3.5.	Edukacija i savjetovanje dionika u turizmu
Povezanost sa strateškim ciljem	Kako je produljenje sezone u turizmu usko vezano uz poboljšanje kvalitete obiteljskog smještaja te uz stvaranje i održavanje sadržaja izvan glavne sezone za koji su ključni i poduzetnici i civilno društvo kojima su za takve aktivnosti potrebna specifična znanja, mjera 3.5. izravno doprinosi ostvarenju zadanog Cilja 2.
Usklađenost s ključnim strateškim dokumentima	Ova je mjera usklađena s <i>Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga</i> , gdje se u operativnom planu navodi Program 2 Interni marketing gdje se preporučuje usmjeriti pažnju na „podizanje svijesti svih razvojnih dionika, ali i svih stanovnika Županije o važnosti produljenja sezone za povećanje općeg blagostanja“. Mjera je usklađena sa <i>Strategijom razvoja općine Šolta</i> gdje se među mjerama navodi Mjera A3 Jačanje ljudskih kapaciteta kroz formalno i neformalno obrazovanje.
Cilj mjere	Cilj mjere je pružiti savjetodavne usluge i usluge edukacije ključnim dionicima u turizmu radi podizanja svijesti o važnosti i o načinima produljenja sezone.
Opis mjere	Mjera će se provoditi organiziranjem edukacija, savjetovanja i informativnih kampanja s temama: <ul style="list-style-type: none"> -načini produljenja turističke sezone -stvaranje atraktivnih turističkih paketa -selektivni oblici turizma -edukacije s aktualnim temama o turizmu na Šolti.
Rezultat provedbe mjere	Rezultat mjere je povećanje broja edukacija i savjetovanja ključnih dionika u turizmu kako bi se podigla svijest o važnosti produljenja sezone. Očekuje se veći turistički promet u predsezoni i posezoni čime će se povećati i prihodi od turizma.
Nositelji mjere	Nositelji mjere su Turistička zajednica, općina Šolta i civilni sektor.
Ciljne skupine i korisnici	Ciljne skupine/korisnici su privatni iznajmljivači smještajnih kapaciteta/ investitori, članovi civilnih udruga vezanih uz turizam te ostali poduzetnici u turizmu. Korisnici mjere su Turistička zajednica, konzultanti i obrazovne i ostale ustanove .
Načini provedbe	Mjera će se provesti realizacijom edukacijskih i savjetodavnih ciklusa te izradom i diseminacijom informativnih materijala.
Pokazatelji provedbe mjere	<p>Pokazatelji provedbe Mjere 3.4 su:</p> <ul style="list-style-type: none"> -broj i teme provedenih edukacija -broj i teme provedenih savjetovanja -broj polaznika edukacija -broj i teme izrađenih i diseminiranih edukacijskih materijala

Izvori provjere pokazatelja mjere su podaci Općine Šolta, edukacijskih i ostalih ustanova, konzultanata i Turističke zajednice.

3.3 Portfelj turističkih proizvoda

Šolta, kako bi ostvarila zadane ciljeve turističkog razvoja, treba poboljšavati i proširivati postojeće grupe turističkih proizvoda. Radi se o selektivni oblicima turizma koje dopuštaju resursi otoka i koji su ujedno zacrtani za područje Splitske rivijere *Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017. – 2027.) sa strateškim i operativnim planom marketinga*. Resursi otoka za razvoj turističkih proizvoda analizirani su kroz valorizaciju turističkih atrakcija, analizu prednosti i prilika te trendova na tržištu.

Tablica 10. Turistički proizvodi otoka Šolte

Proizvodne grupe	Proizvodi
Sunce i more	Sunce i more
Nautički turizam	Jahting
Eno-i gastronomski turizam	Eno-i gastronomski turizam
Kulturni turizam	Turizam baštine
	Događanja
Cikloturizam	Cikloturizam
Aktivni odmor	Pješačenje
	Ronjenje

Sunce i more

Sunce i more je osnovni proizvod otoka Šolte, ujedno i glavni motiv dolaska turista. Mediteranska klima, visok broj sunčanih sati, toplo more, gradske i prirodne plaže, ambijent naselja i krajolika tipične su sastavnice ovoga proizvoda. Šolta ga može ponuditi samostalno, što proizlazi kao zaključak analize atrakcijske osnova: na otoku je niz prirodnih šljunčanih plaža, uglavnom na južnoj strani – Šešula, Poganica, Zaglav, Tatinja, Jorja, Senjska, Stračinska, Livka te na sjevernoj Gornja i Donja Krušica, a plaže su i u naseljima Stomorska, Rogač, Nečujam i Maslinica. Neizostavan dio su i razni dodatni rekreacijski sadržaji. Prema trendovima koji se predviđaju za Europu i Hrvatsku u bliskoj budućnosti, ovaj će proizvod i dalje biti dominantan unatoč usporavanju njegova rasta. Ciljna tržišta proizvoda su obitelji s djecom, mladi, mladi parovi, zrela i treća dob.

Poboljšanje proizvoda moguće je istovremenom realizacijom niza aktivnosti kroz mjere i planirane projekte iz ove strategije:

- održavati plaže, osigurati im dostupnost i popratne plažne sadržaje uz istovremeno očuvanje vrijednosti prostora,
- stalno obogaćivati ponudu sportskim i zabavnim te drugim atrakcijama,
- unapređivati i održavati uređenost samih mjesta (trgovi, parkovi, mjesta za odmor, zelene površine i sl.) uz očuvanje tradicionalnog ambijenta,
- podizati kvalitetu smještaja prvenstveno povećanjem hotelskih kapaciteta srednje i visoke kategorije,
- otvoriti kampove,
- stalno obogaćivati ponudu u samim smještajnim objektima svih vrsta,
- podizati kategoriju smještajnih kapaciteta postojećeg obiteljskog smještaja,
- razvijati gastronomiju,
- smještajnim kapacitetima treba dodati barem jedan integrirani resort.

Jahting

Nautički turizam je jedan od selektivnih oblika turizma koji je važan za čitav hrvatski turizam. Karakteristike su mu: plovidba na brodicama i jahtama, donošenje odluke o itinereru tijekom same plovidbe, samostalno upravljanje brodom ili uz pomoć skipera/ profesionalne posade, zahtjevi za sigurnim vezom i sidrenjem, zahtjevi za servisnim, ugostiteljskim, trgovačkim i zabavnim sadržajima u marinama, važnost ljepote i ekološke očuvanosti prirodnog ambijenta i urbanih područja, važnost atraktivnosti i sadržajnosti mjesta u koja se uplovljava. Potrošnja nautičara je znatno veća od potrošnje ostalih turista, ali su i zahtjevniji u pogledu kvalitete dobivene usluge. Važnost ovog proizvoda prepoznata je i u Prostornom planu Šolte i u planiranim projektima na otoku. Šolta zasad ima jednu marinu koja upotpunjava ponudu Splitske rivijere. S obzirom na analiziranu atrakcijsku osnovu, jasno je da postoje uvjeti za daljnji razvoj nautičkog turizma. Nautički turizam u Hrvatskoj ima dinamičnije stope rasta od stacionarnog turizma, a Hrvatska je među najpoželjnijim jahting destinacijama u Sredozemlju.

Potrošački segmenti ovoga proizvoda su nautičari rekreativci – srednja i zrelija dob, te pasionirani nautičari – muškarci, visoko obrazovani.

Poboljšanje proizvoda moguće je izvedbom planiranih projekta, odnosno realizacijom više mjera iz ove Strategije kroz aktivnosti:

- izgraditi novu marinu,
- napraviti dodatna privezišta za brodove,
- realizirati suhu marinu,
- poboljšavati kvalitetu usluga vezanih uz jahting,
- poboljšavati ponudu sadržaja koji upotpunjavaju ovaj proizvod (gastronomska ponuda, događanja na otoku i sl.).

Eno-i gastronomski turizam

Gastronomski turizam kompleksan je proizvod koji uključuje izvornu gastronomiju, lokalne/regionalne proizvode (npr. maslinovo ulje), postojanje procesa proizvodnje s kušaonicama, stvaranje tematskih ruta i događanja koja imaju okosnicu u hrani i piću. Eno-turizam također uključuje lokalne proizvode i prikaz procesa proizvodnje s kušaonicama.

Šolta je dosad postigla neke od ključnih sastavnica ovog proizvoda: maslinovo ulje sa zaštićenom oznakom izvornosti, vino od sorte s atraktivnim narativom, med čiji narativ seže do antike, par izvornih šoltanskih jela, regionalno autohtona jela i početak razvoja kušaonica. Poduzetnici i civilni sektor putem kojeg se udružuju, dosad su bili zamašnjak razvoja eno-i gastronomskog turizma na Šolti. Za razvoj ovog proizvoda trend je povoljan, jer je Hrvatska jedna od najbrže rastućih „mediteranskih gourmet destinacija“²⁶. Potrošački segmenti su mladi parovi, zrela dob, „foodiji“ i treća dob.

Poboljšanje proizvoda moguće je daljnjim investicijama privatnog sektora uz podršku lokalne samouprave i Turističke zajednice te daljnjim udruživanjem poduzetnika. Potrebno je realizirati planirane projekte i različitih mjera iz ove Strategije, prvenstveno provodeći aktivnosti:

- unaprjeđivati samu gastronomsku ponudu proizvodima lokalnog porijekla,
- interijer i eksterijer ugostiteljskih objekata unaprijediti u skladu sa značajkama lokalne arhitekture, kulture života i rada, autohtone prirode,
- omogućiti poduzetnicima besplatne savjetodavne usluge u uređenju objekata,
- educirati poduzetnike,
- povezati proizvođače i ugostitelje,
- gastronomske punktove uključiti u tematske puteve,
- marketinški isticati ključne lokalne proizvode kako bi se izgradio brend,
- poticati gastronomiju turizmom događanja.

Turizam događanja

Turizam događanja dio je kulturnog turizma. Šolta ga može iskoristiti u obliku djelomičnog turističkog proizvoda, za turistifikaciju materijalne i nematerijalne kulturne baštine čime se upotpunjavaju osnovni turistički proizvodi tijekom glavne turističke sezone te u predsezoni i posezoni. Uz postojeće događaje na Šolti, atrakcijska osnova je dovoljno raznolika i zanimljiva za kreiranje novih događaja, odnosno za daljnju turistifikaciju (Dioklecijan, Teuta, povijesni događaji). Potrošački segmenti su mladi, mladi parovi, zrela dob.

Postojećim događajima treba daljnja promidžba i razvoj dok je za kreiranje novih događaja iz atrakcijske osnove potrebno povezivanje s drugim destinacijama, angažman civilnog sektora te poticaji od strane Turističke zajednice i općine. Turizam događanja treba zrcaliti kulturu života i rada kao dio imidža Šolte.

²⁶Izvor: Strategija razvoja turizma RH do 2020. godine, NN 55/2013-1119, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_05_55_1119.html (kolovoz 2019. g.)

Turizam baštine

Posjeta kulturnim znamenitostima, muzejima i galerijama te upoznavanje prošlosti je okosnica turizma baštine. Šolta se ne može istaknuti kao jedna od ključnih kulturno-turističkih destinacija županije i teško da može samostalno ponuditi ovakav vid kulturnog turizma. S obzirom na atrakcijsku osnovu, poželjno je programsko povezivanje s ostalim destinacijama Splitske rivijere i u tom smislu turizam baštine može kvalitetno dopuniti ostale turističke proizvode. Prednost Šolte su sačuvane kulturno-povijesne cjeline naselja koje imaju poseban šarm te Galerija.

Potrošački segmenti: svi tržišni segmenti ali dominantno zrela dob i treća dob. Poboljšanje proizvoda u ovom je slučaju kompleksno i može se ostvariti kroz zajedničke projekte s drugim destinacijama. Također, revitalizacija jezgri kulturno-povijesnih cjelina je kompleksna zbog problema vlasništva. Boljim promoviranjem će turisti otkriti ove iznimne ambijentalne prostore koji mogu odgovoriti na njihove zahtjeve za autentičnim doživljajem kulture života i rada zajednice. Kroz zacrtane projekte doprinijet će se boljoj ponudi u ovome segmentu.

Cikloturizam

S obzirom na cikloturističku infrastrukturu Šolta može računati na dnevne izletnike i na one kojima je biciklizam jedna od aktivnosti tijekom odmora. Cikloturisti u Hrvatskoj koriste vlastite bicikle na odmoru, kad biraju destinaciju izabrat će ju prema uslugama vezanima uz bicikle, pažnju pridaju dostupnosti relevantnih informacija i kombiniraju biciklizam s aktivnostima koje im omogućuju druženje. Za smještaj često biraju privatni smještaj i kampove. Na otoku su zasad označene 4 biciklističke staze.

Potrošački segmenti su mladi, mladi parovi i zrela dob.

Proizvod se može unaprijediti različitim aktivnostima planiranim u sklopu projekata:

- označavanje tri preostale staze u koje treba uključiti dijelove baštine i gastronomsku ponudu,
- razviti i tematske staze s atraktivnim narativom (npr. na temu Ilira i sl.),
- educirati i potaknuti ponuditelje obiteljskog smještaja za pružanje novih usluga za cikloturiste u sklopu smještaja (servis, najam bicikala i sl.) prema 'bed & bike' standardima,
- unaprijediti gastronomiju.

Pješačenje

Šolta može očekivati interes više od 10% turista u destinaciji za ovom aktivnošću. S obzirom na raznolikost atrakcijske osnove (prirodne ljepote, kulturna baština, reljef, geološke karakteristike), uvjeti za razvoj proizvoda su dobri. Pješačenje može dobro upotpuniti osnovne turističke proizvode Šolte i doprinijeti razvoju segmentirane ponude.

Potrošački segmenti su mladi, mladi parovi, zrela dob, rekreativci i eko-turisti.

Daljnji rad na poboljšanju ovoga segmenta aktivnog odmora uključuje:

- tematiziranje pojedinih pješačkih ruta koje uključuju kulturnu baštinu, prirodna obilježja, vidikovce i gastronomsku ponudu,
- kategorizacija pješačkih staza prema težini,
- razvoj gastronomije.

Ronjenje

Ronionci su ekološki osviješteni i uglavnom zahtjevni po pitanju kvalitete usluge i sadržaja destinacije. Šolta je prepoznata kao ključna ronilačka destinacija Splitske rivijere sa zanimljivom atrakcijskom osnovom (olupina ribarskog broda kod Stomorske; Rt uvale Livka – okomit zid, špilja; Jorija – okomiti zid, špilja; Uvala Travna – podvodni vrhovi u obliku piramida; Vela Ploča -okomiti zid s gorgonijama i jastozima; Uvala Stracinska – okomiti zid s procjepima, kanjonima i grebenima; Marie Grotta – špilja). Ronjenje Šolta može ponuditi kao samostalan proizvod.

Potrošački segmenti su osobe od 33 do 55 godina starosti, uglavnom muškarci, a oko 22 posto redovitih ronionca su starosti 55 + i taj će se udio povećavati.

Unaprjeđenje proizvoda moguće je na više načina, realizacijom različitih mjera i projekata zacrtanih u ovoj Strategiji:

- razvijati ponudu ronjenja u kombinaciji s drugim aktivnostima poput bicikliranja, dobre gastronomske ponude i kulture,
- kao ultimativan zahtjev destinacije postaviti održivo upravljanje podmorjem i priobaljem,
- razvijati poduzetništvo u pružanju usluga vezanih uz ronjenje,
- unapređivati smještajne kapacitete „s pričom“, koji slijede okolišno odgovorne standarde i odražavaju atmosferu Šolte kao mjesta autentičnog Mediterana (poštovanje kulture života i rada Šolte u gradnji, adaptaciji objekata, produkt dizajnu kod unutarnjeg opremanja i uređenja okoliša),
- educirati pružatelje usluge smještaja,
- stalno profilirati Šoltu kao top destinaciju za ronjenje,
- provoditi informativne kampanje i marketinške aktivnosti s temom ronjenja kao važnog i cjelovitog turističkog proizvoda Šolte.

3.4 Katalog implementacijskih projekata u turizmu

Valorizacija turističke resursne osnove, SWOT analiza, zaključci radionica s dionicima turističkog razvoja i analiza prostorno planske dokumentacije bili su osnova iz koje je proizašla vizija razvoja turizma na Šolti koja predstavlja projekciju željenog stanja u budućnosti. Takva se vizija može ostvariti jedino osmišljavanjem jasnih ciljeva te, u skladu s njima, osmišljavanjem i provedbom konkretnih projekata.

Pojedini projekti su takve naravi da često doprinose realizaciji više mjera iz različitih ciljeva, a mogu se, prema vrstama zahvata koje u njima dominiraju, grupirati na sljedeći način:

I. Unaprjeđenje infrastrukture

1. Uređenje šetnica
2. Uređenje plaže Banje u Rogaču
3. Uređenje plaže Vela garma u Maslinici
4. Uređenje javnih površina
5. Uređenje kulturnog centra u Gornjem Selu
6. Uređenje vidikovca
7. Resort uvala Livka
8. Interpretacijsko-kulturni centar „Marko Marulić“
9. Podizanje kvalitete obiteljskog smještaja
10. Mali kampovi
11. Nautička infrastruktura
12. Šipkova-turistička zona

II. Razvoj proizvoda

1. Spomen soba Vesne Parun
2. Izlaganje zavičajne zbirke
3. Obilježavanje biciklističkih staza
4. Geološka poučna staza s interpretacijom japjeničarstva
5. Poticanje uporabe ljekovitog i aromatičnog bilja
6. Unaprjeđenje gastronomske ponude
7. Razvoj i unaprjeđenje turističke ponude vezane uz enologiju
8. Razvoj lokalnih proizvoda
9. Ronjenje i ribolov

III. Održivo upravljanje destinacijom

1. Edukacija dionika
2. Informiranje i marketing

3.4.1 Unaprjeđenje infrastrukture

Naziv projekta:	1. Uređenje šetnica
Opis projekta	<p>Uređenje šetnica planirano je uz sljedeće plaže:</p> <p><u>Punta-Veli mul</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • izvedba šetnice (lungomare) uz postojeću pješačko -kolnu prometnicu (Ulica braće Marchi) prema jugu duž cijele plaže (245 m) <p>Lungomare će povezati postojeću Rivu i plaže na Punt. Površina šetnice je ljeti u funkciji sunčališta te pristupa do mora. Sve prirodne stijene južno od nove šetnice bit će sačuvane kao i postojeći gatovi i stupići za privez. Posebno su važna dva postojeća kamena gata s kamenim kolonama izgrađena u vrijeme Austro-ugarske koji su prepoznatljivi motivi Maslinice.</p> <p><u>Tepli bok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • izvedba pješačke staze – šetnice uz sjeverni rub radi lakšeg pristupa

	<p>Realizacijom ove šetnice omogućila bi se ugodna šetnja uz more u ukupnoj dužini od 538 metara od Masliničke rive, Ulice braće Marchi i Veloga mula do Punte, preko rta -Punte na sjever već uređenom stazom te dalje prema Toplom boku do javnih kolnih prometnica.</p> <p><u>Veli dolac u Stomorskoj</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • izvedba nove šetnice <p>Šetnica će se izvesti cijelom dužinom plaže Stomorska -predio Veli dolac do uvale Mala Dešnja ukupne duljine 670 m. Na taj će se način ostvariti pješačka komunikacija uzduž obale (lungomare). Šetnica je u isto vrijeme i u funkciji plaže. Površina šetnice je u ljetnom periodu u funkciji kupanja, koristi se i kao sunčalište te pristup do mora. Uz šetnicu predviđeno je postaviti 6 polukružnih betonskih platoa za sunčanje te prateće sadržaje (javna rasvjeta, zelene površine).</p> <p>Na srednjem dijelu planiran je kamenomet-kameni nabačaj, koji štiti žalo plaže od sjevernih valova, kao i nasipanje-dohranjivanje žala za plažu.</p> <p>Navedene aktivnosti su u vrijeme nastanka ove strategije u sljedećim fazama: za Topli bok i Veli dolac su izrađeni Glavni projekti i u tijeku je ishodaenje građevinske dozvole, za Punta-Veli mul je izrađena projektna dokumentacija te je potrebno uskladiti DPU Maslinica</p>
Nositelj projekta	Općina Šolta
Partner	Ministarstvo turizma i SDŽ
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - unaprjeđenje i održavanje javnog prostora u turističke svrhe - povećanje zadovoljstva turista - poboljšanje turističke ponude
Vrijeme provedbe	2018.-2024.
Prioritet	Srednji

Naziv projekta:	2.Uređenje plaža Banje u Rogaču i Veli Dolac u Stomorskoj
Opis projekta	<p>Kako je osnovni turistički proizvod Šolte „sunce i more“, održavanje plaža i njihovo opremanje najmanje osnovnom plažnom opremom od iznimne je važnosti za turizam.</p> <p>Za sve plaže na otoku kontinuirano se provode sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadohrana plaža kamenim materijalom, uključujući i niveliranje površina plaža te popravak postojećih plaža prije sezone • postavljanje kabina za presvlačenje • postavljanje zaštitnih plažnih ograda • izgradnja i uređenje javnih WC-a • postavljanje piktograma

	<p>Pored toga, posebne su aktivnosti planirane na plaži Banje u Rogaču:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izgradnja tj. proširenje prometnice čitavom dužinom ograđene žardinjerama • uređenje plažnog objekta i wc-a • komunalno opremanje <p>Navedeni projekt je u vrijeme nastanka ove strategije u fazi izrade Glavnog projekta.</p>
Nositelj projekta	Općina Šolta
Partner	Ministarstvo turizma i SDŽ
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - održivo uređenje i održavanje plaža - povećanje zadovoljstva turista - poboljšanje turističke ponude
Vrijeme provedbe	2018.-2028.
Prioritet	Srednji

Naziv projekta:	3. Uređenje plaže Vela Garma u Maslinici
Opis projekta	<p>Plaža Vela Garma u Maslinici je prirodna morska plaža unutar naselja, pristupačna s morske i s kopnene strane. Nalazi se sjeverno od prometnice za Maslinicu do mora, dugačka je 100 metara, a široka 17 m. Plaža je neopremljena, potpuno je očuvanoga prirodnog obilježja a godišnje ju posjeti oko 4.000 turista. Cijelo područje plaže je strmi stjenoviti teren, koji se od prometnice ruši prema moru, s nizom kamenih masiva-sika nepravilnih, prirodnih oblika i kao takav većim dijelom neprikladan za korištenje, posebno za sunčanje te pristup moru.</p> <p>Plaža će završetkom projekta dobiti status uređene morske plaže unutar naselja, bit će nadzirana i pristupačna s kopnene i morske strane, pristupačna i osobama smanjene pokretljivosti. Njeno prirodno obilježje će većim dijelom biti uređeno i izmijenjeno; bit će uređena infrastrukturno i sadržajno, neposredno povezana s morem, označena i zaštićena s morske strane.</p> <p>Na plaži Vela Garma u Maslinici planiraju se sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvedba potpornog ogradnog zida promjenjive visine (1,5-3 m), širine 25 cm, čiji je vrh 10 cm iznad nivelete nogostupa <p>Na zid će se montirati metalna ograda. S nogostupa su planirana dva pristupa do plaže Vela Garma stepenicama koje se spuštaju prema plaži i moru.</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvedba obalne šetnice po prirodnom terenu <p>Šetnica će biti promjenjive širine (oko 1 m) s platoima za odmor i kioskom. Na srednjem dijelu staza se širi u plato sa sanitarnim čvorom i mogućnošću sezonskog postava dva kioska.</p> <ul style="list-style-type: none"> • obnova sanitarnog čvora • dogradnja stepenica za povezivanje šetnice s platoima za sunčanje • izvedba 7 platoa za sunčanje • izvedba ljestava za ulaz u more na dva mjesta • izvedba stolova s polukružnim kamenim klupama na prikladnim mjestima (6 kompleta) • postava kabina (tendi) za presvlačenje, ležaljki i suncobrana • sezonsko postavljanje zaštitnih plutača od glisera • uređenje prostora za kante za otpad te za kontejner • ozelenjavanje autohtonim zelenilom <p>Navedeni projekt je u vrijeme nastanka ove strategije u fazi ishoda građevinske dozvole.</p>
Nositelj projekta	Općina Šolta
Partner	Ministarstvo turizma i SDŽ
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - održivo uređenje i održavanje plaža - povećanje zadovoljstva turista - poboljšanje turističke ponude
Vrijeme provedbe	2018.-2028.
Prioritet	Srednji

Naziv projekta:	4. Uređenje javnih površina
Opis projekta	<p>Za intervencije u javnom prostoru koje će doprinijeti dojmu skladnog mjesta za odmor važno je slijediti nekoliko smjernica čijim će se ostvarenjem sačuvati šarm malih mediteranskih urbanih cjelina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korištenje tradicionalnih materijala • projektiranje arhitektonskih oblika u skladu s postojećim elementima forme • upotreba tradicionalne palete boja • u hortikulturnom uređenju upotreba tradicionalnog bilja, s naglaskom na aromatično. <p>Uređenje javnih površina obuhvaćaju sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uređenje trga Eugena Buktenice u Grohotama: popločenje, postavljanje klupa za odmor, hortikulturno uređenje • uređenja trga Ravanac u Gornjem Selu: trg oko crkve • uređenje Kavčine: otvorena voda u Grohotama • uređenje šetnice s infrastrukturom u Donjoj Krušici: obalna šetnica • uređenje tržnice u Grohotama (II faza završetka tržnice): uredit će se otvoreni i natkriveni prostor tržnice na malo s pomoćnim prostorima tržnice (spremište i sanitarni čvor) • uređenje parka <i>Đardin</i> u Grohotama pokraj općinske zgrade: izgradnja staza, kamenog platoa i kamenog zdenca, postavljanje stilski prilagođene urbane opreme (rasvjetni stupovi, klupe, koševi za otpatke te hortikulturno uređenje) • uređenje okoliša crkve sv. Tereze u Rogaču <p>Za sve navedene aktivnosti u vrijeme nastanka ove strategije izrađeni su glavni projekti.</p>
Nositelj projekta	Općina Šolta Crkva (uređenje okoliša sv. Tereze)
Partner	LAG Škoji (park Đardin) SDŽ Ministarstvo regionalnog razvoja, Ministarstvo turizma
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - unaprjeđenje i održavanje javnog prostora u turističke svrhe - stvaranje ugodnog ambijenta u destinaciji - povećanje zadovoljstva turista
Vrijeme provedbe	2018.-2024.
Prioritet	Srednji

Naziv projekta:	5. Uređenje kulturnog centra u Gornjem Selu
Opis projekta	<p>Kulturni centar će se urediti u zgradi stare škole staroj 200 godina , a obuhvaća sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izrada glavnog projekta rekonstrukcije zgrade • sanacija krovništva, fasade • unutarnje uređenje <p>U prizemlju objekta bit će uređen jedan manji i jedan veliki multifunkcionalni prostor te pomoćne prostorije. Na prvom katu uredit će se dva manja i jedan veći multifunkcionalni prostor također sa svim potrebnim pomoćnim prostorijama. Radovi će se obavljati tradicionalnom gradnjom u dogovoru s konzervatorima. Prostor kulturnog centra bit će površine od cca 500m², koristit će se u javne svrhe (udruge, mjesni odbor..) što će omogućiti izvedbu brojnih aktivnosti koje se mogu ponuditi i turističkom tržištu. Bit će uređena i dva stana u potkrovlju.</p>
Nositelj projekta	Općina Šolta
Partner	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - očuvanje i interpretacija materijalne i nematerijalne baštine - poboljšanje turističke ponude u svim dijelovima sezone - ambijentalno održavanje prostora - povećanje zadovoljstva turista
Vrijeme provedbe	2018.-2023.
Prioritet	Srednji

Naziv projekta:	6. Uređenje vidikovca
Opis projekta	<p>Prirodna konfiguracija otoka omogućuje izvođenje niza atrakcija uz minimalno zadiranje u prirodno okruženje. Jedna od takvih atrakcija su vidikovci koji ukoliko su lako pristupačni, uređeni i dobro opremljeni mogu svojom atraktivnošću pridonijeti kvaliteti lokalne turističke ponude. Vidikovci su sadržaji koji nisu vezani isključivo uz glavnu turističku sezonu, već mogu biti atraktivni u predsezoni i postsezoni koje donose intenzivnije meteorološke pojave.</p> <p>U Gornjem selu predviđeno je uređenje vidikovca na površini od 544,23 m². Radi se o uređenju odmorišta „Križice” uz državnu cestu DC111 na otoku Šolti. Odmorište je pozicionirano tako da da se pogledom otvaraju vizure prema moru i kopnu te je stoga pogodno za uređenje ove vrste atrakcije.</p> <p>Projekt obuhvaća sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izrada krajobraznog projekta • rješavanje imovinsko pravnih odnosa • izvedba projekta
Nositelj projekta	Hrvatske ceste

Partner	Općina Šolta
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - očuvanje i interpretacija prirodne baštine - stvaranje nove atrakcije - poboljšanje turističke ponude u svim dijelovima sezone - ambijentalno održavanje prostora - povećanje zadovoljstva turista
Vrijeme provedbe	2020.-2022.
Prioritet	Visok

Naziv projekta:	7. Resort uvala Livka
Opis projekta	<p>Uvala Livka nalazi se na istočnom dijelu otoka; u noj je planirana izgradnja luksuznog rezidencijalnog resorta. Projekt je dobio odobrenje za uvrštenje na listu strateški važnih projekata.</p> <p>U prvoj fazi gradnje bit će realizirani sljedeći sadržaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • luksuzni hotel (5 *) sa 119 soba i 10 hotelskih bungalova • spa i wellness centar • klupska kuća s restoranom • caffe bar • klub na plaži • 29 vila i 23 bungalova koje će brendirati elitni hotelski operator. <p>U drugoj fazi izgradnje planiraju se realizirati sljedeći sadržaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • marina sa 120 privezišta za veća plovila • 18 000 m² dodatnih smještajnih jedinica • prateći objekti za rekreaciju, sport, uslugu i maloprodaju <p>U vrijeme nastanka ove strategije ishođene su lokacijske dozvole i izrađena Studija utjecaja na okoliš te su izrađeni glavni projekti prometnica s infrastrukturom.</p>
Nositelj projekta	Privatni investitor
Partner	Općina Šolta
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - poboljšanje broja i kvalitete smještajnih kapaciteta - povećanje broja radnih mjesta - održivi razvoj infrastrukture nautičkog turizma - povećanje dnevne potrošnje turista - promjena strukture gostiju - povećanje zadovoljstva turista - utjecaj na produljenje sezone
Vrijeme provedbe	2018.-2025.
Prioritet	Srednji

Naziv projekta:	8. Interpretacijsko kulturni centar „Marko Marulić“
Opis projekta	<p>Ladanjska kuća Dujma Balistrilića iz druge polovice 15. stoljeća u dnu uvale Nečujam zaštićeno je nepokretno kulturno dobro. Kuća je bila mjesto boravka dvojice renesansnih pjesnika-Marka Marulića i Petra Hektorovića. Sam je Marulić također pjevao i o Nečujmu u kojem je boravio, diveći se ljepoti krajolika i nabrajajući voćnjake, bilje i cvijeće.</p> <p>U kući se danas nalazi memorijalna zbirka posvećena Marulu. Ispred kuće je spomen stup Petru Hektoroviću koji spominje Marulov boravak u Nečujmu i koji se također ovdje inspirira ljepotom prirode u svom <i>Ribanju i ribarskom prigovaranju</i>.</p> <p>U objektu će uz izložbeni prostor biti smješten i turističko informativni centar.</p> <p>Aktivnosti na ovome projektu su sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izrada glavnog projekta • ishođenje građevinske dozvole • izrada idejnog i izvedbenog projekta postave • izvedba radova
Nositelj projekta	Općina Šolta
Partner	Ministarstvo kulture RH TZ općine Šolta
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - očuvanje i interpretacija materijalne i nematerijalne baštine - poboljšanje turističke ponude u svim dijelovima sezone - ambijentalno održavanje prostora - povećanje zadovoljstva turista
Vrijeme provedbe	2018.-2022.
Prioritet	Visok

Naziv projekta:	9. Podizanje kvalitete obiteljskog smještaja
Opis projekta	<p>Šolta je destinacija izrazito obiteljskog smještaja raznolike kvalitete, što utječe na sezonalnost, potrošnju gostiju i u konačnici na sam profil gostiju. Kako je u dogledno vrijeme iluzorno očekivati snažan razvoj hotelskog smještaja, za razvoj turizma na otoku bitno je unaprijediti kvalitetu obiteljskog smještaja. Prilično nepovoljna struktura smještajnih kapaciteta ne može se promijeniti samo „prosvjetiteljskim“ mjerama, jer one same neće sigurno dati rezultate. Potrebno je osmisliti sustav poticaja koji će se provoditi istovremeno s procesom edukacije privatnih iznajmljivača.</p> <p>Aktivnosti na projektu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izrada sustava poticaja za iznajmljivače (financijski poticaji iz različitih izvora, nagrade za najbolje uređenje i sl.) • uvođenje sustava besplatne savjetodavne službe za iznajmljivače (dizajn interijera, dizajn eksterijera s hortikulturom, povlačenje financijskih sredstava iz fondova) • razvoj programa edukacije i educiranje privatnih iznajmljivača o podizanju razine kvalitete smještaja

	<ul style="list-style-type: none"> • Uvođenje sustava dvosmjerne komunikacije s umreženim iznajmljivačima
Nositelj projekta	Općina Šolta i TZ općine Šolta
Partner	Privatni iznajmljivači Ministarstvo turizma
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje kvalitete obiteljskog smještaja - povećanje prihoda iznajmljivača i općine od turizma - povećanje dnevne potrošnje turista - promjena strukture gostiju - utjecaj na produljenje sezone
Vrijeme provedbe	Kontinuirano
Prioritet	Srednji

Naziv projekta:	10. Mali kampovi
Opis projekta	<p>Kako na Šolti prevladava obiteljski smještaj, znatan prilog raznolikosti smještajne ponude mogu biti upravo mali kampovi. Neposredan kontakt s domaćinom i autohtonom atmosferom lokalne zajednice koja se može ostvariti u takvoj vrsti smještaja može postati značajna prednost destinacije. Mali kampovi obuhvaćaju ograničeni broj smještajnih jedinica (kamp-mjesta ili parcela). Takvi se kampovi otvaraju u sklopu agroturizma i kušaonica, mogu biti sportski, wellness, ekološki, robinzonski, luksuzni (glamping - npr. luksuzni šatori, drvene bačve, kućice na drveću...), dječji i ostali tipovi malih kampova. Na Šolti bi mogli privući ronioce, bicikliste i ostale ciljane skupine turista koji vole otkrivati prirodu.</p> <p>Aktivnosti tijekom razvoja ponude malog kampa su sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informiranje potencijalnih investitora o mogućnostima malih kampovima • usklađivanje svakog pojedinog kampa s prostornim planom općine • izrada idejnog projekta (samo za zahvate za koje se izdaje lokacijska dozvola) i glavnog projekta • ishodenje građevinske i uporabne dozvole <p>Otvaranje kampova moguće je uz potporu Ministarstva turizma i Hrvatske turističke zajednice te uz potporu iz različitih EU fondova.</p>
Nositelj projekta	Općina Šolta, poduzetnici i obiteljska gospodarstva
Partner	TZ općine Šolta Ministarstvo turizma HTZ
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje kvalitete obiteljskog smještaja - utjecaj na produljenje sezone - povećanje prihoda od turizma - povećanje zadovoljstva turista

Vrijeme provedbe	Kontinuirano
Prioritet	Nizak

Naziv projekta:	11. Nautička infrastruktura
Opis projekta	<p>Prostornim planom su predviđena dva sidrišta i ukupno 4 nautičke luke-marine (od kojih je jedna pod koncesijom).</p> <p>Također, izmjenom Prostornog plana na poziciji Šešula na ukupnoj površini od 1500m² predviđena je suha marina. Suhe marine povoljno utječu na razvoj nautičkog turizma jer omogućuju visok stupanj sigurnosti brodova i povoljnije cijene usluge; pružaju standardizirane usluge vađenja plovila iz mora i transporta do suhe marine, a opremljene su recepcijom, ograđenim otvorenim prostorom i zatvorenim prostorom s opremom za manipulaciju plovilima. Izgradnjom suhe marine otvara se mogućnost servisiranja brodova raznih veličina, otvaranje novih radnih mjesta te mogućnost otvaranja mini kampa u samoj marini.</p> <p>Poboljšanje nautičke infrastrukture uvelike ovisi o zainteresiranosti poduzetnika, jer se sidrišta i nautičke luke realiziraju putem koncesije za koju je potrebno pripremiti Studiju gospodarske opravdanosti te utvrditi granicu pomorskog dobra.</p>
Nositelj projekta	Privatni investitor
Partner	TZ općine Šolta Općina Šolta SDŽ
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje kvalitete i veličine nautičke infrastrukture uz očuvanje vrijednosti prostora - povećanje prihoda od turizma - povećanje zadovoljstva turista
Vrijeme provedbe	2018.-2024.
Prioritet	Srednji

Naziv projekta:	12. Šipkova-turistička zona
Opis projekta	<p>Uvala Šipkova je sjeverno od naselja Maslinica, radi se o području predviđenom kao zona ugostiteljsko-turističke namjene.</p> <p>Aktivnosti na projektu su sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ishođenje potrebnih dozvola

	<ul style="list-style-type: none"> • izrada projektne dokumentacije • komunalno uređenje prostora obuhvata <p>- izgradnja 82 deluxe hotelske sobe, 21 hotelski apartman, 5 luksuznih vila, hotelska recepcija i prateće prostorije, restoran na plaži, galerija maslinovog ulja, wellness, privezište za brodove</p>
Nositelj projekta	Privatni investitor
Partner	Općina Šolta TZ općine Šolta
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - poboljšanje broja i kvalitete smještajnih kapaciteta - povećanje broja radnih mjesta - održivi razvoj infrastrukture nautičkog turizma - povećanje dnevne potrošnje turista - promjena strukture gostiju - povećanje zadovoljstva turista - utjecaj na produljenje sezone
Vrijeme provedbe	2018.-2028.
Prioritet	Srednji

3.4.2 Razvoj proizvoda

Naziv projekta:	1. Spomen soba Vesne Parun
Opis projekta	<p>Vesna Parun je jedna od najpoznatijih suvremenih hrvatskih pjesnikinja i najistaknutija pjesnikinja druge polovice 20. stoljeća te je najprevođenija hrvatska pjesnikinja uopće. Osim poezije, pisala je dječje i satiričke pjesme, prozu i drame.</p> <p>Vesnu Parun sa Šoltom veže porijeklo s majčine strane, a upravo je Šoltu izabrala za svoje posljednje počivalište. Na Šolti se ime slavne pjesnikinje postepeno ugrađuje u različite aspekte života društvene zajednice te se tako stvara podloga za uklapanje u turističku ponudu. Aspekti turistifikacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dani Vesne Parun u Grohotama - posjeta grobu pjesnikinje koja po njezinoj želji počiva na starom groblju uz župnu crkvu sv. Stjepana u Grohotama - spomen soba Vesne Parun <p>Dani Vesne Parun se održavaju u travnju, radi se o već ustaljenoj manifestaciji, dok je uređenje spomen sobe projekt koji je u tijeku. Spomen soba nalazit će se u Bratskoj kući u Grohotama na kojoj je izvršena rekonstrukcija te se trenutačno radi na postavu samog izložbenog dijela. Kuća se nalazi unutar Ruralno-kulturno-povijesne cjeline Grohote u zoni A, upisane u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-5862.</p>

	Također, uz uređenje spomen sobe i manifestaciju, općina podupire i nakladničke projekte vezane uz pjesnikinju te ostale oblike očuvanja ovog aspekta nematerijalne baštine (npr. jedna ulica u Nečujmu nazvana je imenom Vesne Parun).
Nositelj projekta	KIC Šolta, Općina Šolta
Partner	TZ općine Šolta Udruge u kulturi
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - očuvanje i interpretacija nematerijalne baštine - poboljšanje turističke ponude u svim dijelovima sezone - ambijentalno održavanje prostora - povećanje zadovoljstva turista
Vrijeme provedbe	2018.-2022.
Prioritet	Visok

Naziv projekta:	2. Izlaganje zavičajne zbirke
Opis projekta	<p>S obzirom na bogatstvo otočne baštine, posebno na kulturu života i rada u kojoj se ogleda autentičan mediteranski prostor, prikupljeno je dovoljno materijala za formiranje zavičajne zbirke za koju treba iznaći prikladan prostor. Najizgledniji izložbeni prostor je Slavića Kula kamo zbirka može biti smještena tek po iseljenju općinskog ureda, ne prije 2024.</p> <p>Zbirka će, kao dodatni sadržaj turističkim proizvodima, poboljšati turističku ponudu Šolte. Bit će provedene sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izrada inventarne knjige predmeta i obrada građe • izrada preliminarne izložbene koncepcije i izvedbenog projekta izložbenog postava • uređenje prostora • nabava opreme i sredstava za rad te sustava osiguranja za zaštitu izložbene građe i izložbene dokumentacije • postavljanje izložbe <p>Izložbeni prostor će postati mjesto interakcije s turistima, prostor za održavanje radionica kojima će se turistima približiti tradicija te za održavanje brojnih privremenih izložbi i kulturnih evenata. Građa bi trebala postati i polazište za osmišljavanje autentičnih suvenira.</p>
Nositelj projekta	Općina Šolta
Partner	TZ općine Šolta

Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - očuvanje i interpretacija materijalne i nematerijalne baštine - poboljšanje turističke ponude u svim dijelovima sezone - ambijentalno održavanje prostora - povećanje zadovoljstva turista
Vrijeme provedbe	2018.-2024.
Prioritet	Nizak

Naziv projekta:	3. Obilježavanje biciklističkih staza
Opis projekta	<p>Velik izbor sadržaja za aktivni odmor znatno može unaprijediti ukupnu turističku ponudu otoka. Biciklističke staze vezane su uz širok spektar resursne osnove, od prirode do stvorene, te su jedan od načina turistifikacije potencijalnih otočnih atrakcija. Projektom je planirano osmišljavanje, razrada, te označavanje sedam biciklističkih staza na području otoka Šolte ukupne duljine 170 kilometara. Staze će se protezati od Stomorske do Maslinice, prolazit će kroz sva naselja na otoku te pored svih važnijih kulturno-povijesnih znamenitosti, ugostiteljskih objekata i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.</p> <p>Za biciklističke rute koristit će se postojeća infrastruktura-splet puteva različite razine značenja koji su u vrlo dobrom su stanju.</p> <p>Projekt uključuje aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ishođenje suglasnosti nadležnih službi za postavljanje znakovlja uz prometnice • označavanje sedam otočkih biciklističkih staza standardiziranim znakovljem: <ul style="list-style-type: none"> - Grmej: 43,60 km; staza obuhvaća rutu Rogač-plaža Banje-svjetionik Tepli bok-Grohote; osobitosti su spoj mediteranskog pejzaža i urbanih cjelina te 17 km makadamske ceste - Bakun: 15,4 km; rt Livka-Gornje Selo-uvala Senjska-Grohote-Rogač; osobitost su maslinici i kušaonice ulja i vina te ljepota uvala - Stipanska: 61,2 km; Maslinica-Donje i Srednje Selo-Grohote-Gornja Krušica-Stomorska; osobitost su nezaboravne prirodne vizure krajolika i kušaonice proizvoda - Rudula: 27,8 km; Rt Marinča-Srednje Selo-Grohote; ljepota pejzaža i arhitekture unutrašnjosti otoka te ostale kulturne baštine - Kamik: duljine 25,6 km; Nečujam-plaža; osobitost su prekrasne uvale - Polebrnjak: duljine 27,5 km; Maslinica-Donje i Srednje Selo-Rogač-Grohote – Maslinica; osobitosti su očuvane kulturno povijesne cjeline naselja - Saskinja: ruta duljine 27,5 km; Maslinica-uvala Šešula-Marinča rat; osobitosti su ljepota arhipelaga i maslinici • postavljanje info tabli na značajnije otočke punktove • tiskanje specijalizirane biciklističke karte Šolte • prezentacija staza putem mobilne aplikacije <p>Sedam otočkih staza nose naziv po sedam masliničkih otoka, a sredstva za</p>

	realizaciju sufinancirala je Splitsko-dalmatinska županija. U vrijeme nastanka strategije, označene su četiri od sedam staza.
Nositelj projekta	TZ Općine Šolta
Partner	Biciklistički savez SDŽ TZ Splitsko-dalmatinske županije
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - interpretacija prirodne baštine kroz sadržaje aktivnog odmora - poboljšanje turističke ponude u svim dijelovima sezone - ambijentalno održavanje prostora - povećanje zadovoljstva turista
Vrijeme provedbe	2018.-2022.
Prioritet	Visok

Naziv projekta:	4. Geološka poučna staza s interpretacijom japjeničarstva
Opis projekta	<p>Kako bi se interpretirale geološke značajke prostora na području općine, potrebno je osmisliti rutu poučne staze i na njoj postaviti informativno edukativne točke. Za poučnu stazu potrebno je obuhvatiti nalazište pločastog kamena, nalazište s fosilnim ostacima, sačuvane/obnovljene primjere poljskih kućica od kamena, urbani dio gdje je najveća gustoća tradicijskih kuća pokrivenih pločastim kamenom, dio sačuvanih suhozida i barem jednu napuštenu japjenicu.</p> <p>Projekt uključuje sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postavljanje ekološki prihvatljivih informacijskih punktova s interpretacijskim višejezičnim tekstovima i slikama • izvedba odmorišta uz stazu s klupama ili drugim prikladnim elementima za sjedenje koja ne narušavaju okoliš i ne uznemiravaju životinje • prikupljanje arhivskog materijala s fotografijama na temu japjeničarstva i izlaganje u prikladnom prostoru uz interpretacijske tekstove <p>Duž staze je potrebno postaviti markacijske oznake i signalizaciju od prirodnih materijala, mapirati i osigurati dostupnost informacija o stupnju težine, duljini, vremenu potrebnom za obilazak, informativnim punktovima i usputnim atrakcijama.</p>
Nositelj projekta	TZ otoka Šolte
Partner	Općina Šolta Hrvatski geološki institut Ministarstvo kulture RH Udruga
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - interpretacija prirodne i stvorene baštine kroz sadržaje aktivnog odmora - poboljšanje turističke ponude u svim dijelovima sezone - ambijentalno održavanje prostora - povećanje zadovoljstva turista

Vrijeme provedbe	2018. -2024.
Prioritet	Nizak

Naziv projekta:	5. Poticanje uporabe ljekovitog i aromatičnog bilja
Opis projekta	<p>Na Šolti samoniklo raste ili se uzgaja oko 120 biljnih vrsta s ljekovitim svojstvima. Postoji tradicija uzgoja dalmatinskog buhača dok ružmarin raste samoniklo. Između dva svjetska rata dalmatinski buhač bio je jedan od najvažnijih izvoznih proizvoda (1930 -1935 godišnja je proizvodnja bila 15-18 t suhog cvijeta). Danas se bilje skuplja ili se uzgaja za osobnu upotrebu te za pripremu likera, ali nijedno poljoprivredno gospodarstvo se ozbiljno ne bavi uzgojem, preradom i prodajom ljekovitog i aromatičnog bilja.</p> <p>Projekt obuhvaća aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poticanje proizvodnje i prerade ljekovitog i aromatičnog bilja na poljoprivrednim gospodarstvima a ne branje samoniklog bilja • besplatno stručno osposobljene radne snage • uvođenje suvremene tehnologije proizvodnje na poljoprivrednim gospodarstvima • poticanje posebno sadne buhača oko privatnih kuća i ugostiteljskih objekata kao biljke koja štiti od komaraca • poticanje sadnje aromatičnog bilja u hortikulturnim nasadima na javnim površinama • osmišljavanje proizvoda za turističko tržište • davanje potpora proizvođačima za uspostavu lanca od proizvodnje do plasmana proizvoda • poticanje ekološkog pristupa uzgoju aromatičnog i ljekovitog bilja • organiziranje radionica i pješačkih tura za turiste na temu ljekovitog i aromatičnog bilja (upoznavanje s biljem, obilazak prirodnih staništa, berba bilja zajedno s domaćinima na poljoprivrednom gospodarstvu, radionice za izradu biljnih proizvoda) • izrada višejezične elektroničke brošure s opisom najvažnijih vrsta aromatičnog i ljekovitog bilja na otoku
Nositelj projekta	TZ općine Šolta OPG-i
Partner	udruge Općina Šolta
Cilj projekta	<p>-razvoj lokalnih proizvoda „s pričom“</p> <p>-poticanje uzgoja i prerade bilja te plasmana proizvoda na tržište</p> <p>-očuvanje i prezentacija prirodne baštine i kulture života i rada</p> <p>-uspostavljanje komplementarnost turističke djelatnosti s diversificiranom poljoprivrednom proizvodnjom</p> <p>-razvoj poduzetništvo</p> <p>-poboljšanje turističke ponude</p> <p>-povećanje zadovoljstva turista</p> <p>-povećanje poduzetničke aktivnosti stanovnika</p>

Vrijeme provedbe	Kontinuirano
Prioritet	Nizak

Naziv projekta:	6. Unaprjeđenje gastronomske ponude
Opis projekta	<p>Gastronomija na Šolti trebala bi postati jedna od okosnica turističke ponude. Zbog uspona jahtinga te zbog blizine Splita koji je snažna destinacija, realnost Šolte je velik broj turista, prvenstveno jahtaša u jednodnevnom boravku. Gastronomija, ukoliko se razvije u dobrom pravcu, može postati upravo jedan od motiva dolaska za jednodnevne posjetitelje.</p> <p>Projekt obuhvaća sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analiza postojeće ponude ugostiteljskih objekata • analiza postojeće ponude poljoprivrednih proizvođača • razrada platforme za suradnju proizvođača i ugostitelja • razvoj enogastronomskih događanja kao sustava poticaja • uređenje ugostiteljskih objekata sukladno podneblju i smjernicama marketinga • marketinška podrška ugostiteljima • izrada plana razvoja zainteresiranih ugostiteljskih objekata s marketinškim smjernicama • izrada programa i organizacija obrazovanja za ugostitelje
Nositelj projekta	TZ općine Šolta Poduzetnici u ugostiteljstvu
Partner	Vlasnici poljoprivrednih gospodarstava Općina Šolta
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> -unaprjeđenje gastronomske ponude -razvoj poduzetništva -poboljšanje kvalitete turističke ponude -poticanje selektivnih oblika turizma -povećanje zadovoljstva turista
Vrijeme provedbe	Kontinuirano
Prioritet	Srednji

Naziv projekta:	7. Razvoj i unaprjeđenje turističke ponude vezane uz enologiju
Opis projekta	<p>Na otoku postoji snažna poduzetnička inicijativa te uspjesi na području enologije. Kako bi se otok profilirao u tom smislu potrebno je razvijati kulturu vezanu uz enologiju kroz sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uređenje vinarija s prepoznatljivim ambijentom koji odražava identitet destinacije • upotpuniti ponudu sadržajima vezanima uz cikloturiste (mjesta za sigurno odlaganje bicikala) • uspostaviti jaču suradnju proizvođača s restoranima i ponuđačima smještaja • ponuditi radionice za turiste s područja enologije • formirati ponudu u obliku paket aranžmana koji uključuje i ostale sadržaje u okolici • informiranjem jačati svijest o potrebi uređenja okoliša u skladu s identitetom destinacije • realizirati edukacijske programe za lokalne proizvođače
Nositelj projekta	Udruge proizvođača TZ otoka Šolte
Projektni partneri i suradnici	Općina Šolta Privatni poduzetnici
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> -unaprjeđenje enološke ponude na otoku -podizanje kvalitete turističke destinacije -gradnja prepoznatljivosti destinacije -povećanje ambijentalne vrijednosti prostora -povećanje zadovoljstva turista -povećanje dnevne potrošnje turista
Vrijeme provedbe	-kontinuirano
Prioritet	-srednji

Naziv projekta:	8. Razvoj lokalnih proizvoda
Opis projekta	<p>Šolta je destinacija koja se poziva na autentičnost i mediteranski duh i stoga je razumljivo da svoj image prezentira i kroz lokalne proizvode, prvenstveno poljoprivredne. Taj su proces započeli pojedini proizvođači i zajedno s udrugama uspjeli kreirati nekoliko proizvoda iznimne kvalitete koji ujedno služe i kao lokalni suveniri. Proces treba potporu lokalne samouprave i Turističke zajednice.</p> <p>Planirane aktivnosti su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje različitim mjerama (financijski poticaji, pomoć u plasmanu na tržište, pomoć u financiranju iz fondova) • poticanje suradnje između poljoprivrednih proizvođača i ugostitelja • razvoj programa edukacije prema potrebama proizvođača i edukacija proizvođača • pomoć stručnjaka u izradi dizajna proizvoda • plasiranje proizvoda pod zajedničkim brendom • zajedničke promotivne aktivnosti lokalnih proizvoda (tržnica, manifestacije, sajmovi, mediji, društvene mreže) • definiranje platforme za dvosmjernu komunikaciju među nositeljima i partnerima na projektu <p>Projekt je moguće sufinancirati kroz programe poticaja razvoja poljoprivrede sukladno programu općine Šolta (9.mjera).</p>
Nositelj projekta	Općina Šolta i udruge proizvođača
Partner	TZ općine Šolta Poljoprivredni proizvođači Poduzetnici u turističkom sektoru LAG Škoji
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - poticanje poduzetništva u turizmu - poticanje razvoja lokalnih proizvoda - povećanje prihoda stanovništva i općine od turizma - povećanje dnevne potrošnje turista - povećanje zadovoljstva turista - povećanje poduzetničke aktivnosti
Vrijeme provedbe	Kontinuirano
Prioritet	Nizak

Naziv projekta:	9. Ronjenje i ribolov
Opis projekta	<p>More i podmorje Šolte i u budućnosti će ostati glavna atrakcijska osnova za oblikovanje turističkih proizvoda na Šolti. Pri tome je jedan od sve popularnijih sadržaja ronjenje koje omogućuje otkrivanje atraktivnog podmorja, njegove flore i faune, geoloških tvorevina ali i artefakata koji su djelo ljudskih ruku. Razvoj tehnologije omogućava sve široj skupini ljudi aktivno sudjelovanje u ovim aktivnostima, bilo da se radi o ronjenju s bocom ili na dah. Također, sudjelovanje u tradicionalnom životu na dalmatinskom otoku jedan je od sadržaja koji je poželjan u suvremenoj turističkoj ponudi. Stoga je i mogućnost ribolova kao sportsko-rekreacijske turističke aktivnosti poželjna na što više lokacija.</p> <p>Na poziciji Maslinice pored otočića podmorje je turistički izuzetno atraktivno; pored potopljenog broda more je bogato florom i faunom te daje mogućnost turistifikacije kroz više sportsko rekreacijskih sadržaja koji se mogu realizirati kroz ovaj projekt.</p> <p>Aktivnosti na projektu su sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - provedba postupka dodjele koncesije za organiziranje sportsko-rekreacijskih sadržaja-ribolova i ronjenja - uklapanje ronilačkog i ribolovnog odredišta na poziciji Maslinica u turističku ponudu (turistički paketi, marketing)
Nositelj projekta	Općina Šolta Splitsko-dalmatinska županija
Partner	TZ općine Šolta Poduzetnici
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> - interpretacija prirodne i stvorene baštine kroz sadržaje aktivnog odmora - poboljšanje turističke ponude u svim dijelovima sezone - povećanje zadovoljstva turista
Vrijeme provedbe	2018.-2022.
Prioritet	Visok

3.4.3 Održivo upravljanje destinacijom

Naziv projekta:	1.Edukacija dionika
Opis projekta	<p>Kako bi se podigla razina kvalitete usluge i osigurali obrazovani kadrovi u turizmu, potrebno je ključnim dionicima u turizmu pružiti mogućnost kontinuiranog cjeloživotnog obrazovanja prema potrebi same destinacije. Selektivni oblici turizma od samih poduzetnika zahtijevaju dodatna znanja iz struke ali i s područja promotivnih aktivnosti te posebno znanja za apliciranje vlastitih investicijskih ideja na različite natječaje za dodjelu financijskih sredstava.</p> <p>Aktivnosti su sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • povezivanje s ustanovama za obrazovanje odraslih • edukacija o mogućnostima i načinima financiranja projekata iz fondova EU • edukacija iznajmljivača smještajnih kapaciteta s ciljem podizanja kvalitete ponude u skladu s održivim razvojem • tematske edukacije o odabranim selektivnim oblicima turizma, o razvoju turističkih proizvoda u skladu s održivim razvojem, o izradi projektima u turizmu te o turističkoj promidžbi
Nositelj projekta	TZ Općine Šolta
Partner	Udruge
Cilj projekta	<ul style="list-style-type: none"> -podizanje kvalitete turističke destinacije -gradnja prepoznatljivosti destinacije -povećanje zapošljavanja u turizmu -povećanje poduzetničke aktivnosti u turizmu -podizanje razine tehničkih znanja u području selektivnih oblika turizma
Vrijeme provedbe	Kontinuirano
Prioritet	Srednji

Naziv projekta:	2. Informiranje i marketing
Opis projekta	<p>Postojeće interno informiranje je usmjereno prema poduzetnicima, civilnom i javnom sektoru te stanovnicima kako bi se povezali dionici koji stvaraju ponudu. Zajedničko djelovanje putem internog informiranja trebalo bi se usmjeriti k zajedničkim ciljevima i stvaranju integriranog turističkog proizvoda. Pri tome je potrebna dvostrana komunikacija: prepoznavanje potreba i želja dionika te njihovo informiranje, motiviranje i povezivanje.</p> <p>Aktivnosti koje će se provoditi su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informiranje putem postojeće izdvojene sekcije web stranice te putem postojeće facebook stranice općine Šolta s mogućnošću postavljanja komentara • brifinzi s dionicima <p>Eksterno informiranje je usmjereno prema gostima. Naglasak treba i dalje biti na e-platformama, posebno na društvenim mrežama, blogu, e-mailingu te na portalima poput Trip Advisora-a. Nakon ostvarenja pojedinih planova iz ove strategije, potrebno je izraditi kvalitetnu info brošuru i kratki video te ih s vremenom ažurirati. Treba nastaviti kontinuirano izrađivati nove i nadopunjavati</p>

	<p>postojeće karte s oznakama svih vrsta turističkih staza i ostalim informacijama. Mrežno mjesto TZ općine Šolta je prilagođeno mobilnim uređajima te ga i ubuduće treba ažurirati nakon provođenja pojedinih projekata, uvrstiti u njega brošuru i karte.</p> <p>Aktivnosti koje će se provoditi su sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kreiranje informativnih materijala • rad informativnih centara (Maslinica, Rogač, Nečujam i Stomorska) • ažuriranje web stranice TZ općine Šolta <p>Marketing obuhvaća sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • priprema marketinških materijala uz odobrenje TZ SDŽ • provedba marketinških aktivnosti isključivo u koordinaciji s TZ SDŽ
Nositelj projekta	TZ općine Šolta
Partner	TZ SDŽ
Cilj projekta	<p>-stvaranje prepoznatljivosti destinacije</p> <p>-podrška poduzetnicima i poljoprivrednim proizvođačima</p>
Vrijeme provedbe	Kontinuirano
Prioritet	Srednji

3.4.4 3.4.4. Implementacijske pretpostavke

Implementacija je prvenstveno upravljanje snagama, a za izvedbu strategije potrebno je realizirati sljedeće sastavnice:

- aktivnosti,
- financiranje pojedinog projekta,
- koraci potrebni za izvršenje.

Za realiziranje tako opsežnih procesa, izuzetno je bitna koordinacija dionika pri čemu je potreban i stalni monitoring provedbe kako bi se na vrijeme anulirali problemi i poštovao vremenski rok realizacije projekata. Navedena komponenta zajednička je svim projektima te je stoga monitoring pobliže opisan u zasebnom poglavlju.

Svaki od projekata ima i vlastite implementacijske pretpostavke i korake u provedbi koje su pobliže definirane u sljedećim tabelama.

Tablica 11. Implementacijske pretpostavke i koraci u provedbi projekata u području unaprjeđenja infrastrukture

Unaprjeđenje infrastrukture			
Naziv projekta	Postojeći stupanj implementacije	Potrebne implementacijske aktivnosti	Pretpostavke provedbe
1. Uređenje šetnica	-za Tepli bok i Veli dolac su izrađeni Glavni projekti i u tijeku je ishođenje građevinske dozvole -za Punta-Veli mul je izrađena projektna dokumentacija	-za Veli mul je potrebno uskladiti DPU Maslinica -odabir izvođača i izvedba radova	-dostupni izvori sufinanciranja/ financiranja (Ministarstvo turizma, SDŽ)
2. Uređenje plaže Banje u Rogaču	-izrađen Idejni projekt	-dovršetak Glavnog projekta -ishođenje građevinske dozvole -odabir izvođača i izvedba radova	-dostupni izvori sufinanciranja/ financiranja (Ministarstvo turizma, SDŽ)
3. Uređenje plaže Vela garma u Maslinici	-projekt predan na ishođenje građevinske dozvole	-odabir izvođača i izvođenje radova	-dostupni izvori sufinanciranja/ financiranja (Ministarstvo turizma, SDŽ)
4. Uređenje javnih površina	-izrađeni glavni projekti	-odabir izvođača i izvedba radova	-dostupni izvori sufinanciranja / financiranja (Ministarstvo turizma, LAG)
5. Uređenje kulturnog centra u Gornjem Selu	-izrađen glavni projekt	-odabir izvođača i izvedba radova	-dostupan izvor financiranja (natječaj Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU)
6. Uređenje vidikovca	-izrađen projekt	-izvedba radova	-HAC kao investitor odlučuje o izvedbi radova
7. Resort uvala Livka	-ishođeni glavni projekti prometnica s infrastrukturom -Sporazum s Ministarstvom gospodarstva, poduzetništva i obrta o pripremi i provedbi strateškog investicijskog projekta RH	-priprema projekta i izvedba radova	-investicija tvrtke Azurna uvala d.o.o.
8. Interpretacijsko-kulturni centar „Marko Marulić“	-izrađen glavni projekt i ishođena građevinska dozvola	-odabir izvođača i izvedba radova	-sufinanciranje od strane Ministarstva kulture

9.Podizanje kvalitete obiteljskog smještaja	-idejna razrada	-izrada sustava poticaja -uvođenje sustava besplatne savjetodavne službe za iznajmljivače -razvoj programa edukacije -educiranje privatnih iznajmljivača -uvođenje sustava dvosmjerne komunikacije s umreženim iznajmljivačima	-iznajmljivači se uključuju u projekt -dostupna su poticajna financijska sredstva
10.Mali kampovi	-idejna razrada	-priprema informativnih materijala -informiranje poduzetnika -usklađivanje projekata s Prostornim planom -izrada i izvedba projekata od strane poduzetnika	-poduzetnici se uključuju u projekt -usklađeni su poduzetničke inicijative i Prostorni plan općine
11.Nautička infrastruktura	-promjena prostornog plana	-raspisivanje koncesije -izrada projektne dokumentacije -izvedba radova	-interes privatnih koncesionara/investitora -dostupnost sredstava iz različitih drugih izvora financiranja (fondovi EU, Ministarstvo turizma) -SDŽ odobrava koncesije za nautičke luke-marine i sidrišta
12.Šipkova-turistička zona	-urbanistički plan uređenja zone	-priprema projekata -izvedba projekata	-izvedba od strane privatnog investitora

Tablica 12. Implementacijske pretpostavke i koraci u provedbi projekata u području razvoja proizvoda

Razvoj proizvoda			
Naziv projekta	Postojeći stupanj implementacije	Potrebne implementacijske aktivnosti	Pretpostavke provedbe
1.Spomen soba Vesne Parun	-Dani Vesne Parun -rekonstruirana Bratska kuća u Grohotama	-izvedba izložbenog dijela spomen sobe	-dostupna financijska sredstva same Općine
2.Izlaganje zavičajne zbirke	-prikupljen materijal za zavičajnu zbirku	-izrada inventarne knjige predmeta -izrada izložbene koncepcije -izrada izvedbenog projekta postava -nabava i postavljanje	-iseljavanje općinskog ureda iz Slavića Kule -dostupna financijska sredstva same Općine i Ministarstva kulture

		<ul style="list-style-type: none"> opreme za izlaganje -postavljanje izložbe 	
3. Obilježavanje biciklističkih staza	-obilježene 4 staze	<ul style="list-style-type: none"> -označavanje tri preostale staze -postavljanje info tabli -dopuna i tiskanje biciklističke karte -prezentacija putem mobilne aplikacije 	-dostupna financijska sredstva iz različitih izvora (EU fondovi, Općina, Ministarstvo turizma)
4. Geološka poučna staza s interpretacijom japjeničarstva	-idejna razrada	<ul style="list-style-type: none"> -izrada projekta -izvedba staze s popratnim oznakama -prikupljanje arhivskog materijala -odabir prikladnog prostora za izložbu -izvedba izložbe 	<ul style="list-style-type: none"> -Geološki institut spreman na suradnju -dostupna financijska sredstva iz EU fondova, Općine, Ministarstva turizma i Ministarstva kulture
5. Poticanje uporabe ljekovitog i aromatičnog bilja	-idejna razrada	<ul style="list-style-type: none"> -edukacija dionika -provedba kampanje osvješćivanja -razrada sustava potpora poduzetnicima -izvedba sadnje na OPG-ima, ostalim privatnim i javnim površinama -izrada višjejezične e-brošure 	<ul style="list-style-type: none"> -OPG-i spremni na suradnju -udruge spremne na suradnju -dostupnost financijskih sredstava iz različitih izvora (Ministarstvo poljoprivrede, EU fond, Općina, Ministarstvo turizma)
6. Unaprjeđenje gastronomske ponude	-idejna razrada	<ul style="list-style-type: none"> -analiza ponude -realizacija platforme za suradnju -osmišljavanje i realizacija enogastronomskih događaja -edukacija ugostitelja -izrada planova razvoja s marketinškim smjernicama 	<ul style="list-style-type: none"> -poduzetnici u ugostiteljstvu i poljoprivredi spremni na suradnju -dostupnost financijskih sredstava iz Ministarstva turizma te fondova EU
7. Razvoj i unaprjeđenje turističke ponude vezane uz enologiju	-idejna razrada	<ul style="list-style-type: none"> -organizacija edukacijskih programa za proizvođače -kampanja jačanja svijesti -ustopostava platforme za suradnju proizvođača, vlasnika restorana i ponuđača smještaja -uređenje vinarija -formiranje otočnih paket aranžmana 	<ul style="list-style-type: none"> -udruge i poduzetnici spremni na suradnju -dostupnost financijskih sredstava privatnim poduzetnicima iz različitih izvora
8. Razvoj lokalnih proizvoda	-idejna razrada	<ul style="list-style-type: none"> -realizacija programa edukacija -realizacija kampanje 	<ul style="list-style-type: none"> -poljoprivredni proizvođači i udruge spremni na suradnju

		osvještivanja -osmišljavanje platforme za suradnju -razvoj sustava poticaja -brendiranje i provedba i zajedničkih promotivnih aktivnosti	-dostupnost financijskih sredstava iz različitih izvora (EU fondovi, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo turizma, TZSDŽ)
9.Ronjenje i ribolov	-idejna razrada	-provedba postupka dodjele koncesije -uklapanje u turističku ponudu (turistički paketi, marketing)	-odluka SDŽ za izdavanje koncesije -zainteresiranost poduzetnika za koncesiju

Tablica 13. Implementacijske pretpostavke i koraci u provedbi projekata podrške održivom upravljanju destinacijom

Održivi razvoj destinacije			
Naziv projekta	Postojeći stupanj implementacije	Potrebne implementacijske aktivnosti	Pretpostavke provedbe
1.Edukacija dionika	-edukacije iznajmljivača	-kontinuirano educiranje prema potrebama	-iskazan interes ciljnih skupina -dostupnost financijskih sredstava
2.Informiranje i marketing	-web stranica -Turistički informativni centar -promotivni materijali	-kontinuirano informiranje i marketing prema potrebama te u skladu s aktivnostima TZ SDŽ	-dostupnost financijskih sredstava

3.5 Praćenje provedbe

Funkcioniranje destinacijskog menadžmenta je ključno za monitoring i uspjeh provedbe ove strategije. Radi se o aktivnostima iz domene upravljanja, gdje se isprepliću privatni resursi i interesi s javnim resursima i interesom.

Za praćenje provedbe Strategije zadužena je Turistička zajednica kao destinacijska menadžment organizacija. Odgovornost Turističke zajednice u ovom postupku prema ostalim ključnim turističkim dionicima jest njihovo formalno uključivanje u provedbu Strategije kroz skupštinu Turističke zajednice te kroz različite komunikacijske kanale. Također, odgovornost za monitoring i provedbu strategije leži i na samoj Općini Šolta²⁷.

Poduzetnici razvijaju ponudu smještaja, gastronomije, enologije i niza drugih sadržaja pri čemu trebaju potporu javnog sektora koji svojim odlukama utječe na pozicioniranje destinacije i na povezivanje svih dionika u turizmu. Pri tome treba razvijati interno informiranje bazirano na kanalima koji omogućuju dvosmjernu komunikaciju, za što je direktno zadužena TZ Šolte, kako bi se lokalni dionici upoznali s procesima provedbe Strategije i uključili u planirane aktivnosti. Suradnja s TZ SDŽ je zakonska obaveza, ali i nužda; provedba operativnog marketinga u kojem će biti zastupljeni lokalni interesi s područja turizma, prvenstveno kroz pojačanu on line prisutnost, način je komunikacije sa samim turistima. Dvosmjerna komunikacija prema toj vrsti dionika najlakše se može odvijati putem društvenih mreža i turističkog informativnog centra.

Jasno je da u složenom procesu izgradnje cjelovitih turističkih proizvoda u destinaciji Turistička zajednica često ima ograničene mogućnosti utjecaja na interesne skupine koje postavljaju svoje zahtjeve te da su pojedini rezultati po samoj svojoj prirodi teško mjerljivi i nejasni. Ipak se radi o dugotrajnom procesu oblikovanja, upravljanja i razvoja sustava kojem je Turistička zajednica Šolte, prema dosadašnjim pokazateljima, postavila dobre temelje. Sinergijski efekti već su primjetni; treba ih nastaviti graditi aktivnostima kroz opisane projekte i pri tome poštovati slobodu tržišta i konkurentnosti poduzetnika u području turizma.

Ciljevi koji su postavljeni strategijom orijentirani su ne samo gostima i javnom interesu, nego su usmjereni i interesu poduzetnika-ključno ih je u tom svjetlu i prezentirati.

Ciljevi samog praćenja i izvještavanja koje trebaju postići Općina Šolta i Turistička zajednica su:

- suradnja dionika u turizmu,
- usmjeravanje turističkog razvoja prema zacrtanim smjernicama u Strategiji,
- praćenje uspješnosti provedbe ciljeva i mjera,
- realizacija projekata predviđenih strategijom u zadanom vremenskom periodu,
- redovito utvrđivanje odstupanja od zacrtanih postignuća,
- izrada mjera za otklanjanje odstupanja u izvršenju Strategije,
- utvrđivanje pozitivnih i negativnih posljedica provedbe,
- povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i razvojnih projekata,
- učinkovito upravljanje provedbom i kontinuirano unapređivanje javne politike korištenjem rezultata praćenja i izvještavanja,

²⁷Sukladno Pravilniku o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za zajednice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

- pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta razvojne politike, donošenja odluka na razini strateškog planiranja i reviziju akata strateškog planiranja kroz analizu učinka, ishoda i rezultata provedenih ciljeva i mjera,
- osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava i izvještavanje javnosti o učincima potrošnje javnih sredstava.

Utjecaji provedbe Strategije bit će vidljiv na sljedećim kvalitativnim i kvantitativnom pokazateljima koje Turistička zajednica prati kroz svoje redovne aktivnosti:

- kretanja broja noćenja i iskorištenost smještajnih kapaciteta u predsezoni i postsezoni (Izvor: e-visitor),
- promjene u kategorizaciji i broju smještajnih kapaciteta (Izvor: e-visitor),
- kretanje poduzetničke aktivnosti u području turizma (Izvor: FINA, godišnje izvješće),
- otvaranje novih radnih mjesta neposredno ili posredno povezanih s turizmom (Izvor: HZZ ispostava Split),
- kvalitativna provedba projektnih aktivnosti (Izvor: neposredan uvid, internet, različita izvješća, medijske objave),
- praćenje zadovoljstva turista (Izvor: ankete, portali),
- praćenje zadovoljstva lokalnog stanovništva (Izvor: ankete),
- praćenje stvaranja novih proizvoda u turizmu (Izvor: neposredan uvid, različiti event i sl.),
- praćenje standarda lokalnog stanovništva (Izvor: izvješća DZS-a),
- interno ocjenjivanje destinacije kao brenda te benchmarking po parametrima zadovoljstva, preferencije i svjesnosti (Izvor: ankete, istraživanja, društvene mreže).

Turistička zajednica će pratiti ostvarenje ciljeva Strategije kroz ostvarenje pokazatelja navedenih za svaku Mjeru. Prijedlog najvažnijih pokazatelja naveden je u Prilogu I pod nazivom *Popis osnovnih pokazatelja*.

Zadatak Turističke zajednice je redovito godišnje izvješće o provedbi Strategije koje mora biti dostupno svim dionicima u procesu međusobne komunikacije, a podnosi se predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave do 31. ožujka tekuće godine.

U provedbi Strategija ključna je angažiranost lokalne samouprave koja svojim financijskim i stručnim kapacitetima zapravo omogućava provedbu niza zacrtanih projekata. Predstavničko tijelo lokalne samouprave će dobivati redovita godišnja izvješća o monitoringu i vrednovanju provedbe Strategije te je njihova reakcija ključna za pravodobno reagiranje na eventualne probleme. Općina će na svojim mrežnim stranicama objaviti podatke i godišnje izvješće o provedbi Strategije.

3.6 Terminski plan provedbe projekata

Nizak prioritet Srednji prioritet Visok prioritet

Tablica 14. Terminski plan provedbe projekata iz skupine "Unaprjeđenje infrastrukture"

Unaprjeđenje infrastrukture	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Uređenje šetnica							
Uređenje plaže Banje u Rogaču							
Uređenje plaže Vela garma u Maslinici							
Uređenje javnih površina							
Uređenje kulturnog centra u Gornjem Selu							
Uređenje vidikovca							
Resort uvala Livka							
Interpretacijsko kulturni centar „Marko Marulić“							
Podizanje kvalitete obiteljskog smještaja							
Mali kampovi							
Nautička infrastruktura							
Šipkova-turistička zona							

Tablica 15. Terminski plan provedbe projekata iz skupine "Razvoj proizvoda"

Razvoj proizvoda	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Spomen soba Vesne Parun							
Izlaganje zavičajne zbirke							
Obilježavanje biciklističkih staza							
Geološka poučna staza s interpret. japjeničarstva							
Poticanje uporabe ljekovitog i aromatičnog bilja							
Unaprjeđenje gastronomske ponude							
Razvoj i unaprj. turist. ponude vezane uz enologiju							
Razvoj lokalnih proizvoda							
Ronjenje i ribolov							

Tablica 16. Terminski plan provedbe projekata iz skupine "Održivi razvoj destinacije"

Održivi razvoj destinacije	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Edukacija dionika							
Informiranje i marketing							

U terminskom planu sistematizirano su prikazani planirani projekti s oznakom prioriteta i termina provedbe. Kriteriji za određivanje stupnja prioriteta su sljedeći: važnosti pojedinog projekta za destinaciju, faza realizacije u kojoj se trenutno projekt nalazi i veličina same investicije. Stoga su projekti koji su bitni i ujedno spremni za provedbu ili je njihova provedba započela te su poznati i/ili osigurani izvori financiranja obilježeni kao visoko prioritetni. Projekti koji još nisu posve spremni i/ili je njihova implementacija kontinuirano potrebna i dugotrajna imaju srednji prioritet, unatoč tome što je možda njihova važnost za destinaciju izuzetna. Nizak prioritet imaju projekti čija provedba ovisi o dovršetku drugih projekata te nisu ni mogli započeti ili oni projekti koji su u niskoj fazi spremnosti.

Projekti visokog prioriteta su sljedeći:

- uređenje vidikovca,
- interpretacijsko kulturni centar „Marko Marulić“,
- spomen soba Vesne Parun,
- obilježavanje biciklističkih staza,
- ronjenje i ribolov.

Navedeni projekti mogu se završiti u relativno kratkom vremenskom razdoblju. Riječ je o financijski manje zahtjevnim projektima kojima se turistificira postojeća atrakcijska osnova. Iako se ne radi samo o ključnim atrakcijama, njihovom realizacijom se znatno može doprinijeti sadržajnosti turističkog proizvoda a time i zadovoljstvu turista u destinaciji. Uređenje lokalnih biciklističkih staza je projekt koji se već provodi i dio je staza uređen. Interpretacijsko kulturni centar „Marko Marulić“ i spomen soba Vesne Parun upotpunit će kulturnu ponudu destinacije i zaokružiti turistifikaciju atrakcijske osnove koja je okrenuta užem segmentu turističkog tržišta, ali na koju se u budućnosti mogu dograđivati daljnji zanimljivi sadržaji. Projekt vidikovca izvode Hrvatske ceste u suradnji s Općinom, dok će sportsko-rekreacijski projekt vezan uz morske/podmorske aktivnosti biti realiziran u obliku koncesije.

Projekti srednjeg prioriteta mogu se podijeliti na nekoliko podskupina projekata sa zajedničkim karakteristikama:

- projekti koji zahtijevaju znatna financijska sredstva uglavnom privatnih investitora, duži proces planiranja, često i otkup zemljišta i opsežne građevinske radove zbog svojeg obima traže duže vremensko razdoblje za realizaciju. Takav je projekt npr. Resort uvala Livka;
- projekti manjeg obima koji zahtijevaju aktiviranje poduzetnika i ulaganje manjih financijskih sredstava uz podršku općine i Turističke zajednice izuzetno su važni za kvalitetu destinacije, ali ni oni se ne mogu realizirati u kratkom vremenskom razdoblju. Takvi su na primjer projekti: podizanje kvalitete obiteljskog smještaja, unaprjeđenje gastronomske ponude i razvoj i unaprjeđenje turističke ponude vezane uz enologiju. Jasno je da u takvim projektima veliku ulogu ima Turistička zajednica koja mora stalno motivirati poduzetnike, no njihovo aktiviranje ipak ovisi o njihovoj autonomnoj odluci;
- projekti koji ovise uglavnom o javnim tijelima i dostupnosti javnih financijskih sredstava uglavnom se provode u dužem vremenskom razdoblju ili je njihova provedba kontinuirano potrebna.

Projekti niskog prioriteta nisu presudni za razvoj turizma u destinaciji, međutim doprinose samoj kvaliteti destinacije, njenom identitetu, samoj atmosferi u destinaciji a time i zadovoljstvu turista.

4. Zaključci i preporuke

Analize iz ove strategije, provedene prema naprijed opisanoj metodologiji, pokazale su da Šolta u daljnji razvoj turizma kreće s dobrih pozicija. Prvenstveno je resursna osnova ta koja određuje moguće pravce razvoja, a strateško odlučivanje i upravljanje razvojem te poduzetnička aktivnost potencijale pretvaraju u turističke proizvode. Vizija turizma temelji se prvenstveno na prirodnim predispozicijama Šolte, očuvanoj ambijentalnoj vrijednosti prirodnog i urbanog mediteranskog prostora, započetom razvoju eno-i gastronomske ponude i ponude za aktivni odmor. Pri definiranju vizije podjednaku važnost imali su razvoj proizvoda i usluga u turizmu kao i poboljšanje životnog standarda stanovnika te različiti aspekti održivosti. Vizija je također utemeljena i na spoznajama o globalnim trendovima u turizmu te na ciljevima koje postavlja prvenstveno krovni strateški dokument razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije. Na viziji, ali i na specifičnim problemskim područjima koje ima Šolta, utemeljeni su glavni strateški ciljevi:

- razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću uz poboljšanje životnog standarda lokalnog stanovništva;
- održivo upravljanje prostornim resursima;
- produljenje turističke sezone.

Ciljevi su u ovome dokumentu definirani na način da njihova provedba može biti praćena bilo putem statističkih pokazatelja iz različitih izvora ili usporedbom s odredbama ključnih dokumenata Općine, poglavito s odredbama Prostornog plana. Ciljevi su analitički raščlanjeni po pojedinim mjerama. Za svaku od mjera je dodatno objašnjena usklađenost s relevantnim strateškim dokumentima, opisane su aktivnosti koje treba implementirati da bi se mjera provela, objašnjeni su očekivani rezultati koji se mjerom trebaju postići. Također, navedeni su nositelji mjere, te ciljne skupine i korisnici tako da svaki od dionika može iščitati svoju ulogu. Poduzetničke inicijative koje se mogu pojaviti tijekom provedbe Strategije, a koje nisu postojale u vrijeme njezinog nastanka, lako će se uklopiti u neku od navedenih mjera /ciljeva. Kako bi se olakšao postupak praćenja provedbe na razini pojedine mjere, navedeni su mjerljivi pokazatelji provedbe koji mogu biti polazna točka i u osmišljavanju novih projekata, što je važno za dobivanje financijskih sredstava iz različitih javnih izvora.

U skladu s mjerama, na operativnoj razini definirani su pojedini projekti, njih ukupno 23, a podijeljeni su prema vrsti zahvata koji je ključan u pojedinom projektu:

- unaprjeđenje infrastrukture;
- razvoj proizvoda;
- održivi razvoj destinacije.

Projekte u ovome smislu treba shvatiti kao niz aktivnosti koje vode zajedničkom cilju te mogu obuhvatiti više zahvata koji zahtijevaju i više npr. pojedinačnih građevinskih ili idejnih projekata/koncepcija. Svaki od projekata dodatno je opisan na način adekvatan strateškom dokumentu i raščlanjen je na aktivnosti, naveden je nositelj projekta i eventualni partneri, cilj samoga projekta, razdoblje provedbe i ocjena prioriteta. Projekti su analizirani i prema implementacijskim pretpostavkama.

Strateška opredjeljenja i njihova operativna razina sumirani su i u obliku portfelja turističkih proizvoda. Svaki turistički proizvod je kratko opisan i ukratko evaluiran te su dane preporuke za njegovo poboljšanje.

Provedba Strategije ovisi o stupnju suradnje javnog i privatnog sektora te je konačna preporuka nositeljima provedbe da se pojača komunikacija prema svim dionicima na temu pozitivnih učinaka koje može imati provedba Strategije. To ovisi i od komunikacijske strategije same lokalne samouprave te o kapacitetima Turističke zajednice.

Prilog I.

Popis osnovnih pokazatelja

Cilj	Pokazatelj	Ciljana vrijednost
Razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću	Broj pruženih potpora za poduzetnike u turizmu	5
	Broj novootvorenih tvrtki u turističkom i s njime povezanom sektoru	5
	Broj novih proizvoda i usluga povezanih s turističkim aktivnostima	7
	Broj unaprijeđenih/poboljšanih proizvoda povezanih s turističkim aktivnostima	5
	Broj novih kušaonica	3
Održivo upravljanje prostornim resursima	Broj provedenih projekata uređenja plaža	3
	Broj novouređenih šetnica	3
	Broj provedenih projekata uređenja javnih površina u urbanim prostorima	6
	Broj novih marina	1
	Broj suhih marina	1
	Broj provedenih kampanja osvješćivanja o održivom upravljanju prostorom	2
Produljenje turističke sezone	Broj novih hotela visoke kategorije	1
	Broj izgrađenih resorta	1
	Broj objekata obiteljskog smještaja koji su poboljšali kategorizaciju na 4* ili 5*	10
	Broj otvorenih malih kampova	1
	Broj provedenih projekata turistifikacije materijalne i nematerijalne baštine za sve dijelove sezone	4
	Broj provedenih projekata turistifikacije prirodne baštine kroz turizam aktivnosti pogodan za sve dijelove sezone	4
	Broj provedenih edukacija na temu produljenja turističke sezone	3